

ด้านตะวันตกเฉียงเหนือ
ซึ่งเป็นส่วนด้านหลัง
ของอาคารมีมุขยอดโดม
ขนาดย่อมลงมา
มุขนี้เป็นทางเดิน
ภายในของอาคาร
และภายในเป็นห้องบันได
เวียนขึ้นสู่ดาดฟ้า

The northwestern side
is the back of the building.
It is capped by a small dome,
and there is a small
spiral stairway connecting
the floors leading
to the rooftop.

ทำเนียบรัฐบาล
GOVERNMENT HOUSE

THE ROYAL
THAI
GOVERNMENT

ทำเนียบรัฐบาล
GOVERNMENT HOUSE

THE ROYAL THAI GOVERNMENT

ภาพร่างบ้านนรสิงห์
ของอันนิบาเล ริก็อตตี

The sketch of
Norasingh Villa
by Mr. Annibale Rigotti

คำนำ

บ้านนรสิงห์ บ้านพิษณุโลก และบ้านมนังคศิลา เป็นสถานที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์และศิลปกรรมตะวันตกที่มีความสำคัญยิ่งแห่งหนึ่งของประเทศไทยเริ่มก่อสร้างในรัชกาลที่ ๖ ประกอบด้วยอาคารที่มีความสง่างาม สมบูรณ์แบบทางด้านสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมต่างๆ อาทิ จิตรกรรม ประติมากรรม และมณฑปศิลป์ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเป็นประเทศที่มีความเจริญรุ่งเรืองตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ต่อมาบ้านนรสิงห์ได้เป็นทำเนียบรัฐบาลซึ่งเป็นสถานที่บริหารราชการแผ่นดินของนายกรัฐมนตรี จัดงานพระราชพิธี รัฐพิธีเนื่องในโอกาสต่างๆ และต้อนรับบุคคลสำคัญระดับประเทศของรัฐบาล สำหรับบ้านพิษณุโลกและบ้านมนังคศิลานั้นได้มีการใช้เป็นบ้านรับรองในการกิจของนายกรัฐมนตรี และสำนักงานตามนโยบายของรัฐบาล

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีตระหนักถึงความสำคัญของประวัติศาสตร์และศิลปกรรมของทำเนียบรัฐบาล บ้านพิษณุโลก และบ้านมนังคศิลา จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบค้นประวัติศาสตร์และศิลปกรรมทำเนียบรัฐบาล ดำเนินการรวบรวมข้อมูลและรายละเอียดของทำเนียบรัฐบาล บ้านพิษณุโลก และบ้านมนังคศิลา จัดทำเป็นหนังสือ เพื่อเป็นจดหมายเหตุทางการศึกษา ในการนี้คณะกรรมการได้ค้นคว้าหาหลักฐานจากเอกสารอ้างอิงและบุคคลผู้ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งคำบอกเล่าจากผู้ปฏิบัติงานบูรณะซ่อมแซมศิลปกรรมอาคารและสถานที่ โดยมีเนื้อหาสาระและภาพถ่ายตั้งแต่ยุคสมัยแรกถึงปัจจุบัน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือ “ทำเนียบรัฐบาล” จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจได้ทราบประวัติศาสตร์ และศิลปกรรมที่สำคัญของชาติ

(นายลอยเลื่อน บุนนาค)
รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร
ทำเนียบรัฐบาล
มิถุนายน ๒๕๕๐

FOREWORD

Norasingh Villa, Phitsanulok Mansion and Manangkasila Mansion are prime examples of Thailand's rich historical and architectural heritage, including of western style. These magnificent properties, whose construction took place during the reign of King Vajiravudh, are replete with architectural and artistic value, whether in terms of paintings, sculptures or decorative arts, reflecting the past glory of the Kingdom up to the present day. Subsequently Norasingh Villa became Government House, serving as the administrative centre for past and present Prime Ministers. It has been the scene of many grand occasions such as receptions for visiting royalty and dignitaries, and is still regularly used for various official functions. Meanwhile, Phitsanulok and Manangkasila Mansions have served as the Prime Minister's guest house and residence, as well as the offices of agencies established in accordance with Government policy.

Conscious of the irreplaceable artistic value and historical significance of Government House, Phitsanulok Mansion and Manangkasila Mansion, the Secretariat of the Cabinet established the *Committee to Conduct Research on the History and the Art of Government House*. The Committee was tasked with compiling detailed information on the properties for the preparation of a book recording the origins of the properties and their usage up to the present day, for educational purposes. In fulfilling its task, the Committee undertook research into documentation and individual testimonies, including the accounts of artisans who renovated the premises. The book therefore represents a comprehensive record, together with archival photographs, of the properties from the initial years up to the present. It is hoped that *Government House* will benefit all those interested in the history and the art of these fine examples of our national heritage.

(Mr. Loyleuan Bunnag)
Deputy Secretary-General to the Prime Minister
for Administrative Affairs
June 2007

สารบัญ

ทำเนียบรัฐบาล	๑๐
ประวัติความเป็นมา	๑๓
บ้านนรสิงห์	๒๑
ตึกไทยคู่ฟ้า	๒๙
ตึกนารีสโมสร	๗๓
ตึกแสงอาทิตย์	๗๗
ตึกสันติไมตรี	๘๑
ตึกบัญชาการ ๒	๙๓
ตึกบัญชาการ ๑	๙๕
ตึกสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	๑๐๐
ตึกสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี	๑๐๓
ตึกสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	๑๐๔
ส่วนการศึกษาโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า	๑๑๑
บ้านพิษณุโลก	๑๑๗
ประวัติความเป็นมา	๑๒๑
ตึกไทยพูนมิตร	๑๖๓
เรือนเย้าใจ	๑๖๗
เรือนคู่ใจ	๑๖๙
เรือนกลั้มภากร	๑๖๙
เรือนธารกำนัล	๑๗๐
เรือนโสภะ	๑๗๒
ประติมากรรม	๑๗๓
บ้านมนังคศิลา	๑๗๕
ประวัติความเป็นมา	๑๗๗
ลักษณะสถาปัตยกรรม	๑๘๑
๑. กลุ่มอาคารอนุรักษ์	๑๘๑
๒. กลุ่มอาคารประกอบ	๑๘๖
๓. สิ่งก่อสร้างอื่นๆ	๑๘๘
องค์ประกอบของอาคารหลัก	๑๘๘
การบูรณปฏิสังขรณ์	๑๙๓
ความสำคัญของบ้านมนังคศิลา	๑๙๕
แนวโน้มในอนาคต	๑๙๗

CONTENTS

Government House	10
History and Background	13
Norasingh Villa	21
Thai Ku Fah Building	29
Nari Samoson Building	73
Saeng Athit Building	77
Santi Maitri Building	81
The Command Building 2	93
The Command Building 1	95
The Office of the Permanent Secretary	100
The Secretariat of the Prime Minister Building	103
The Secretariat of the Cabinet Building	104
Education Division, Chulachomklao Royal Military Academy	111
Phitsanulok Mansion	117
History and Background	123
Thai Puntamitr House	164
Yao Jai House	167
Khu Jai House	169
Kalampakorn House	169
Tarakumnan House	171
Sopha House	172
Sculpture	173
Manangkasila Mansion	175
History and Background	177
Architectural Style	181
1. Conserved Buildings	181
2. Accompanying Buildings	186
3. Other Structures	188
Elements of the Main Building	188
Restoration	193
Importance of Manangkasila Mansion	195
Into the Future	197

ทำเนียบรัฐบาล

ทำเนียบรัฐบาลเป็นสถานที่ราชการที่สำคัญระดับชาติ เนื่องจากเป็นที่ทำการของสำนักนายกรัฐมนตรี และใช้เป็นสถานที่ทำงานและที่ประชุมของนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นที่ตั้งของหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีบ้าง ขึ้นตรงต่อสำนักนายกรัฐมนตรีบ้าง ได้แก่ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ นอกจากนี้ทำเนียบรัฐบาลยังเป็นสถานที่ต้อนรับบุคคลสำคัญระดับผู้นำของประเทศที่มาเยือนประเทศไทย และเข้าพบนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี

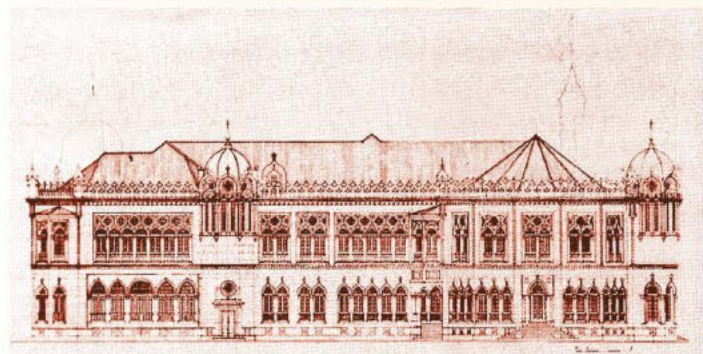
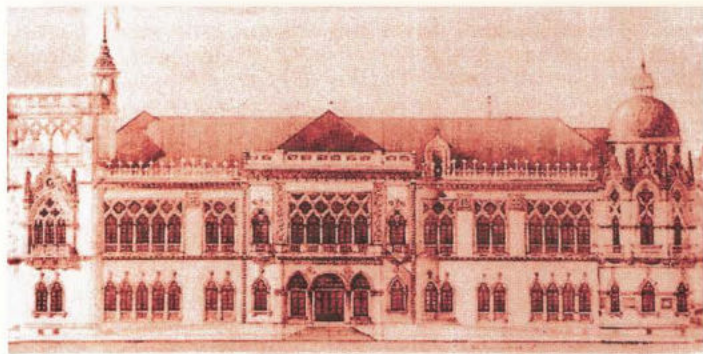
ในโอกาสสำคัญของบ้านเมือง รัฐบาลใช้ทำเนียบรัฐบาลเป็นสถานที่จัดงานรัฐพิธี เช่น งานสโมสรสันนิบาตเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ในบางโอกาสยังใช้อาคารบางหลังจัดต้อนรับข้าราชการ ประชาชน จัดประชุม สัมมนา จัดนิทรรศการ รวมทั้งเป็นสถานที่มอบรางวัลเกียรติยศที่ภาครัฐและเอกชนจัดขึ้น

GOVERNMENT HOUSE

Government House is one of the most important government buildings in the country. It is the venue for meetings of the Cabinet, the official office of the Prime Minister, Deputy Prime Ministers and Ministers attached to the Prime Minister's Office. Many department-level offices attached directly to either the Prime Minister or the Prime Minister's Office are located here, including the Secretariat of the Prime Minister, the Secretariat of the Cabinet, the Office of the Permanent Secretary, the Office of the National Security Council, and the Office of the Royal Development Projects Board. Furthermore, important foreign dignitaries on official visits to Thailand pay courtesy calls on the Prime Minister and Deputy Prime Ministers at Government House.

State ceremonies such as the state receptions to celebrate His Majesty the King's Birthday Anniversary are held at Government House. The grounds, together with some of the buildings, are used to receive government officials and the general public, hold meetings, seminars, exhibitions as well as award presentation ceremonies organized by the public and private sectors.

ภาพร่างบ้านนรสิงห์ของอันนิบาเล รีกิออตตี
The sketch of Norasingh Villa
by Mr. Annibale Rigotti

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
King Prajadhipok (Rama VII)

ประวัติความเป็นมา

สถานที่ที่ใช้เป็นทำเนียบรัฐบาลของรัฐบาลไทยตามระบอบประชาธิปไตยเริ่มมีขึ้นหลังจากพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ แห่งมหจักรีบรมราชวงศ์ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ใช้พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พ.ศ. ๒๔๗๕ เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ โดยที่มีสถานที่ปฏิบัติราชการของคณะราษฎรอยู่ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม และเมื่อพระยามโนปกรณนิติธาดา (ก้อน หุตะสิงห์) ประธานคณะกรรมการคณะราษฎร ได้รับพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญฉบับถาวร วันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ ก็ยังคงปฏิบัติราชการ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคมระยะหนึ่ง พระที่นั่งอนันตสมาคมจึงเป็นทำเนียบรัฐบาลแห่งแรก ตั้งแต่วันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ และถึงวันนั้นเป็นวันสถาปนาสำนักนายกรัฐมนตรี

HISTORY AND BACKGROUND

The history of Government House as the seat of Government under Constitutional Monarchy began on 27 June 1932 when King Prajadhipok or King Rama VII bestowed the Royal Command to enforce the Interim Constitution of Siam of 1932. In accordance with the said Constitution, a People's Committee was established as an executive body, which became the Council of Ministers on the day following the Royal Command. 28 June is thus considered as the date of establishment of the Prime Minister's Office. The work of the People's Committee was conducted at the Ananda Samagom Throne Hall which was also used as the House of Representatives. Afterwards, King Prajadhipok promulgated a new permanent Constitution on 10 December 1932 and appointed Phraya Manopakorn Nitithada (Kon Hutasingha) as Prime Minister under the new Constitution, but the latter's workplace remained at the Ananda Samagom Throne Hall for a brief period of time. Therefore, the Ananda Samagom Throne Hall is considered as the first Government House.

พระที่นั่งอนันตสมาคม
ทำเนียบรัฐบาลแห่งแรก
The Ananda Samagom
Throne Hall, the first
Government House.

วังปารุสกวัน ทำเนียบรัฐบาลแห่งที่ ๒
Paruskavan Palace, the second Government House.

สมัยพลเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา (พจน์ พหลโยธิน) เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๖ ได้ใช้วังปารุสกวันเป็นสำนักงานนายกรัฐมนตรี

On 21 June 1933, General Phraya Bahol Balabayuha Sena (Phot Bahalayodhin) assumed the premiership. The Prime Minister's Office was moved to Paruskavan Palace.

วังสวนกุหลาบ ทำเนียบรัฐบาลแห่งที่ ๓
Suan Kularb Palace, the third Government House.

จนถึงวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๑ เมื่อจอมพล ป. (แปลก) พิบูลสงคราม
เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ย้ายสำนักนายกรัฐมนตรีไปอยู่วังสวนกุหลาบ

When Field Marshal P. Pibulsonggram became Prime Minister on 16
December 1938, the Prime Minister's Office was relocated to Suan Kularb
Palace.

จากนั้นถึง พ.ศ. ๒๔๘๔ ระหว่างสงครามมหาเอเชียบูรพา ญี่ปุ่นได้ขอ
เช่าบ้านนรสิงห์ของพลเอก พลเรือเอก มหาเสวกเอก เจ้าพระยามรณท
(ม.ล.เพ็ญ พึ่งบุญ) เพื่อทำเป็นสถานทูต และในเดือนมีนาคมปีเดียวกัน เจ้าของ
บ้านนรสิงห์ได้มีหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (นายปรีดี พนมยงค์)
เสนอขายบ้านนรสิงห์ให้แก่รัฐบาลในราคา ๒ ล้านบาท เนื่องจากบ้านใหญ่โต
เกินฐานะและเสียค่าบำรุงรักษาสูง ซึ่งกระทรวงการคลังปฏิเสธ แต่เมื่อถึง
เดือนกันยายนปีเดียวกัน จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีเห็นว่า
ควรซื้อบ้านนรสิงห์เพื่อทำเป็นสถานที่รับรองแขกเมือง ในที่สุดได้ตกลงซื้อขาย
กันในราคา ๑ ล้านบาท โดยคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์คือพระเจ้า
วรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา และพลเอก เจ้าพระยาพิชเยนทรโยธิน
(อุ้ม อินทรโยธิน) ให้กระทรวงการคลังจ่ายเงินสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
แล้วมอบบ้านนรสิงห์ให้สำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ดูแล โดยให้รัฐบาลใช้เป็น
สถานที่รับแขกเมือง และเป็นที่ตั้งทำเนียบรัฐบาล บ้านนรสิงห์จึงเปลี่ยนชื่อเป็น
“**ทำเนียบสามัคคีชัย**” และเป็น “**ทำเนียบรัฐบาล**” โดยลำดับ

In 1941, during the Great East Asian War, the Japanese discussed
the possibility of renting the premises of Norasingh Villa for use as the
Japanese Embassy in Thailand. However, in March 1941, General Admiral
Chao Phraya Ram Raghob (ML Fua Phungbun), the owner of Norasingh
Villa, wrote to the Minister of Finance, Mr. Pridi Banomyong, proposing
that the government purchase the house for the sum of 2 million Baht
because he considered its size to be above his status and the upkeep too
high. At first the Ministry of Finance declined the offer, but in September
of the same year, Prime Minister Field Marshal P. Pibulsonggram felt it
appropriate that the government purchase the premises at an agreed price
of 1 million Baht for use in receiving guests of state. Accordingly, the
regents to King Ananda Mahidol (Rama VIII), namely His Royal Highness
Prince Aditya Dibabha and General Chao Phraya Bijayendra Yodhin (Um
Bijayendra Yodhin), ordered the Ministry of Finance to make payment from
the Crown Property Bureau and placed Norasingh Villa under the care of
the Prime Minister's Office with instructions that as from 1941 onwards
the premises be used for receiving guests of state and as the site of
Government House. Norasingh Villa became known as Thamniap Samakkhi
Chai (Victory of Unity House) and subsequently as Thamniap Ratthaban
(Government House).

ทำเนียบท่าช้าง
Thamniap Tha Chang

อนึ่ง ในช่วงที่นายปรีดี พนมยงค์ ดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เป็นรัฐบุรุษอาวุโส และเป็นนายกรัฐมนตรี ในช่วง พ.ศ. ๒๔๘๔ - ๒๔๙๐ นั้น ได้พำนักและปฏิบัติงานอยู่ที่ทำเนียบใกล้ท่าช้างวังหน้า จึงเรียกทำเนียบท่าช้าง

Incidentally, from 1941 to 1947 when Mr. Pridi Banomyong, Regent and Senior Statesman, became Prime Minister, the Prime Minister's Office moved to his residence and office near Tha Chang, or Chang Port, at Wang Na which become known as Thamniap Tha Chang.

ต่อมา วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๖ คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติ การซื้อทำเนียบรัฐบาลจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ในราคา ๑๗,๗๘๐,๘๐๒.๓๖ บาท (สิบเจ็ดล้านเจ็ดแสนแปดหมื่นแปดร้อยสองบาท สามสิบหกสตางค์) โดยคำนวณราคาจากต้นทุนรับซื้อ บวกราคาซ่อมบำรุง คูณด้วย ๑๕ แล้วลดราคา ๒๐ % ตามระเบียบราชการสมัยนั้น และโอน กรรมสิทธิ์แล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๒

ปัจจุบัน ทำเนียบรัฐบาลมีพื้นที่ใช้สอยภายในกลุ่มอาคาร ๓ กลุ่มใหญ่ คือ

๑. กลุ่มบ้านนรสิงห์ ซึ่งขยายรวมพื้นที่ส่วนการศึกษาโรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้าเดิมด้วย
๒. กลุ่มบ้านบรรทมสินธุ์
๓. กลุ่มบ้านมนังคศิลา

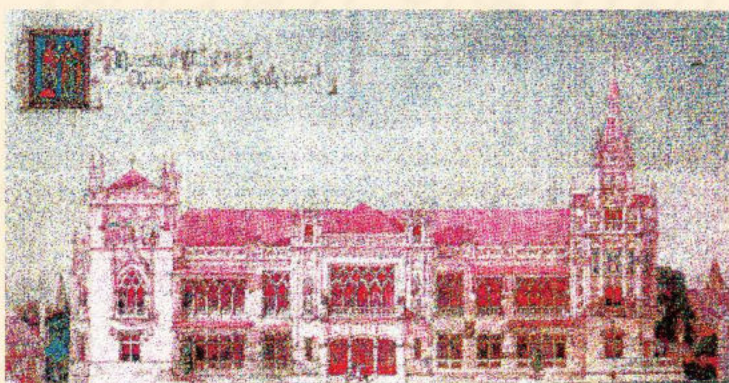
แต่ละกลุ่มอาคารมีประวัติความเป็นมา ลักษณะศิลปกรรม และประโยชน์ ใช้สอย ดังต่อไปนี้

On 29 November 1963, the Cabinet approved the purchase of Government House from the Crown Property Bureau at a price of 17,780,802.36 Baht (seventeen million seven hundred and eighty thousand eight hundred and two Baht thirty-six Satang). This price was reached by adding to the original purchase price the cost of repair and maintenance, multiplying it by 15 then reducing it by 20% in accordance with government regulations at the time. The title deed was transferred at the Bangkok Land Office on 1 October 1969.

At present, there are altogether 3 groups of buildings in function within the area of Government House, including:

1. Norasingh Villa, including the area of the former Chulachomklao Royal Military Academy;
2. Banthomsindh Villa; and
3. Manangkasila Mansion.

Each group of buildings has its own history, artistic style and utility as follows:

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
King Vajiravudh (Rama VI)

บ้านนรสิงห์

NORASINGH VILLA

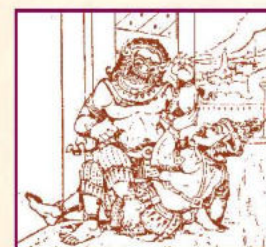
พลเอก พลเรือเอก มหาเสวกเอกเจ้าพระยารามราฆพ (ม.ล.เฟื้อ พึ่งบุญ)
General Admiral Chao Phraya Ram Raghob (ML Fua Phungbun)

บ้านนรสิงห์ ตั้งอยู่แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานที่ดิน และพระราชทรัพย์สร้างพระราชทานพลเอก พลเรือเอก มหาเสวกเอก เจ้าพระยารามราฆพ

ชื่อ “บ้านนรสิงห์” ไม่ปรากฏหลักฐานว่าเป็นชื่อที่ได้รับพระราชทานหรือไม่ “นรสิงห์” เป็นชื่อปางของพระนารายณ์ที่ทรงอวตารลงมาในโลกมนุษย์ในร่างของนรสิงห์เพื่อปราบยักษ์หิรัญยกิปู โดยมีเศียรเป็นสิงห์ พระวรกายเป็นมนุษย์ เดิมบ้านนรสิงห์เคยมีรูปปั้นนรสิงห์

Norasingh Villa Situated in Dusit Sub-district, Dusit District, Bangkok. The land was bestowed on General Admiral Chao Phraya Ram Raghob, a distinguished government official, by King Vajiravudh together with the necessary funds for the construction and decoration of the residence.

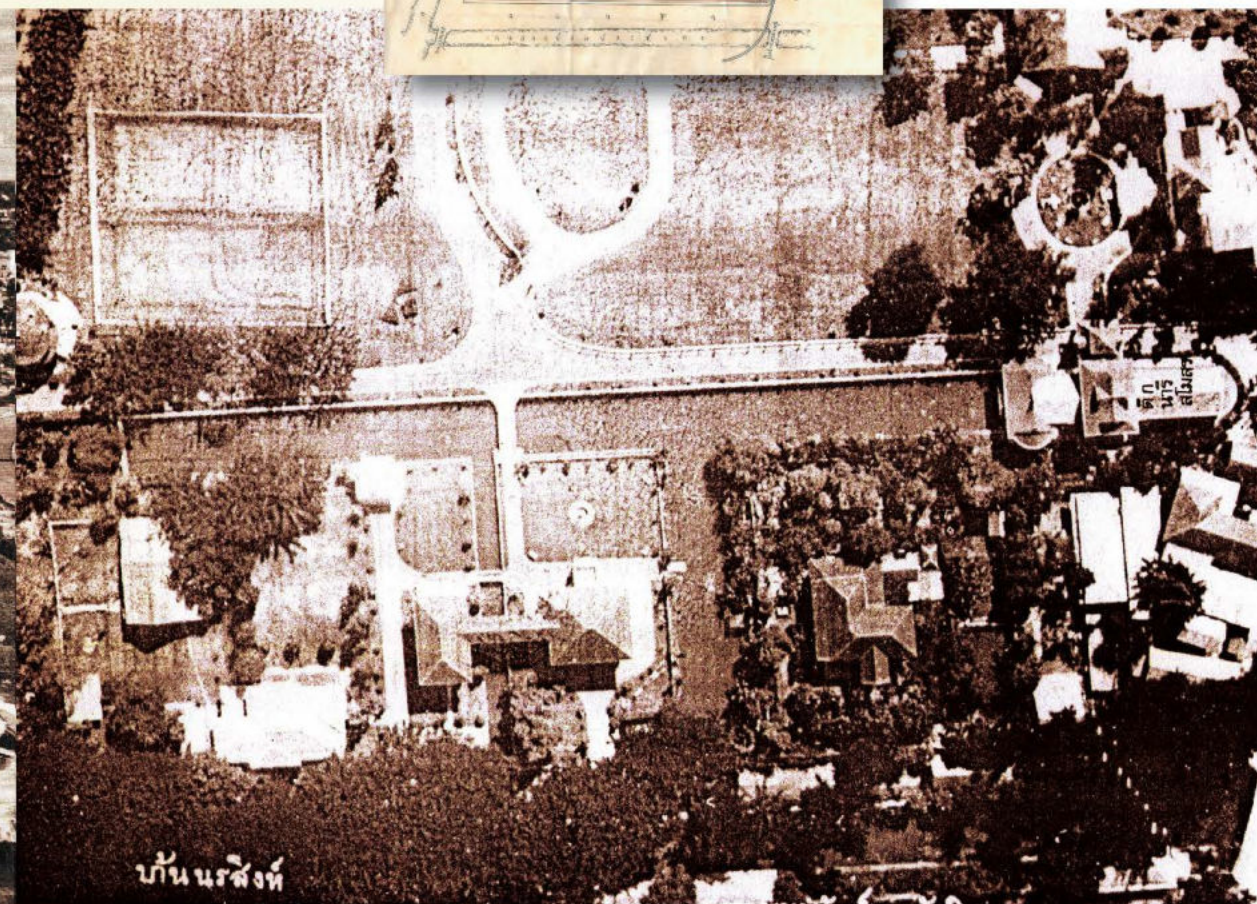
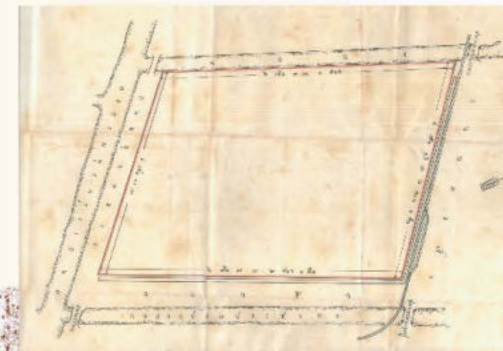
There is no clear evidence showing whether the name Norasingh Villa was bestowed by King Vajiravudh or given by the owner himself. Norasingh, however, was the god Vishnu incarnate who subjugated a fierce demon known as Hiranyakasipu. Norasingh had the head of a lion and the body of a human. Formerly a full-figure statue of Norasingh graced the yard of Norasingh Villa.

นรสิงห์จากเรื่องนารายณ์สิบปาง พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
Picture of Norasingh from “Lilit Narai Sip Pang” (A Treatise on the Ten Incarnations of Vishnu) by King Vajiravudh

ภาพถ่ายทางอากาศเห็นบ้านนรสิงห์หรือทำเนียบรัฐบาล ซึ่งตรงข้ามด้านคลองเปรมประชากร
ยังเห็นวังพลเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตพณิชยการพระนคร และวิทยาเขตชุมพรเขตอุดมศักดิ์
Aerial photograph showing Norasingh Villa or Government House, opposite
Prem Prachakon Canal. The palace of Admiral His Royal Highness Prince Jumbhorn
Khet Udornsak, which today is the site of Rajamangala University of Technology Phra
Nakhon, may also be seen.

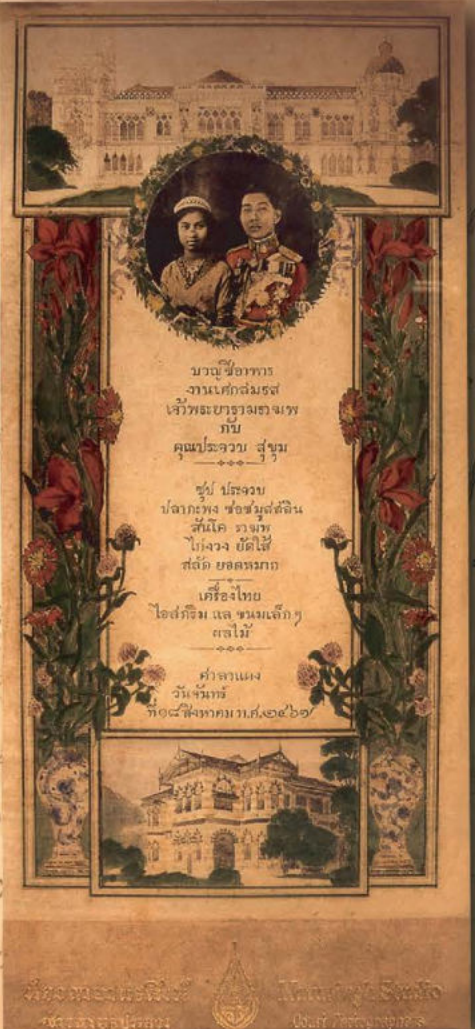
แผนที่แสดงเขตอาณาบริเวณทำเนียบรัฐบาล
Aerial photograph of the area surrounding Government House.

ที่ ๒๐/๕๒๗

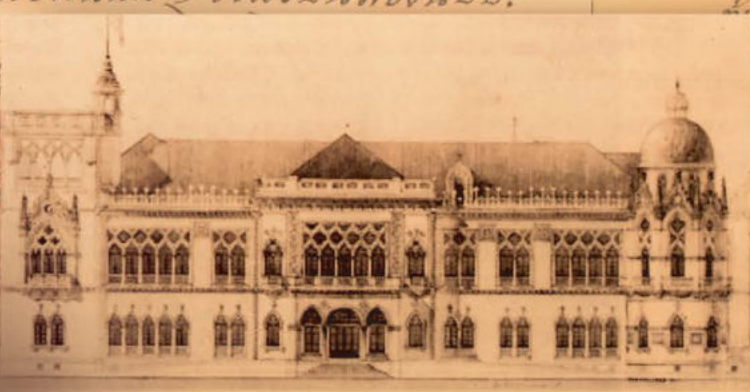
ของพระยา
การ (เ
ชาติ ก
จะต้อง
ขอให้พ
ของพระยา
ตามสม

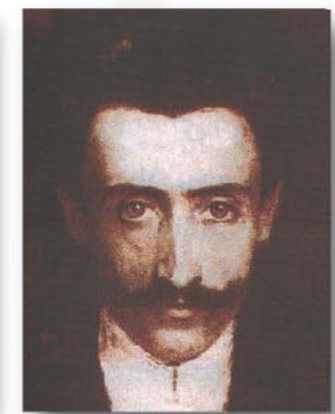
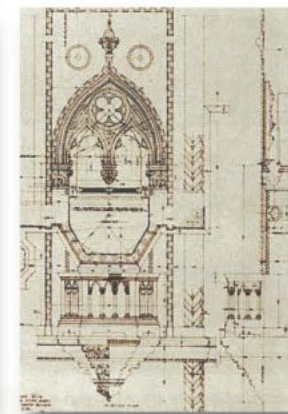
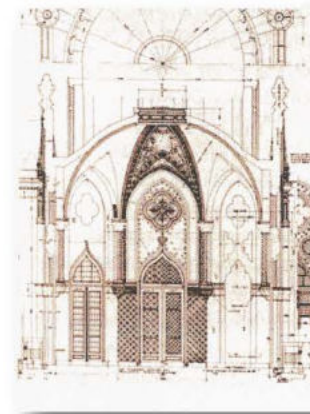
ลงชื่อและประทับ
และสำหรับตัวข้าพเจ้า
ระลึกใ้ศุภการรักษา
งานพระภักดิ์ทั้ง
รักษาไว้เป็นพยานอีกฉบับ ๑ รวมเป็นสองฉบับ.

ที่จะได้รับทรัพย์สินถูกครองพระยาประสิทธิ์
ว ทอไปนั้นไม่ได้เป็นอันขาด ถ้าพระเจ้า
กันทุกสิ่ง ผู้ใดที่มีอำนาจจะต้องประสิทธิ์
ปักษ์แห่ง ๑ แห่งใด ก็จงให้พระยาประสิทธิ์
ว ทุกสิ่งทรัพย์สินถูกครองพระยาประสิทธิ์
ว ได้รับพระภักดิ์ตามสมควรแก่ที่
ด

หนังสือสำคัญฉบับนี้ ได้ลงชื่อและประทับ
สั้ญจการสำหรับแผ่นดินและสำหรับตัวข้าพ
ของฉบับ, มอบให้พระยาประสิทธิ์ใ้ศุภการรักษา
ใน ๑ กับมอบให้ข้าพเจ้างานพระภักดิ์ทั้ง
ไว้เป็นพยานอีกฉบับ ๑ รวมเป็นสองฉบับ.
หนังสือสำคัญฉบับนี้ ได้ทำไว้แก่พระวันเพ็ญ

ภาพร่างบ้านมรสิงห์ของอันนิบาเล วิกิยอคดี
The sketch of Norasingh Villa
by Mr. Annibale Rigotti

ตึกไทยคู่ฟ้า

THAI KU FAH BUILDING

อาณาบริเวณบ้านนรสิงห์มีพื้นที่ทั้งหมด ๒๗ ไร่ ๓ งาน ๔๔ ตารางวา มีอาคารประธาน คือ “ตึกไกรสร” หรือ “ตึกไทยคู่ฟ้า” ในปัจจุบันและมีอาคารบริวารอีกหลายหลัง ซึ่งส่วนมากต้องรื้อถอนไปเพราะความจำเป็นต้องสร้างอาคารใหม่ที่มีพื้นที่ใช้สอยมากขึ้นตามการขยายตัวของทางราชการ คงเหลืออาคารเดิมคือ ตึกไทยคู่ฟ้า ตึกนารีสโมสร และตึกแสงอาทิตย์

พื้นที่รอบนอกและรั้วกำแพง

ทำเนียบรัฐบาลหันหน้าไปทางทิศตะวันออก จดถนนนครปฐม ซึ่งขนานกับคลองเปรมประชากร ด้านตะวันตก ปัจจุบันได้ขยายพื้นที่ส่วนการศึกษาโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเดิมด้วย จึงมีพื้นที่จดถนนราชดำเนินนอกตรงข้ามกระทรวงศึกษาธิการ ทิศเหนือจดถนนพิษณุโลก และทิศใต้จดถนนลูกหลวง ซึ่งขนานกับคลองผดุงกรุงเกษม

กำแพงด้านตะวันออก เดิมเป็นกำแพงคอนกรีต ปัจจุบันได้ปรับปรุงเป็นรั้วโปร่งมีประตูเหล็กดัด ลวดลายโปร่งงดงาม ๓ ประตู ได้จัดทำในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๖ เพื่อจัดเป็นสถานที่รัฐบาลจัดประชุมผู้นำเศรษฐกิจเอเปค ๒๐๐๓ ประตูกกลาง ซึ่งอยู่ตรงกับตึกไทยคู่ฟ้า มีแผ่นป้ายชื่อ “ทำเนียบรัฐบาล” ติดอยู่ตอนบนของกำแพง และที่เสาประตูประดับตราสำนักนายกรัฐมนตรี รูปราชสีห์และคชสีห์รักษารัฐธรรมนูญ

Norasingh Villa is situated on a piece of land measuring 4.375 hectares (27.344 rai). In the compound of Norasingh Villa, “the Kraison Building” or now “the Thai Ku Fah Building” is at the centre with many surrounding buildings. Most of the surrounding buildings have been demolished due to the need for larger premises in accordance with the expansion of government offices. The original buildings which can still be seen are the Thai Ku Fah Building, the Nari Samoson Building and the Saeng Athit Building.

Surrounding area and walls

Government House faces the east on Nakhon Pathom Road which parallels Prem Prachakon Canal. At present, the compound includes the former location of Chulachomklao Royal Military Academy, and therefore expands to reach Rajdamnern Nok Avenue opposite the Ministry of Education on the western side, Phitsanulok Road in the north, and Luk Luang Road in the south which parallels Padung Krungkasem Canal.

The East Wall This was formerly made of concrete. In 2003, it was renovated with a wrought iron fence for the APEC Economic Leaders Meeting, with 3 wrought iron gates beautifully designed to harmonize with the building. The upper part of the wall on either side of the middle gate in front of the Thai Ku Fah Building carries a sign bearing the words Thamniap Ratthaban (Government House). Attached to the columns at the gate is the seal of the Office of the Prime Minister representing the images of heraldic lions (rajasi) and mythological lions with the trunk of an elephant (khotchasi) guarding the Constitution.

เจ้าพระยารามราฆพเชิญพระแสงขรรค์ชัยศรี
ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
General Admiral Chao Phraya Ram Raghob
bearing the Sword of State during
the coronation ceremony of King Vajiravudh

ตราหว่าดเชิญพระแสงขรรค์ชัยศรี
เป็นตราประจำตัวพลเอก พลเรือเอก มหาเสวกเอก เจ้าพระยารามราฆพ
The emblem showing a celestial
being bearing a sword of state,
the personal seal of
General Admiral Chao Phraya Ram Raghob.

สมัยเป็นบ้านนรสิงห์ หน้าประตูกลางนี้มีศาลาหลังใหญ่สำหรับพักรอ
ถนนนครปฐมเดิมเป็นถนนหินบด ปลูกต้นมะขามเรียงรายสองข้าง มีศาลาท่าน้ำ
อยู่ริมคลองเปรมประชากร เป็นห้องกระจงดงาม เสาประตูทุกด้านมีตราหว่าด
เชิญพระแสงขรรค์ชัยศรี ซึ่งเป็นตราประจำตัวพลเอก พลเรือเอก มหาเสวกเอก
เจ้าพระยารามราฆพ เพราะสมัยท่านเป็นมหาดเล็กได้เป็นผู้เชิญพระแสงขรรค์ชัยศรี
ในงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษกพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
การใช้รูปหว่าดเชิญพระแสงขรรค์ชัยศรีก็เพราะท่านเป็นผู้มีเชื้อสายราชสกุล
หากเป็นบุคคลสามัญใช้รูปมานพ

In the time of Norasingh Villa, there was a large pavilion to the
front of the Villa that served as a waiting and reception area. Nakhon
Pathom Road, which passes in front of the gate, was originally a gravel
road, with tamarind trees lining both sides. A beautifully constructed glass
pavilion used as a landing pier stood on the bank of Prem Prachakon
Canal. Each column of the wall was adorned with an emblem showing a
celestial being bearing a sword of state. This emblem was used by General
Admiral Chao Phraya Ram Raghob as his personal seal, since he had
previously been a Royal Page whose duty it was to bear the Sword of State
during the coronation ceremony of King Vajiravudh. As he was of royal
descent, he was permitted to use an image of a celestial being bearing a
sword of state as his seal. If he had been a commoner, he would have had
to use an image of a young man instead of a celestial being.

รั้วกำแพงด้านทิศใต้ ขนานกับถนนลูกหลวงและคลองหตุกรุงเกษม
The South Wall parallels Luk Luang Road
and Phadung Krung Kasem Canal.

รั้วกำแพงด้านทิศใต้ ปัจจุบัน
The South Wall at present.

กำแพงด้านทิศใต้ เดิมมีประตูเล็ก ๒ ประตู ใหญ่ ๒ ประตู ปัจจุบันเปิด
ใช้เพียงประตูที่ปรับปรุงใหม่ใกล้ตึกสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และสร้าง
ประตูใหม่ขึ้นอีก ๒ ประตู ทางส่วนการศึกษาโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
ซึ่งสร้างตึกใหม่เลียนแบบตึกส่วนการศึกษา ใช้เป็นที่ทำการของสำนักเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรี

The South Wall Formerly, there were two large gates and two
small gates. Today, however, the only gate in current use is the newly
renovated gate near the present-day Secretariat of the Cabinet building.
Another two gates were built near the former Chulachomklao Royal
Military Academy. In this area, a new building has been constructed
modeled after the former Chulachomklao Royal Military Academy building,
for use as offices of the Secretariat of the Cabinet.

รั้วกำแพงด้านทิศใต้ในปัจจุบัน
The South Wall at present.

กำแพงด้านทิศเหนือ มีประตูเข้าออก ๒ ประตู ประตูใหญ่อยู่เยื้องมาทางตะวันออก เป็นประตูเหล็กโปร่ง มองเห็นความงดงามของตึกไทยคู่ฟ้า ตึกสันติไมตรี และสนามส่วนหน้า มีประตูเล็กอีก ๑ ประตู ใกล้ตึกสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และสุดเขตกำแพงที่ติดกับส่วนการศึกษาโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เคยมีประตูเล็กอีก ๑ ประตู

ในอดีตกำแพงด้านนี้ติดคลอง ซึ่งมีรางเคียงขนานคลองอีกฟากหนึ่ง ปัจจุบันคือถนนพิษณุโลก

กำแพงด้านทิศตะวันตก ริมถนนราชดำเนินนอกมีประตูเข้าออก ๑ ประตู อยู่ตรงข้ามกับประตูด้านหน้ากระทรวงศึกษาธิการ เดิมกำแพงด้านทิศตะวันตกอยู่แค่คลองธรรมชาติที่กั้นเขตกับส่วนการศึกษาโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ปัจจุบันรื้อกำแพงแนวด้านนี้ออกแล้วปรับภูมิทัศน์ใหม่

The North Wall There are two gates. The first gate, located in the East, is made of wrought iron which allows a beautiful view of the Thai Ku Fah Building, the Santi Maitri Building, as well as the grounds and garden. The second one is located near the Office of the Permanent Secretary. At the end of the wall, where it adjoins the former Chulachomklao Royal Military Academy, there used to be another small gate.

In the past, there was a canal located near this side of the wall, and there were tram tracks along the other side of the canal. Today, this has become Phitsanulok Road.

The West Wall Along Rajdamnern Nok Road, there is a gate opposite the Ministry of Education. Formerly, the wall ran along the edge of a natural moat that separates Government House and the former Chulachomklao Royal Military Academy. Today, the wall has been removed and the landscape has been developed.

บริเวณภายในทำเนียบรัฐบาล

สนามหน้าตึกไทยคู่ฟ้า เมื่อผ่านประตูด้านทิศตะวันออกเข้าไปภายในทำเนียบรัฐบาล จะเห็นตึกไทยคู่ฟ้าตั้งเด่นเป็นสง่า มีสนามหญ้ารูปร่างกลมผืนใหญ่อยู่ข้างหน้า สนามหญ้าตกแต่งด้วยไม้ดอกไม้ประดับและปืนใหญ่โบราณตามขอบสนาม มีถนนคอนกรีตโอบรอบขอบสนามไปสู่กึ่งกลางประตูทางเข้าตึกไทยคู่ฟ้า โดยถนนจะค่อย ๆ ลาดสูงขึ้น เนื่องจากตึกไทยคู่ฟ้ายกพื้นสูงจากระดับพื้นถึง ๑.๗๕ เมตร

สนามแห่งนี้ใช้เป็นที่จัดงานสำคัญของรัฐบาล เช่น งานสโมสรสันนิบาตเนื่องในมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวงานเฉลิมพระเกียรติในมหามงคลสำคัญอื่น ๆ งานต้อนรับบุคคลระดับประมุขของประเทศ และงานวันเด็กแห่งชาติ ซึ่งนายกรัฐมนตรีจะมาพบกับเยาวชนของชาติ ณ สนามแห่งนี้

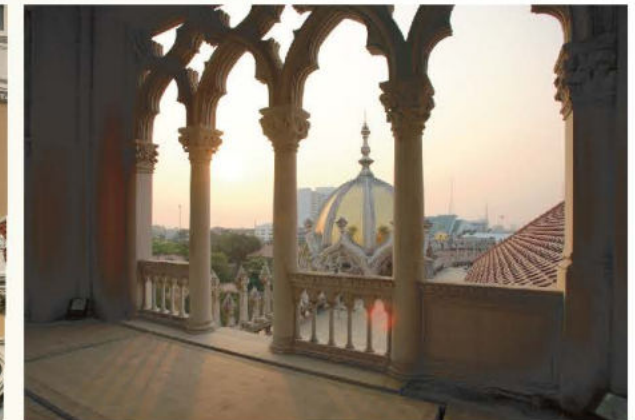
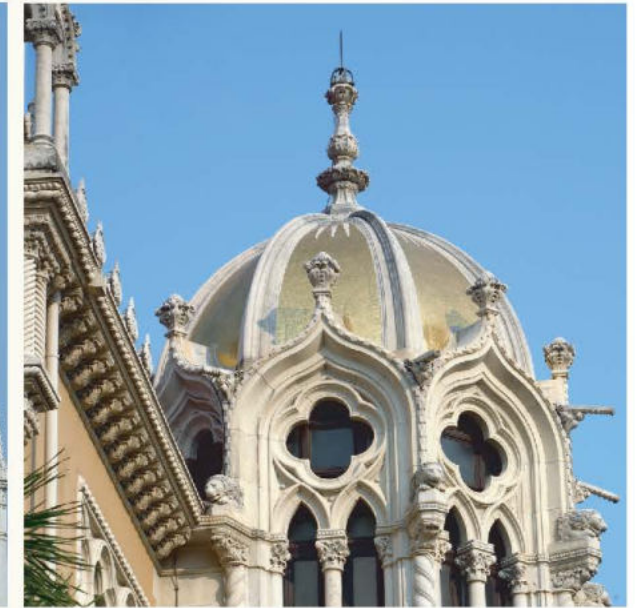
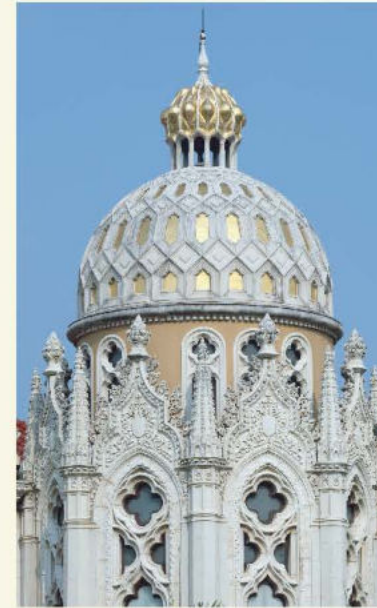
IN THE COMPOUND OF GOVERNMENT HOUSE

Grounds and Garden in front of the Thai Ku Fah Building
Passing through the front gate on the eastern side of Government House, visitors are greeted by a large lush green circular lawn which fills the area in front of the Thai Ku Fah Building. Several ancient cannons mounted on stands are placed in various positions at the edge of the lawn. In the centre of the front facade is a porch covering the driveway that is part of the road skirting the front circular lawn. This road gradually inclines above ground level because the Thai Ku Fah Building is raised 1.75 metres above the ground.

The front lawn is used on special occasions, such as state receptions to mark His Majesty the King's Birthday Anniversary, other auspicious events and the official welcome to visiting Heads of State. On the National Children's Day, the Prime Minister greets the youth on this lawn.

ปืนใหญ่โบราณ ๑ ใน ๙ กระบอก
ที่สนามหน้าตึกไทยคู่ฟ้า
ชื่อ "ผีเสื้อสมุทร"
One of nine ancient cannons,
named "Pee Sua Sa Mud"
on the front lawn
of the Thai Ku Fah Building.

ตึกไทยคู่ฟ้า เป็นอาคารขนาดใหญ่ที่มีความงามเป็นเอกทั้งด้านสถาปัตยกรรมและมณฑลศิลป์ รูปแบบสถาปัตยกรรมเป็นแบบเวเนเซียนโกธิก (Venetian Gothic) โดยได้แบบอย่างจากวังคาโดโรที่นครเวนิสในช่วง ค.ศ. ๑๓๐๙-๑๔๒๔ ทั้งยังมีคลองล้อมรอบคล้ายเวนิสอีกด้วย (ปัจจุบันคงเหลือคลองเพียง ๓ ด้าน เพราะคลองด้านเหนือถมทำเป็นถนนพิษณุโลก)

The majestic Thai Ku Fah Building represents one of the finest examples of architectural and interior decoration style. The architectural style of the building is Venetian Gothic, modeled after Venice's Ca'd'Oro of around 1309 – 1424 A.D. The building was surrounded on all four sides by canals, just like the city of Venice. (At present the canals are evident on three sides only, because the northern canal had been filled in for the construction of Phitsanulok Road.)

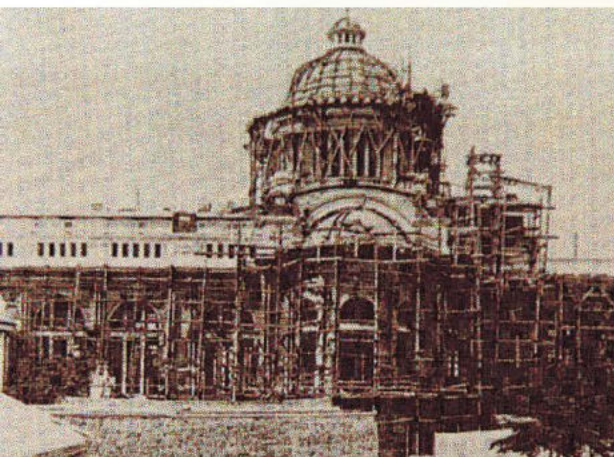
นายคาร์โล อัลเลกรี วิศวกร
Mr. Carlo Allegri, engineer

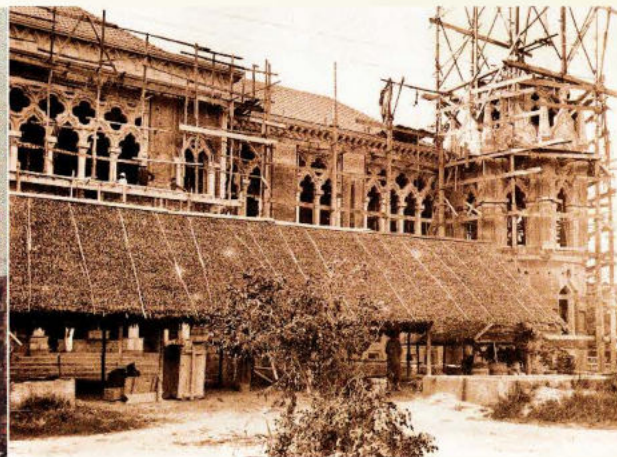
นายอันนิบาเล รีก็อตตี สถาปนิก
Mr. Annibale Rigotti, architect

นายเออร์โคเล มันแฟรดี สถาปนิก
Mr. Ercole Manfredi, architect

การก่อสร้างพระที่นั่งอนันตสมาคม
The construction of the Ananda Samagom Throne Hall

การก่อสร้างบ้านนรสิงห์
The construction of Norasingh Villa

นายมาริโอ ตามาญโญ สถาปนิก
Mr. Mario Tamagno, architect

นายคาร์โล ริโกลี มัณฑนากร
Mr. Carlo Rigoli, interior designer

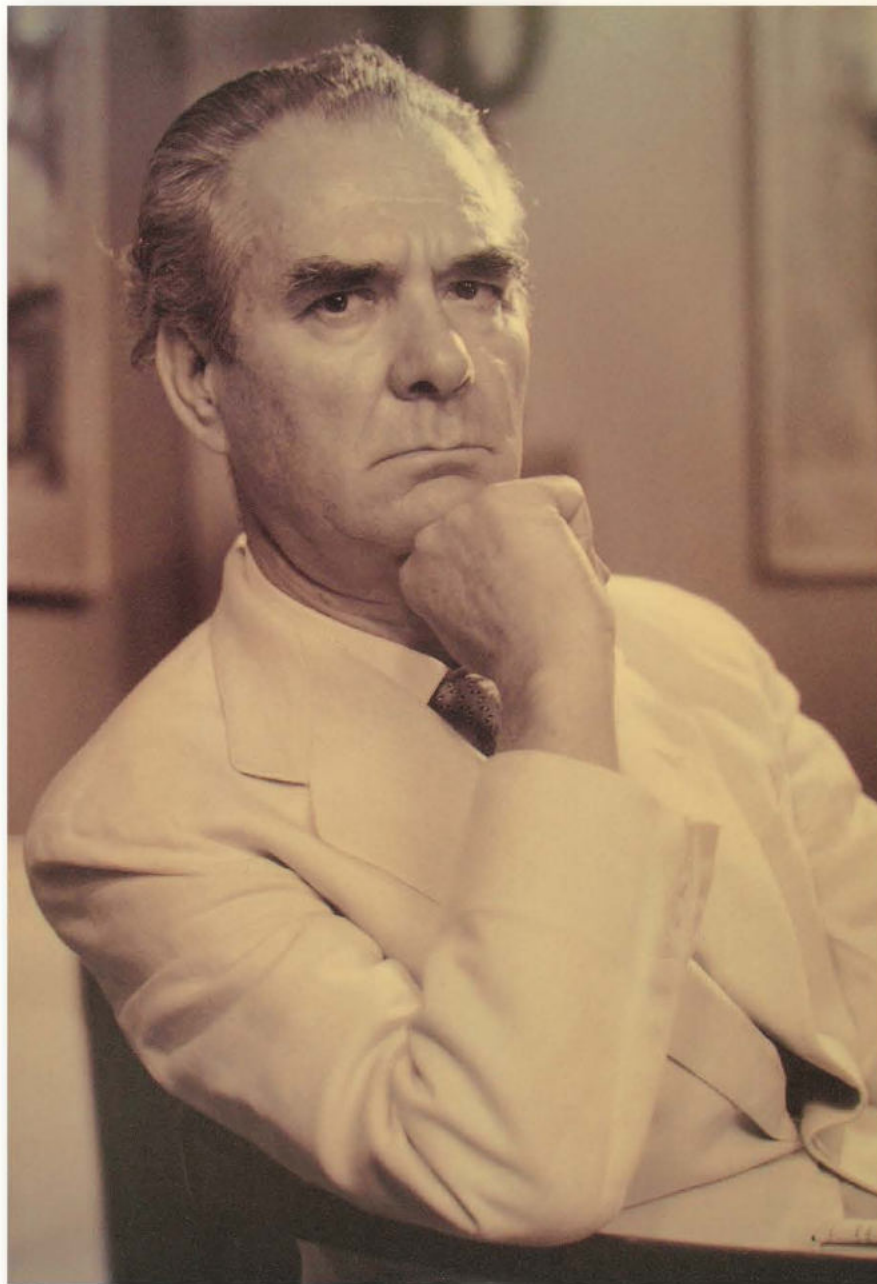
นายวิตโตริโอ โนวี่ มัณฑนากร
Mr. Vittorio Novi, interior designer

“ตึกไทยคู่ฟ้า” เป็นชื่อที่ตั้งขึ้นใหม่สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี เพราะเมื่อเป็นบ้านนรสิงห์ ตึกหลังนี้ชื่อ **“ตึกไกรสร”** ซึ่งเจ้าของบ้านคงจะนำมาจากพระนามเดิมของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงรักษัรณเรศ คือ พระองค์เจ้าไกรสร ต้นราชสกุล ฟังบุญ ณ อยุธยา

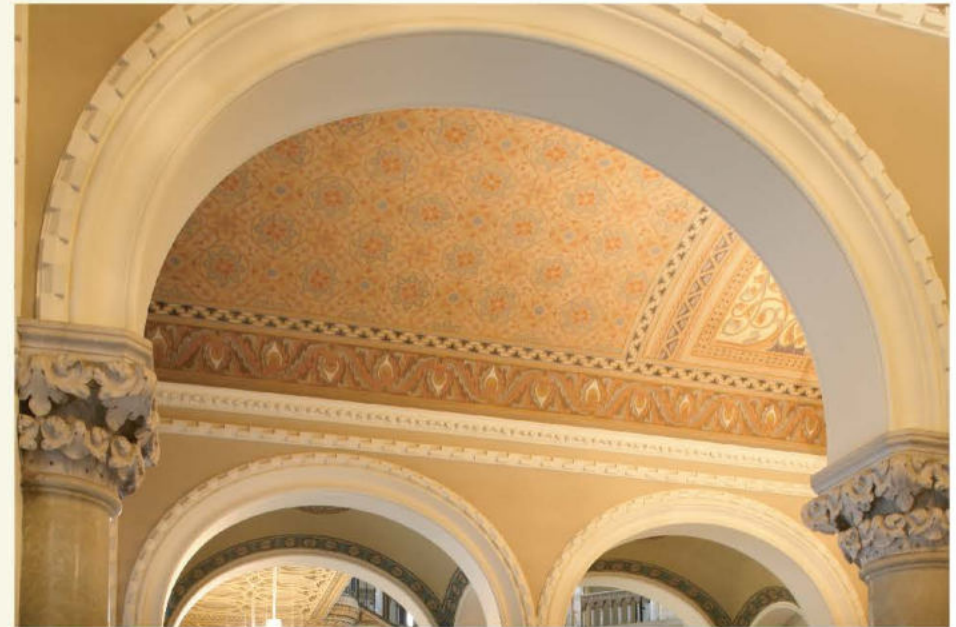
ตึกหลังนี้ ออกแบบและสร้างโดยช่างชาวอิตาลีเียนชุดที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ โปรดให้สร้างพระที่นั่งอนันตสมาคม เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๑ แต่งานก่อสร้างมาแล้วเสร็จในรัชกาลที่ ๖ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดให้ช่างชุดนี้สร้างบ้านนรสิงห์ไปพร้อมกันด้วย ช่างชุดนี้ที่สำคัญมีนายคาร์โล อัลเลกรี นายเอ โจวันนี กอลโล เป็นวิศวกร นายอันนิบาเล รีก็อตตี นายเออร์โคเล มันแฟรดี (หรือเอกฤทธิ มั่นเพินติ) นายมาริโอ ตามาญโญ เป็นสถาปนิก นายคาร์โล ริโกลี และนายวิตโตริโอ โนวี่ เป็นมัณฑนากร

The name **“Thai Ku Fah”** was given to the building during the administration of Prime Minister Field Marshal P. Pibulsonggram. Originally, during the days of Norasingh Villa, it was known as **“the Kraison Building.”** It is likely that the owner of the house chose to use the personal name of Phra Chao Barommawongse Ther Krom Luang Rak Ronnaret or His Royal Highness Prince Kraison who was the founder of the Phungbun na Ayudhya line.

The Italian team engaged by King Chulalongkorn for the construction of the Ananda Samagom Throne Hall in 1898 was commissioned to design and construct Norasingh Villa. Construction of the Ananda Samagom Throne Hall was only completed, however, under the reign of King Vajiravudh (Rama VI), who also commissioned the same team to design and construct the residence at the sametime. Among them were: engineers Messrs. Carlo Allegri and Giovanni Gollo; architects Messrs. Annibale Rigotti, Ercole Manfredi and Mario Tamagno; and interior designers Messrs. Carlo Rigoli and Vittorio Novi.

ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี
Professor Silpa Bhirasri

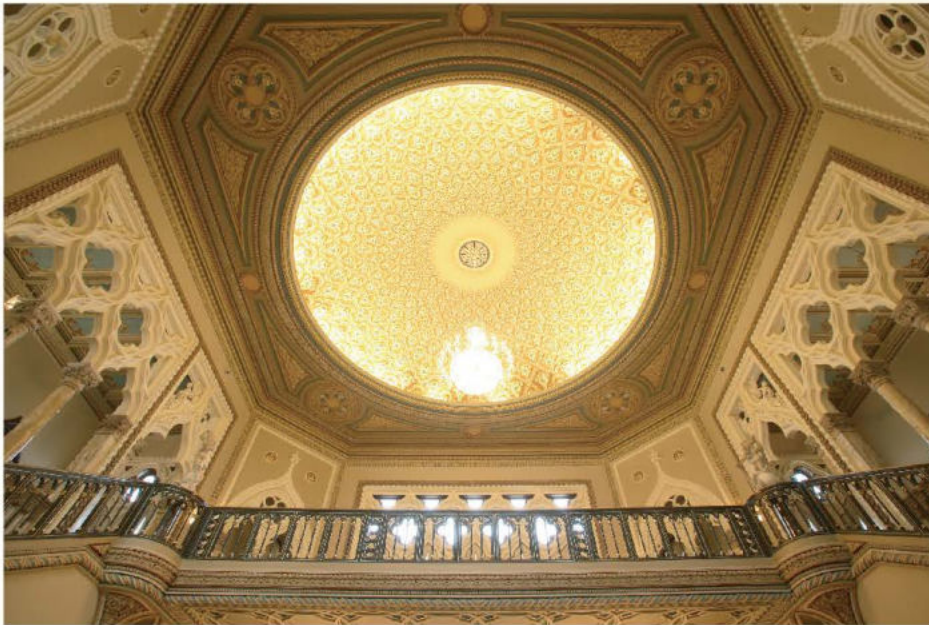

แต่การก่อสร้างบ้านนรสิงห์ยังไม่เสร็จบริบูรณ์ โดยเฉพาะตึกโกรสร เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคต นายช่าง อิตาลีเหล่านั้นจึงกลับประเทศ พลเอก พลเรือเอก มหาเสวกเอก เจ้าพระยา รมราชมพ พานักอยู่ตึกพระขรรค์หรือตึกนารีสโมสรในปัจจุบัน

เมื่อจอมพล ป. พิบูลสงคราม ใช้บ้านนรสิงห์เป็นทำเนียบรัฐบาล จึงได้มอบ ให้ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี (นามเดิม Corrado Feroci) ชาวนครฟลอเรนซ์ ประเทศอิตาลี ซึ่งรับราชการอยู่กรมศิลปากร นำนักเรียนโรงเรียนศิลปากร แผนกช่าง (ภายหลังเป็นมหาวิทยาลัยศิลปากร มีศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี เป็นคณบดีคนแรก) มาดำเนินการปรับปรุงต่อเติมและตกแต่งต่อจนสำเร็จ เรียบร้อยดังเช่นที่เห็นในปัจจุบัน

Construction had not been completed, however, in particular the Kraison Building (Thai Ku Fah Building), when King Vajiravudh passed away and the Italian experts had to return to their country. General Admiral Chao Phraya Ram Raghob therefore stayed in the Phra Khan Building or the present Nari Samoson Building.

When Field Marshal P. Pibulsonggram became Prime Minister, he relocated the Prime Minister's Office to these premises. He then assigned Professor Silpa Bhirasri (formerly Corrado Feroci), a Florentine working with the Department of Fine Arts, to head a team of students from the Crafts Department of the School of Fine Arts (later raised in status to the University of Fine Arts with Professor Silpa Bhirasri as the first Rector) to complete the construction work and continue with the decoration until work was finished and the building completed as we see it today.

ทีมงานของศาสตราจารย์ศิลป พีระศรี ที่ร่วมตกแต่งต่อเติมตึกไทยคู่ฟ้า เช่น หม่อมเจ้าสมัยเฉลิม กฤดากร นายสิววงศ์ ฤกษ์ ฌ อยุธยา นายสนิทธิตะพันธุ์ นายประสงค์ ปัทมบุช นายสละ ทรภักดิช นายประจิต วามานนท์ นายสุชาติ ฤกษ์ ฌ อยุธยา นายเอิบ ยุวะพุกกะ นายประดิษฐ์ ยุวะพุกกะ นายเลือน พุกกะพงศ์ และนายลักกะ จารุจินดา เป็นต้น นายประดิษฐ์ ยุวะพุกกะ ศิลปินแห่งชาติปีพ.ศ. ๒๕๔๔ สาขาสถาปัตยกรรม หนึ่งในนักเรียนโรงเรียนศิลปากร ให้สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ ว่าขณะนั้นลายโคม ภาพปั้นเสร็จแล้ว เหลือแต่เขียนสี สีก็มียู่พร้อม เป็นสีคุณภาพชั้นเยี่ยม เก็บไว้ในห้องใต้ดิน ศาสตราจารย์ศิลป พีระศรี เป็นผู้ออกแบบสีและออกแบบลวดลายในส่วนประกอบอื่น ๆ

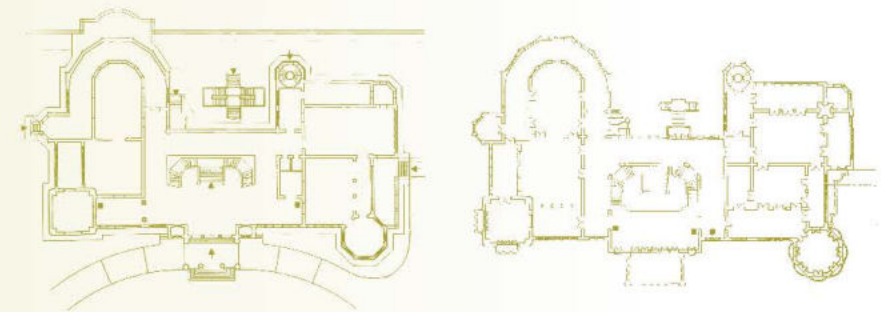
The members of the team under the leadership of Professor Silpa Bhirasri who could be identified included His Serene Highness Prince Samaichalerm Kridagara, Mr. Siwawong Kunjara na Ayudhya, Mr. Sanit Dittaphan, Mr. Prasong Patamanuch, Mr. Sala Tapphadit, Mr. Prachit Vamananda, Mr. Suchat Kunjara na Ayudhya, Mr. Oeb Yuvabukka, Mr. Pradit Yuvabukka, Mr. Leuan Pukkaphong and Mr. Sakka Charuchinda. Mr. Pradit Yuvabukka, National Artist of the year 2001 in the category of Architecture and one of the former School of Fine Arts students, when interviewed on 6 July 2004, mentioned that at that time the dome and bas-reliefs were finished. What was left was the painting using the high quality paint colours kept in the basement. Professor Silpa Bhirasri himself designed the various colours and patterns.

รูปแบบอาคาร ตึกไทยคู่ฟ้าเป็นตึก ๒ ชั้น ชั้นหลังคาสร้างเป็นดาดฟ้า มีทางเดินแคบ ๆ เดินได้รอบ และมุมด้านทิศใต้สร้างเป็นโถงโปร่ง สูงขึ้นไปเหมือนตึก ๓ ชั้น เพื่อให้รับกับโถงทางมุมด้านเหนือ

ผนังภายนอกประดับด้วยหินล้างพิเศษ มีรูปปูนเล็ก ๆ ตกแต่งลวดลายปูนปั้นอย่างวิจิตรบรรจงทุกส่วน ทั้งส่วนบัวหรือส่วนประดับผนังตอนบน ตอนล่าง ชุ่มและกรอบประตูหน้าต่าง รวาระเบียง เฉลียง เสาอิง เสาลอย ชายคา เ้าแขน เเชิงชาย และช่วงลูกฟูกของผนัง

แผนผังอาคารเป็นรูปเกือกม้า โดยหักมุมปีกทั้งสองของอาคารไปด้านหลัง มีห้องต่าง ๆ อยู่ ๒ ปีก ต่อเชื่อมด้วยห้องบันไดใหญ่ตรงกลาง ภายใต้เพดานโคมที่มีลวดลายสวยงาม

อาคารชั้นล่างยกสูงจากระดับพื้นดิน ๑.๗๕ เมตร ตรงกลางด้านหน้ามีชัมนิคมออกมาคลุมพื้นที่จอดรถเทียบบันไดขึ้นตึก พื้นที่ส่วนนี้สูงจากพื้น ๑.๒๕ เมตร ด้านหน้ามีบันได ๕ ขั้นลงสู่สนามหญ้า ตอนในมีบันได ๓ ขั้น สูงรวม ๕๐ เซนติเมตร ขึ้นสู่ภายในอาคาร

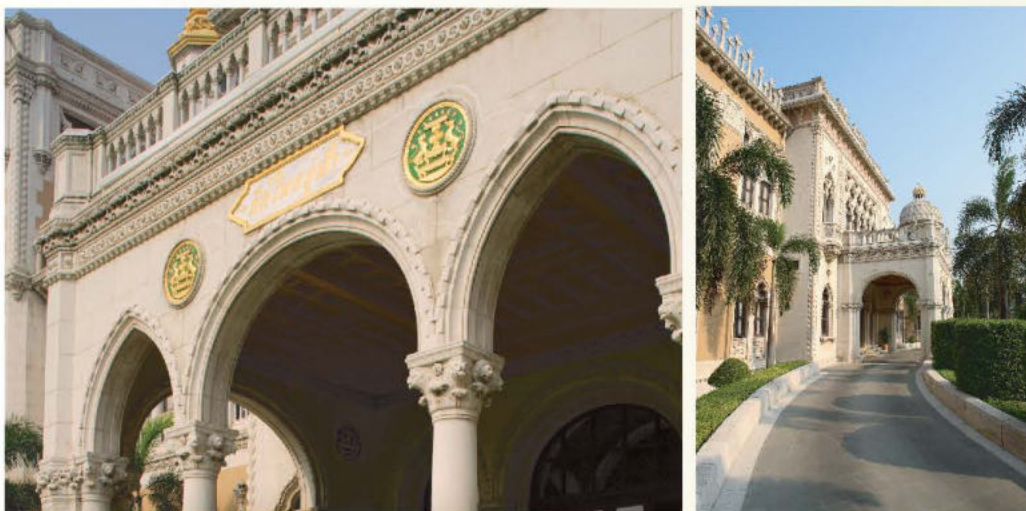

Architectural Style: Thai Ku Fah Building is a two-storey building. Additions have been made to the upper level at the southern corner, however, giving it the appearance of a three-storey building. There are neither window panels nor a roof on the third storey, however. These additions have been made to create a balance with the northern corner which is capped with a domed roof. The rooftop is designed with a narrow walkway which extends all around the building.

For the exterior of the building, specially washed stones were used to create porous effects on the walls and cornices. There are also exquisite sculptural decorations on cornices, arched entrances and windows, porches, balconies, columns, eaves, brackets eave-boards and wall panels.

The floor plan of the building is in a horse-shoe shape, with rooms on both wings connected by a large stairway set in the centre beneath a dome-shaped ceiling that is beautifully decorated.

The lower level is raised 1.75 metres above the ground. In the centre of the front facade is a porch covering the driveway that is part of the road skirting the front circular lawn. This road gradually inclines to 1.25 metres above ground level. There are 5 steps up leading to the entrance and 3 steps further inside to make a total elevation of 50 centimetres to enter the building.

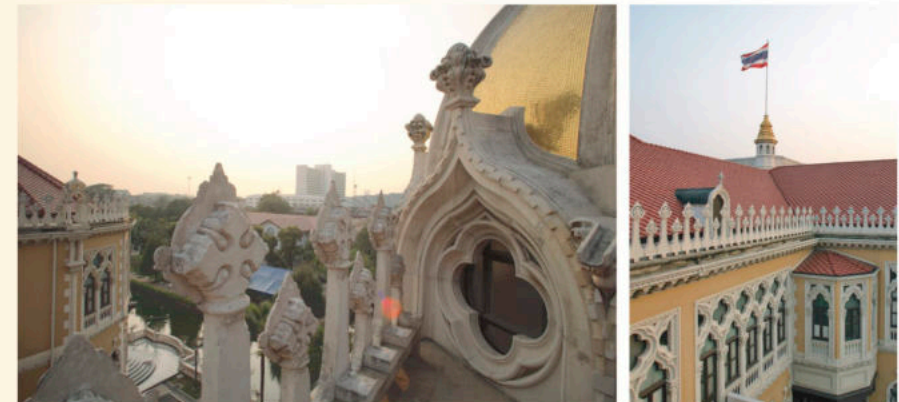
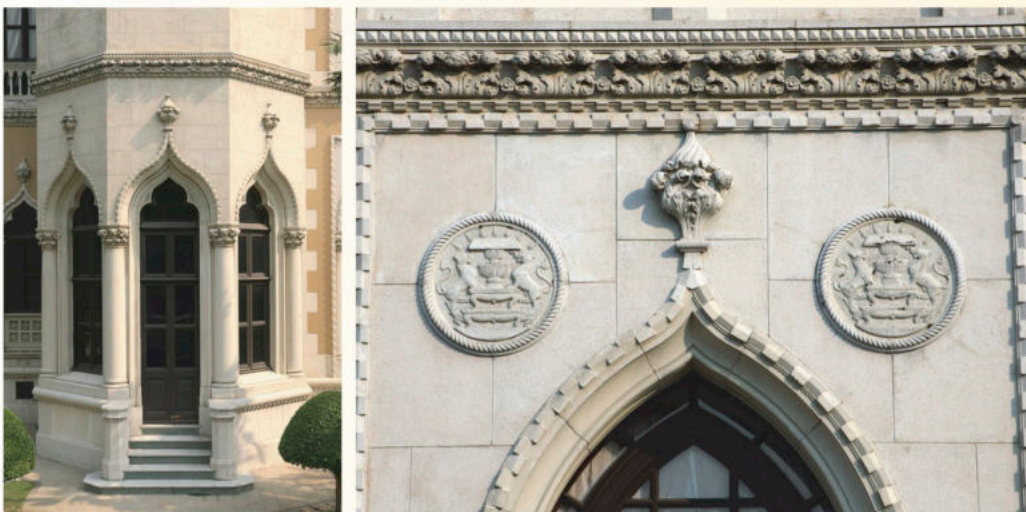
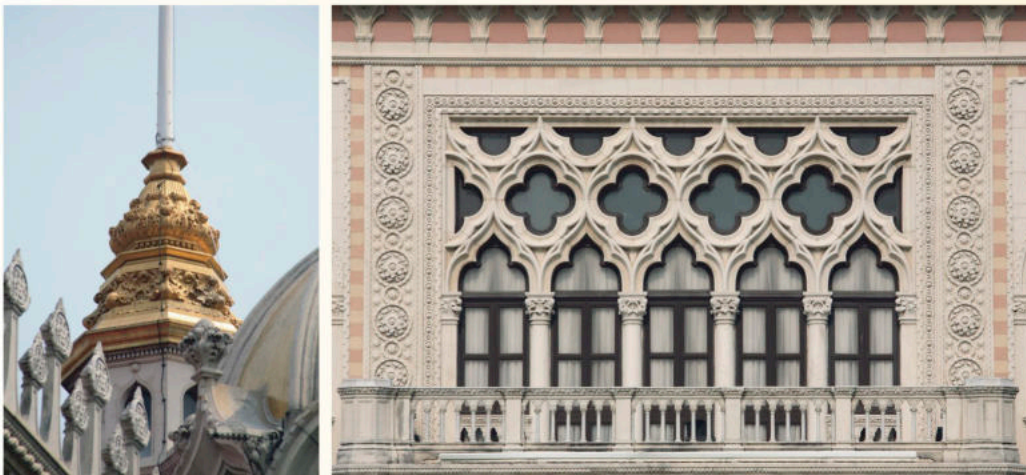

มุขกลางส่วนบนที่เป็นดาดฟ้า ก่อระเบียงเป็นแผงคล้ายพนัก ตกแต่งลายปูนโปรง กึ่งกลางสร้างซุ้มหลังคาโดมประดิษฐานประติมากรรมรูปพระพรหม ซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำตึกไทยคู่ฟ้า กรมศิลปากรออกแบบปั้น และหล่อโลหะรมดำปิดทอง ขนาดหน้าตักกว้าง ๖๐ เซนติเมตร อัญเชิญขึ้นประดิษฐานเมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๗ สมัยจอมพล ถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรีและสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้มีการปรับปรุงสร้างหลังคาซุ้มทิศ (ทรงฝรั่ง) และอัญเชิญพระพรหมขึ้นประดิษฐานเมื่อวันศุกร์ที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ สมัยพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี

ส่วนมุขกลางนี้ตกแต่งปูนปั้นตั้งแต่ขอบผนังตอนบน ซุ้มประตูหน้าต่างประดับปูนปั้นและกระຈักตามสถาปัตยกรรมแบบโกธิกแห่งเมืองเวนิส ที่มีศิลปะแบบไบเซนไทน์ปะปน มีเฉลียงขนาดใหญ่เหนือซุ้มปากทางขึ้นตึก และยังมีประตูซ้ายขวาออกสู่เฉลียงเล็ก ๆ อีก ๒ ข้าง

On the roof of the central section of the Thai Ku Fah Building is a terrace with a decorated cornice. In the middle is a pedestal on which stands an image of Brahma which is the celestial guardian of the Thai Ku Fah Building. The Department of Fine Arts cast this bronze image, measuring about 60 centimetres across, and placed it on the pedestal on Sunday 26 April 1964, during the premiership of Field Marshal Thanom Kittikachorn. During the renovation by the Secretariat of the Prime Minister, the arch above the pedestal was remodeled and the Shrine was raised to a higher elevation. Upon completion of the renovation, the image of Brahma was put in the new place on Friday 14 March 1997 during the administration of General Chaovalit Yongchaiyudh.

At the central portico, the edge of the upper wall as well as the windows and door frames are arched stucco mouldings and glass panes decorated in the Venetian Gothic style, intermingled with Byzantine patterns. Over the entrance, there is a large terrace and two doors to the left and right leading to small terraces.

ส่วนของอาคารที่เชื่อมระหว่างมุขกลางถึงมุขซ้ายขวา และส่วนที่เป็นปีกของอาคาร ตั้งแต่ยอดบนสุดแต่งราวระเบียงของดาดฟ้าเป็นแท่งสูงต่ำสลับกัน ตอนบนประดับตราสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นแบบเวเนเซียนโกธิคอย่างกลมกลืน ชุ่มหน้าต่างประดับตกแต่งแบบเดียวกับมุขกลาง หน้าต่างชั้นบนเป็นหน้าต่างยาวจรดพื้น ตอนล่างตกแต่งด้วยราวลูกกระเบือ ส่วนหน้าต่างชั้นล่าง ตอนล่างแต่งผนังเป็นลวดลายลูกฟักคล้ายผนังกระเบื้อง ช่วงกลางของปีกอาคารด้านทิศใต้มีมุขยอดโดมขนาดเล็กอีก ๑ มุข

The part of the building that connects the central portico and the two apses on the left and right is topped with cornices decorated with alternating high and low plaques bearing the crest of the Prime Minister's Office in stucco bas relief, typical of Venetian Gothic architecture. The arched windows are decorated in similar style to those of the central portico. The upper windows are in the lancet arch style set on the ground. The windows of the lower level have been designed with a lattice patterned balustrade. Above the arches are patterned clerestories set in square frames. Below are sections of balustrade that match the arches above. In the middle of the southern wing is another smaller space with a dome-shaped roof.

มุมทิศตะวันออกเฉียงใต้เป็นมุขรูปหอคอยสี่เหลี่ยมสูง ๓ ชั้น ส่วนที่เป็นมุขนี้จะได้รับการตกแต่งเพิ่มขึ้น ทั้งดงามเด่นชัด คือ หน้าบันขนาดใหญ่ของซุ้มประตูชั้นสอง อีกทั้งเสาซุ้มโกธิกที่งามสง่า ชั้น ๓ เป็นห้องโถงโปร่งด้านหลังก่อหอแปดเหลี่ยมเล็ก ๆ เหมือนเสาและบัวหัวเสา เป็นที่ตั้งของเสาธงชาติ

มุมทิศตะวันออกเฉียงเหนือเป็นมุขยอดโดมขนาดใหญ่ ซุ้มประตูหน้าต่างจึงดงามเป็นเอก ยอดโดมประดับกระเบื้องโมเสกสีทอง

ด้านตะวันตกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นส่วนด้านหลังของอาคารมีมุขยอดโดมขนาดย่อมลงมา มุขนี้เป็นทางเดินภายในของอาคาร และภายในเป็นห้องบันไดเวียนขึ้นสู่ศาลาฟ้า

กึ่งกลางด้านตะวันตกหรือด้านหลังของตึกไทยคู่ฟ้า ต่อเติมบันไดขึ้น-ลงจากภายนอกอาคารถึงชั้น ๒ ของอาคาร เป็นอัฒจันทร์ที่หักพับซ้าย-ขวามีชานพักเป็นระยะ รวมทั้งมีพนักบันไดกลมกลืนกับลายผนังหน้าต่างของอาคารทั้งชั้นบนและชั้นล่าง

ส่วนมุมตะวันตกเฉียงใต้ ตกแต่งเป็นมุขหักเหลี่ยมโค้งไปตามมุม มีบันไดขึ้นเป็นอัฒจันทร์โค้งครึ่งวงกลม ๙ ชั้น

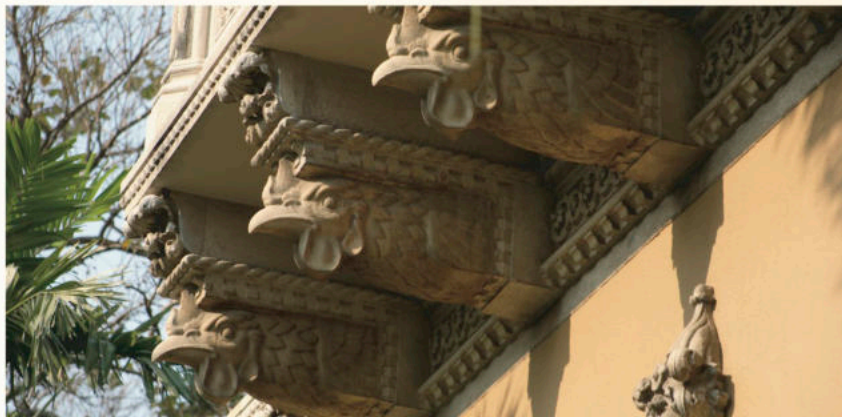
A square angle tower standing as tall as a three-storey building is at the southeastern corner. The most noticeable features are the large gables on the arched door on the second floor and the elegant pillars in Gothic style. There is no frame or roof covering the recess on the third floor. A small octagonal flagstaff can be seen of the top of this square tower. The uppermost part of the octagonal flagstaff is tastefully capped with a tapering stucco cornice which supports the flagpole.

The northeastern corner is dominated by a concrete dome, and therefore the windows and doors of this circular wing are more elaborately decorated. The dome is finished in gold mosaic.

The northwestern side is the back of the building. It is capped by a small dome, and there is a small spiral stairway connecting the floors leading to the rooftop.

On the western side or the back of the Thai Ku Fah Building is a stairway rising from the exterior of the building as an extension that was later added to the outside of the building in the shape of a half-moon. The stairway folds to the left and right with an intermediate landing. The balustrade is decorated in the same style as the walls and windows of the upper and lower levels.

The southwestern corner is completed as a hexagonal apse with a nine-step half-moon stairway for access.

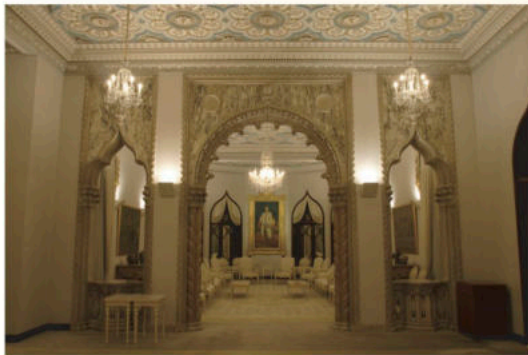
ตามเท้าแขนรองรับชายคา กันสาด ระเบียง และปลายรางน้ำ
ประดับปูนปั้นเป็นรูปไก่ แคคอบ้าง ถึงระดับอกบ้าง มีผู้สันนิษฐานว่า จอมพล ป.
พิบูลสงคราม สั่งให้ทำ เพราะเกิดปีไก่ แต่หลายท่านที่เคยอาศัยอยู่บ้านนรสิงห์
ว่าเป็นของเก่า เพราะคุณหญิงประจวบ ภริยาท่านเจ้าของบ้านเกิดปีไก่
ส่วนตราสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ประดับตามอาคารนั้น นายประดิษฐ์ ยุวะพุททะ
เล่าว่าเดิมเป็นหน้าสิงห์ จอมพล ป. พิบูลสงคราม เปลี่ยนเป็นรูปไก่ ต่อมา
จึงเปลี่ยนเป็นคชสีห์และราชสีห์รักษารัฐธรรมนูญดังเช่นปัจจุบัน

Outside the building, there is a multitude of sculptures of roosters. Some of these sculptures present only the head while others the torso. These sculptures appear beneath each window frame and seem to be supporting the windows. They can also be found at the end of each drain which carries rainwater from the roof of the building to the ground below. Even the supporting beams of the balcony are decorated with these rooster heads. It is said that Field Marshal P. Pibulsonggram ordered them made during renovations of the Thai Ku Fah Building because he was born in the Year of the Rooster. However, many former residents of Norasingh Villa argue that these rooster heads are older because Khunying Prachuab, wife of the former owner, was born in the Year of the Rooster. As for the seal of the Office of the Prime Minister which adorns various parts of the building, according to Mr. Pradit Yuvabukka, in their place used to be the image of a lion's head. Then, it was changed to a rooster by Field Marshal P. Pibulsonggram and, later, the images of heraldic lions (rajasi) and mythological lions with the trunk of an elephant (khotchasi) guarding the Constitution as seen today.

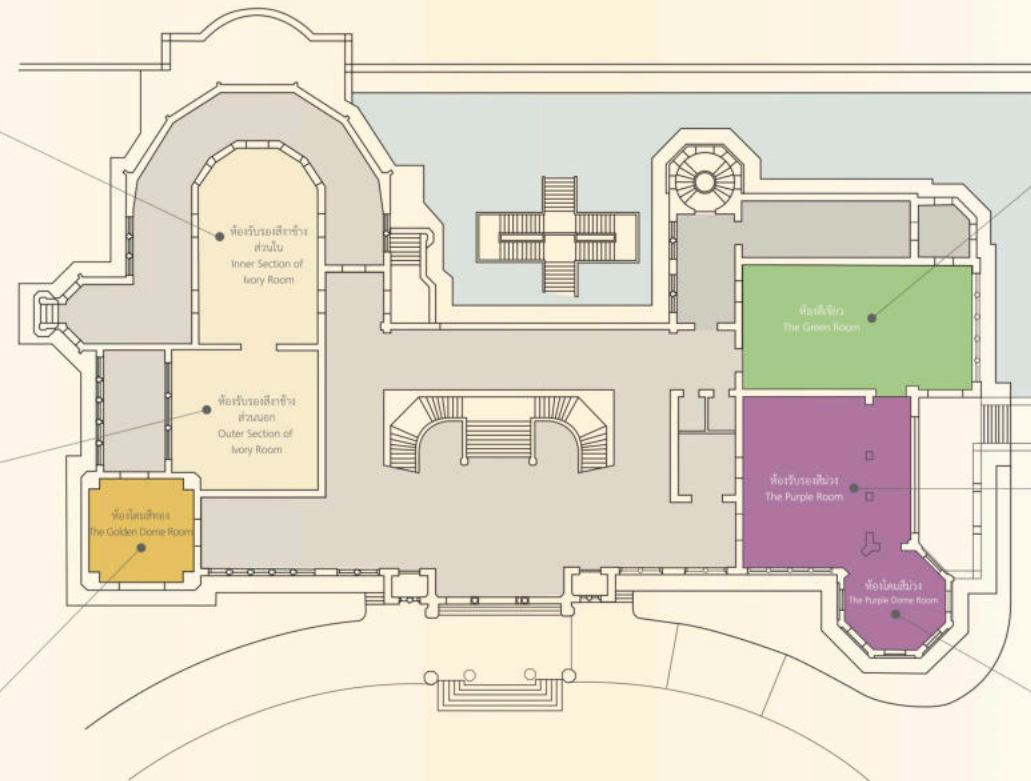
ห้องรับรองสิ่งช้าง ส่วนใน
Inner section of Ivory Room

ห้องรับรองสิ่งช้าง ส่วนนอก
Outer section of Ivory Room

ห้องโดมสีทอง
The Golden Dome Room

ห้องสีเขียว
The Green Room

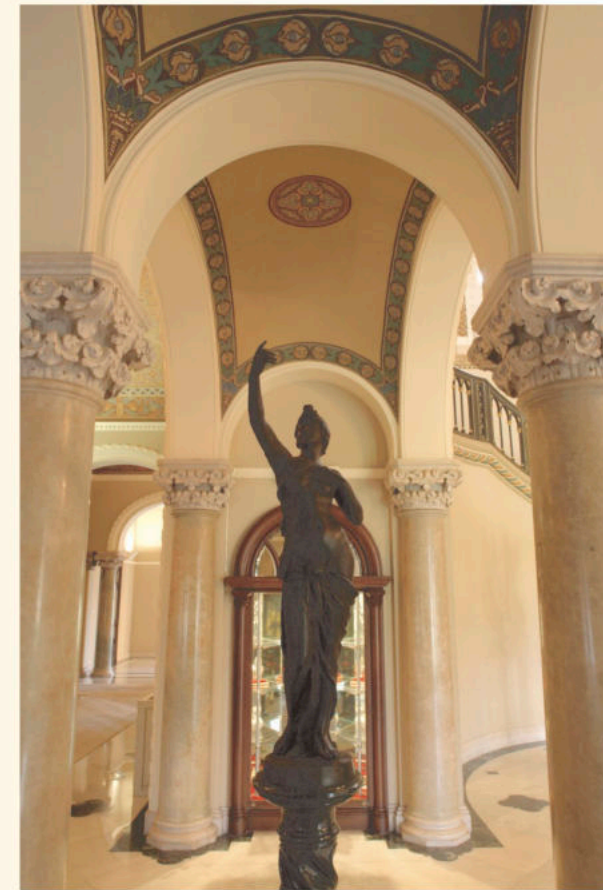
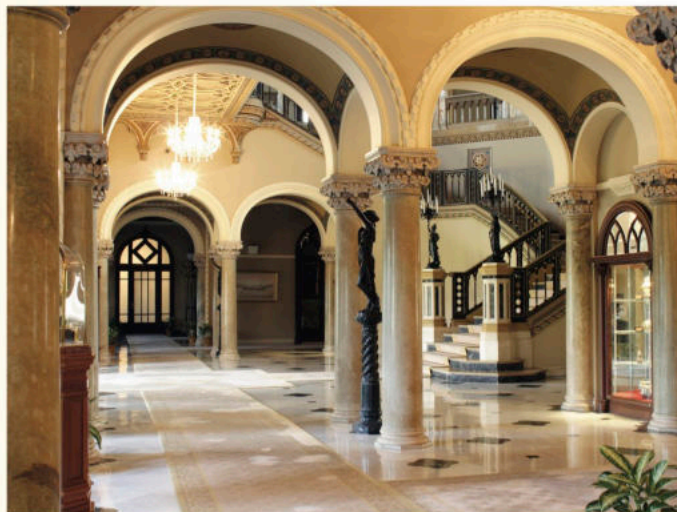
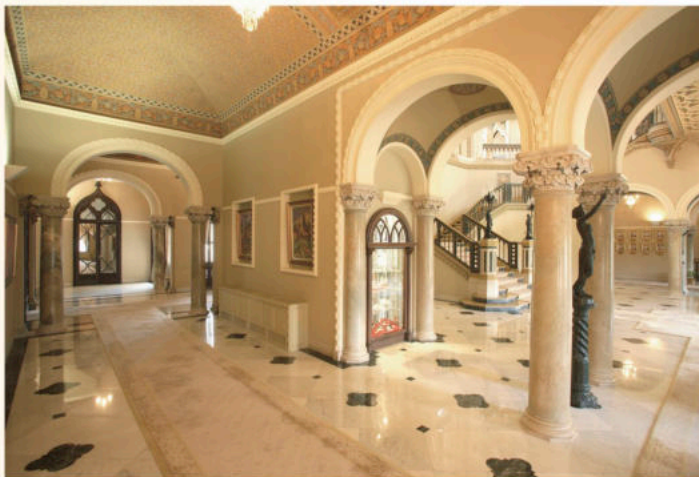

ห้องรับรองสีม่วง
The Purple Room

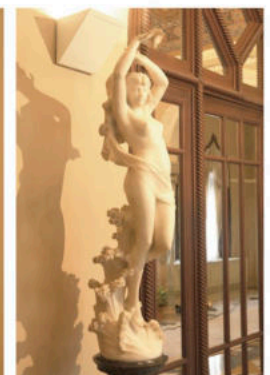
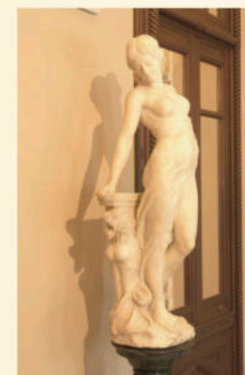
ห้องโดมสีม่วง
The Purple Dome Room

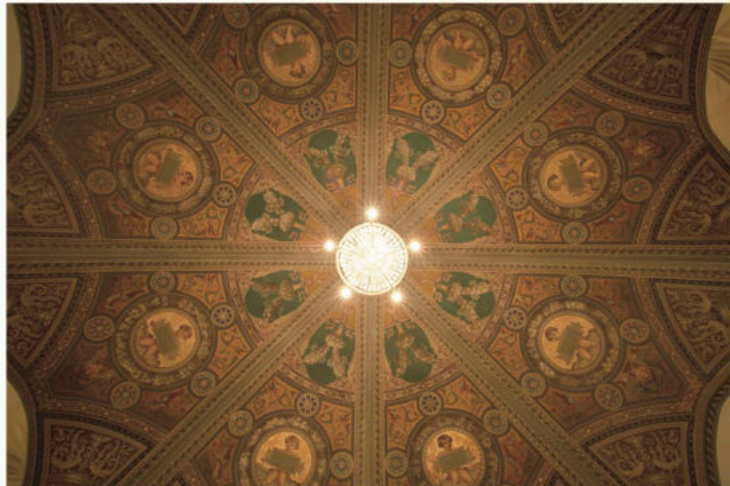

ภายในตึกไทยคู่ฟ้า ตอนกลางเป็นห้องโถงกว้างมีบันไดหินอ่อน ทอดจากกึ่งกลาง แล้วแยกขึ้นทั้งซ้ายและขวา ห้องที่ใช้สอยอยู่ส่วนปีกของอาคาร ห้องสำคัญในอาคารชั้นล่างมีดังนี้

Inside the Thai Ku Fah Building, in the centre is a large reception hall with marble staircases on both sides, which wind their way to the second floor. The important rooms include:

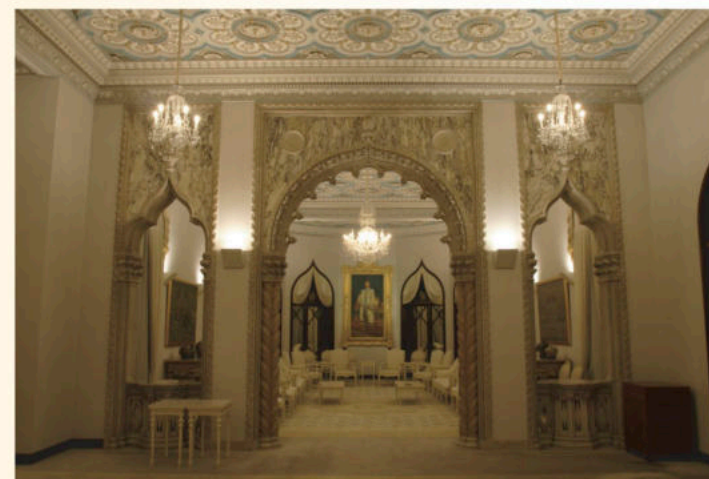
ห้องโดมสีทอง อยู่ด้านหน้า มุมขวาสุดของอาคารซึ่งเป็นห้องชั้นล่างของมุขหอคอยทรงสี่เหลี่ยม ใช้เป็นห้องพักแขกก่อนจะเข้าห้องรับรองสีงาช้าง ซึ่งอยู่ส่วนที่เป็นปีกของอาคารด้านขวานี้ เพดานห้องเป็นรูปโค้ง เขียนลวดลายหลายสี โดยมีสีทองเป็นหลัก ชุดเก้าอี้แบบหลุยส์ ม่านหน้าต่างผ้าไหมไทย และพรมขนสัตว์ทอมือ จึงใช้สีทองกลมกลืนกัน

The Golden Dome Room: This room at the far right corner of the building forms the lower floor of the square angle tower. It is used as an antechamber for guests of the Prime Minister before entering the Ivory Room to the right. The ceiling of the Golden Dome Room is curved and decorated with motifs in a variety of colours, predominantly gold. Inside the room, European-style chairs, Thai silk curtains, and handwoven carpets are in matching gold colour.

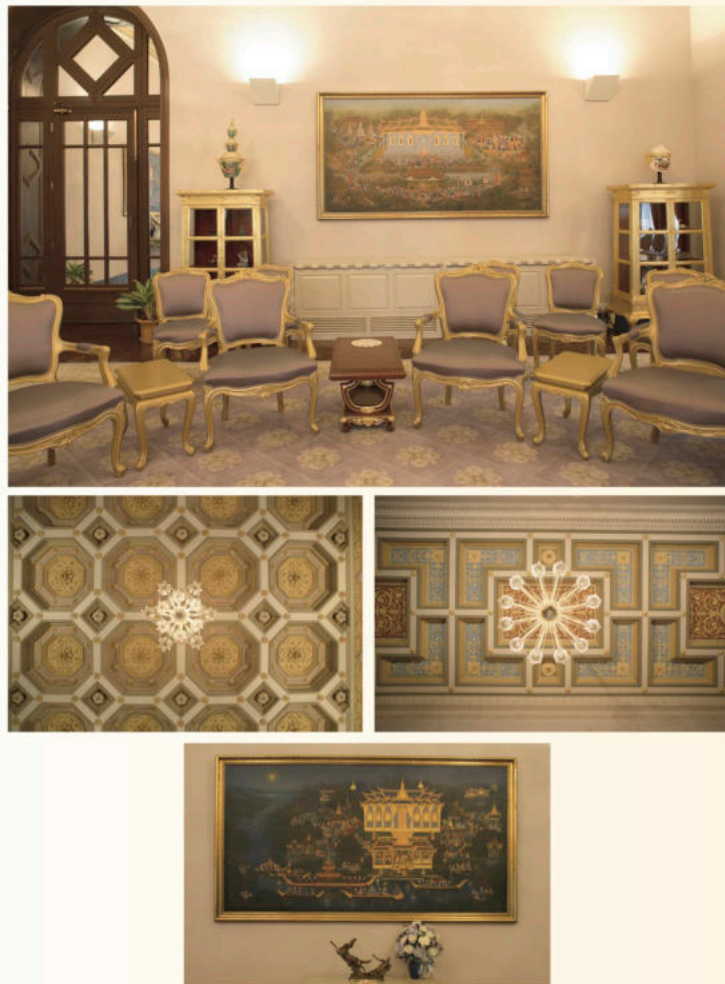

ห้องรับรองสีงาช้าง อยู่ส่วนปีกขวาของอาคาร ใช้เป็นห้องรับรองแขก เป็นทางการของนายกรัฐมนตรี เป็นห้องที่กว้างและยาว แบ่งเป็น ๒ ส่วน ส่วนนอกสำหรับนายกรัฐมนตรีต้อนรับแขกของรัฐบาลโดยลงนามสมุดเยี่ยม และกิจกรรมทางการเมืองอื่น ส่วนในสุด ประดิษฐานพระบรมสาทิสลักษณ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเครื่องบรมขัตติยราชภูษิตาภรณ์ ผู้เขียน ภาพคือ นางปราณี นิมเมสมอ ศิลปินกรมศิลปากร และภาพเขียนศิลปะไทย นิยมสื่อคติ ๓ ภาพ ฝีมือผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรีชา เกาทอง และอาจารย์ ปัญญา วิจิตรนสาร เป็นห้องรับแขกอย่างเป็นทางการ ของนายกรัฐมนตรี และใช้เป็นสถานที่จัดพิธีมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แก่บุคคลสำคัญชาวต่างประเทศ และในมหามงคลสมัยสำคัญ ๆ นายกรัฐมนตรีในนามของรัฐบาลและประชาชนทั่วประเทศจะทูลเกล้าฯ ถวายของขวัญแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ภายในห้องส่วนในของห้องรับรอง สีงาช้างนี้

The Ivory Room: This is the official reception room for guests of the Prime Minister, situated in the right wing of the building. It is a long, rectangular room which has been divided into two sections. The outer section is used as a reception area where visiting dignitaries and political leaders are welcomed on arrival and where the visitors' book is signed. In the innermost section, a full-length portrait of King Bhumibol Adulyadej (Rama IX) standing in full regal robes, holding a sword in both hands, adorns the wall directly to the front. This portrait was painted by Mrs. Pranee Nimsamoe, a government official and renowned artist of the Department of Fine Arts. There are also three portraits in the Thai contemporary style by Assistant Professor Preecha Thaothong and Mr. Panya Vijinthanasarn. This section is used to formally welcome guests of the Prime Minister, and to hold ceremonies to bestow royal decorations on distinguished foreigners. On key auspicious occasions, the Prime Minister, on behalf of the government and all Thai people, presents gifts to His Majesty the King and Her Majesty the Queen in this inner section of the Ivory Room.

ห้องรับรองสีม่วง อยู่ส่วนปีกซ้ายของอาคาร องค์ประกอบของห้องจัดชุดรับแขกไว้ ๒ ส่วน ส่วนนอกเป็นห้องรับแขกใหญ่ ส่วนในเป็นห้องชั้นล่างของส่วนที่เป็นมุขยอดโดมใหญ่ เพดานเป็นโดมรูปโค้ง ประดับกระจกเขียนลายสีรูปนกในหมู่พันธุ์พฤกษา ภายในซ่อนหลอดไฟทำให้ดูเป็นดวงโคมงดงาม ส่วนห้องด้านนอกที่เป็นส่วนหน้าของปีกซ้ายของอาคารเป็นห้องใหญ่ เพดานตกแต่งปูนปั้นเขียนลวดลายปิดทองอย่างงดงาม สิ่งประดับตกแต่ง ใช้สีม่วงทั้ง ๒ ห้อง ห้องรับรองสีม่วงใช้รับรองแขกของนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี บางครั้งจัดเป็นห้องลงนามร่วมกันระหว่างรัฐบาล และจัดเลี้ยงรับรองอาหารกลางวัน

The Purple Room: The room is located on the ground floor to the left side of the building. There are two reception areas: the outer area is the large reception room; and the inner area which is the ground floor of the large dome. Accordingly, the ceiling in this inner room is decorated with glass painted with the pictures of birds and trees, hidden in which there are lamps to magnify the beauty of the dome. The outer room, which is located at the front of the left wing of the building, is a large room with decorative ceiling covered with golden leaves. The decoration of these two rooms is in purple. Both of these rooms are used to receive guests of the Prime Minister, the Deputy Prime Ministers and Ministers attached to the Prime Minister's Office. On some occasions, the Purple Room is used as a venue for signing of official agreements and holding lunch banquets.

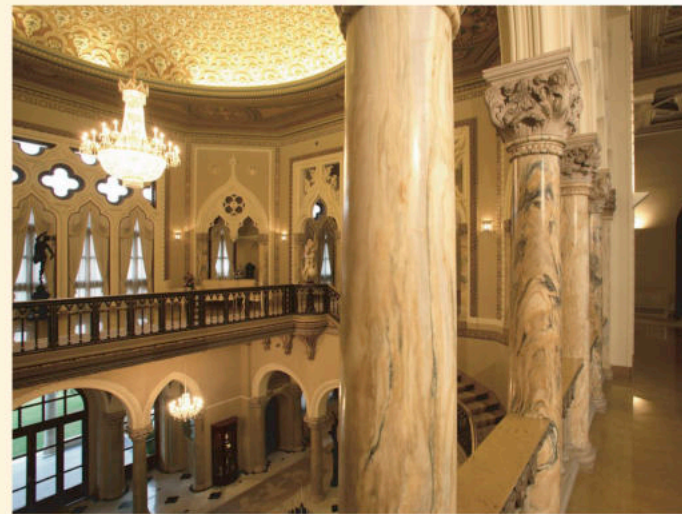
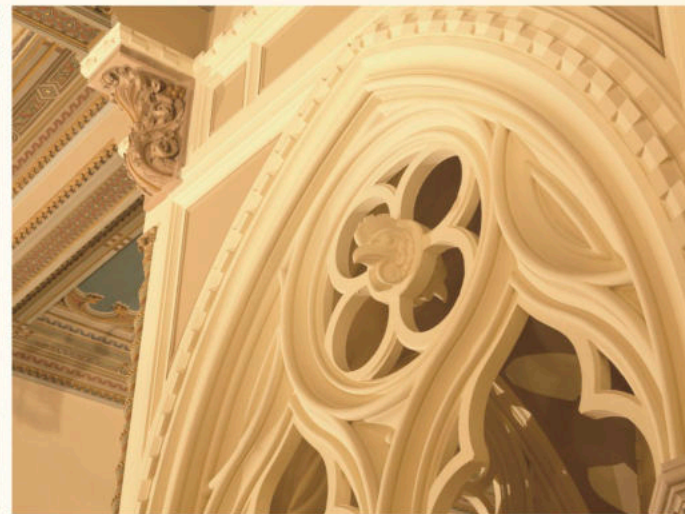
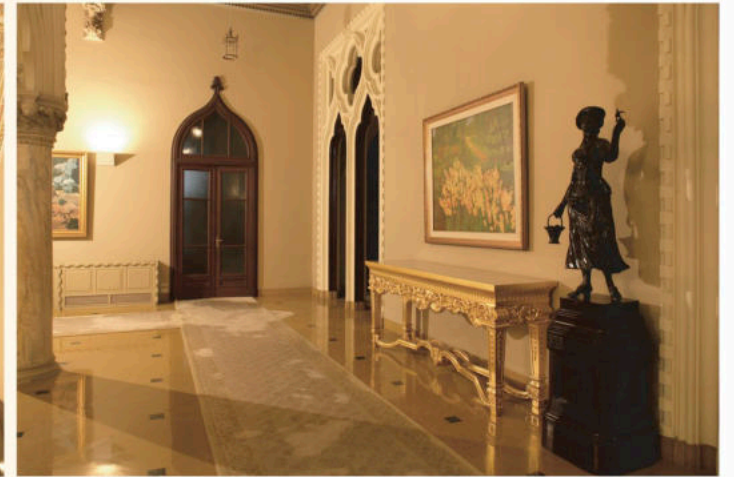
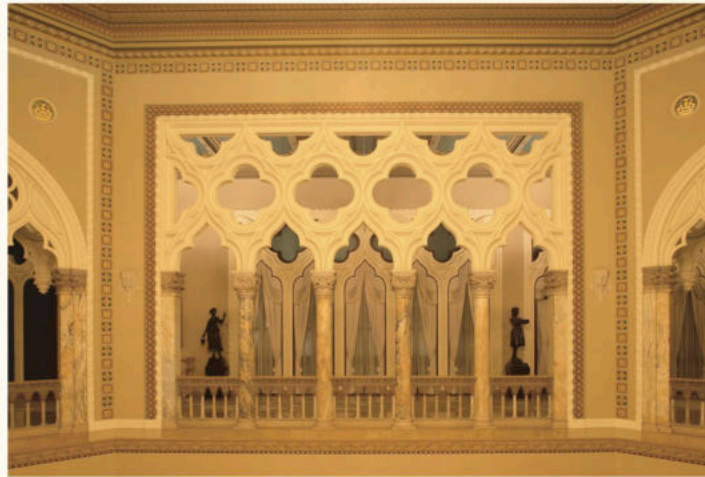
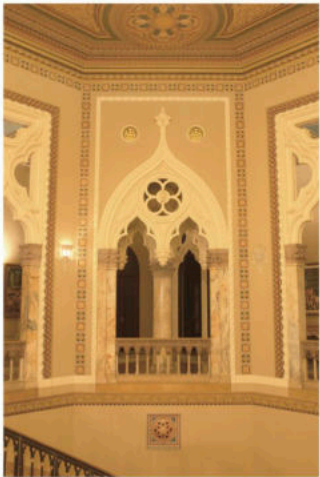
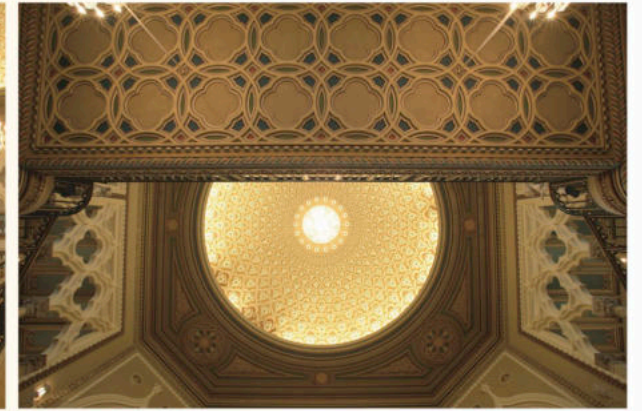
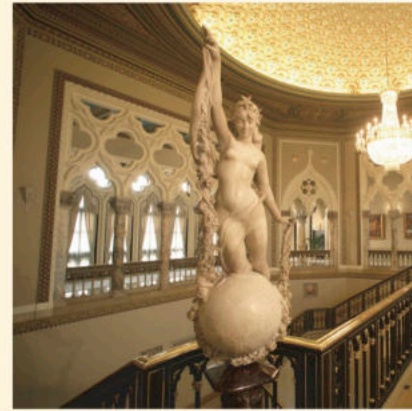
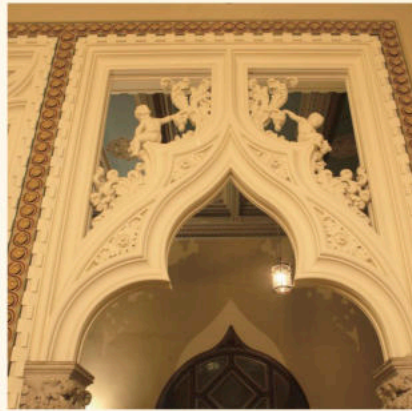
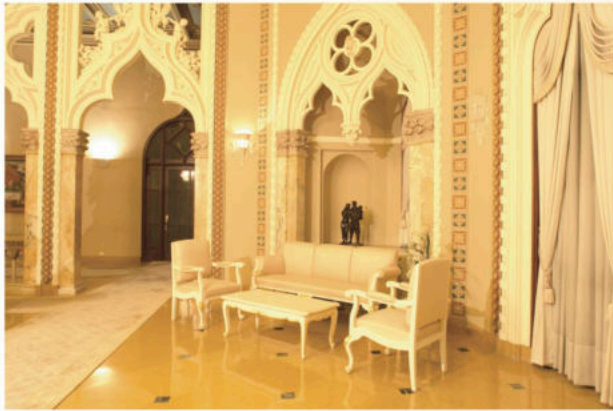
ห้องสีเขียว ส่วนหลังของปีกซ้ายของอาคารถัดจากห้องสีม่วงเป็นห้องประชุมใหญ่ เครื่องใช้และสิ่งประดับตกแต่งออกสีเขียว เดิมใช้เป็นห้องจัดเลี้ยงแขกเมือง ปัจจุบันใช้เป็นห้องประชุมคณะกรรมการที่ม้นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน

The Green Room: To the west of the Purple Room is a large meeting room known as the Green Room. This room was originally used to hold receptions for state guests.

At present it is used for meetings of committees presided over by the Prime Minister, the Deputy Prime Ministers and Ministers attached to the Prime Minister's Office.

ภาพนายกรัฐมนตรีไทยในอดีตถึงปัจจุบันรวม ๒๔ ท่าน ประดับที่ผนังทางเดินสู่ห้องสีเขียว
Pictures of the 24 Thai Prime Ministers from the past to the present

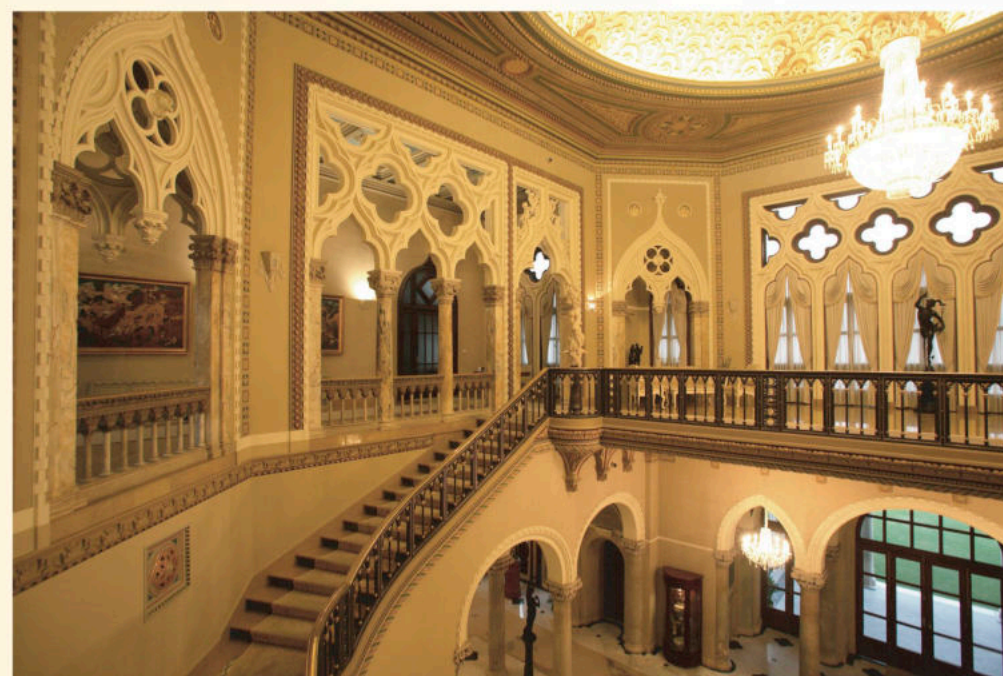
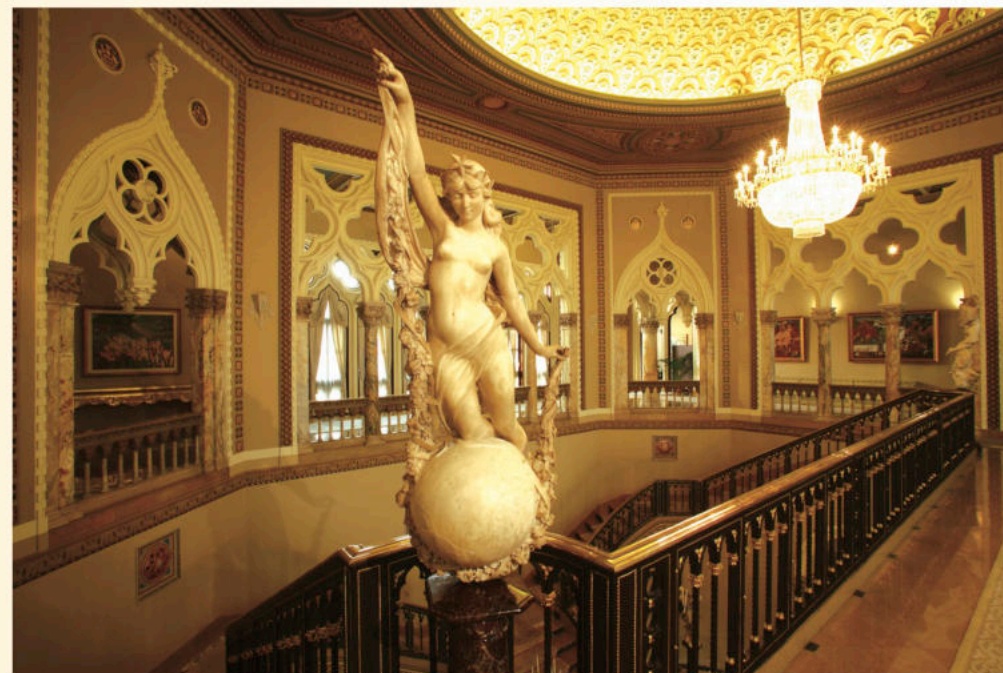

ชั้นบนตึกไทยคู่ฟ้า ตรงกลางเป็นห้องโถงขนาดใหญ่ระเบียงรอบ ส่วนห้องทำงานและห้องอาหารของนายกรัฐมนตรีอยู่ปีกซ้ายของอาคาร ส่วนปีกขวาเป็นห้องทำงานของเลขาธิการนายกรัฐมนตรี คณะทำงานข้าราชการการเมือง และข้าราชการสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีช่วยปฏิบัติราชการ นายกรัฐมนตรี และเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ส่วนโถงกลางชั้น ๒ ตกแต่งอย่างงดงามวิจิตรมาก สามารถมองเห็นความงามได้จากโถงชั้นล่าง ตั้งแต่โดมขนาดใหญ่ ประดับปูนปั้นเขียนสี เพดานเสาและซุ้มระเบียง ตกแต่งอย่างตระการตา เสาหินอ่อน หัวเสาจำหลักลายซุ้มระเบียงและผนังตกแต่งขอบคิ้ว ลวดบัว อย่างงดงาม ประดับประติมากรรมหินอ่อนและสำริดของยุโรปที่มีมาแต่เดิม และประติมากรรมรูปทหารลาลูกเมียของศิลปินไทยร่วมสมัยที่มีคุณค่ายิ่ง ปั้นโดยนายสิทธิเดช แสงหิรัญ

On the upper level of the Thai Ku Fah Building, the middle section is a large hall surrounded by corridors. The marble stairway leading to the upper floor branches off to the left and right. The rooms to the right are used as the office of the Prime Minister and the Prime Minister's dining room, while to the left are the offices of the Secretary-General to the Prime Minister, political appointees and officials of the Secretariat of the Prime Minister who are assigned to the Prime Minister and the Secretary-General to the Prime Minister.

The central hall on the second floor is exquisitely decorated, and its beauty can be seen from the ground floor. The large dome is adorned with stucco motifs and bright colours decorate the ceilings. Each marble column and walls on all sides are elaborately decorated with cornices as well as finely executed original European marble and bronze sculptures and two precious contemporary sculptures by Mr. Sitthidet Sanghiran.

ตึกไทยคู่ฟ้าได้รับรางวัลอนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรมดีเด่น ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๒ จากสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์

In 1989, the Thai Ku Fah Building received an award for excellence in building preservation from the Association of Siamese Architects under the Royal Patronage of His Majesty the King.

ตึกนารีสโมสร

NARI SAMOSON BUILDING

ตึกนารีสโมสร อยู่หลังตึกไทยคู่ฟ้า เยื้องไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ เป็นตึกชั้นเดียว สร้างคร่อมคูน้ำ หรือตั้งอยู่ต้นทางคูน้ำที่ผ่านหลังตึกไทยคู่ฟ้า ลักษณะสถาปัตยกรรมแบบตะวันตก สร้างเมื่อครั้งสร้างบ้านนรสิงห์ และเป็นตึกที่พลเอก พลเรือเอก มหาเสวกเอก เจ้าพระยารามราชนพพักอาศัย ขณะตึกไกรสรหรือตึกไทยคู่ฟ้าอาคารประธานยังสร้างไม่แล้วเสร็จ และตั้งชื่อตึกนี้ว่า “ตึกพระขรรค์” ซึ่งคงจะถือเอานิมิตมงคลที่ท่านเคยเป็นมหาดเล็กเชิญพระแสงขรรค์ชัยศรีในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีเปลี่ยนชื่อ “ตึกพระขรรค์” เป็น “ตึกนารีสโมสร” เนื่องจากได้มอบให้ท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม ใช้เป็นสถานที่ประชุมและดำเนินกิจกรรมในส่วนที่ท่านผู้หญิงรับผิดชอบ

สมัยจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ และสมัยจอมพล ถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ใช้ตึกนี้บริหารงานสำคัญ ๆ เสมอ จึงเรียกว่า “ตึกบริหาร”

The Nari Samoson Building: Constructed at the same time as the Thai Ku Fah Building, the Nari Samoson Building is a single storey structure in the western style located to the rear of the Thai Ku Fah Building. It stands at the upper end of the moat on the southwestern side. The former owner, General Admiral Chao Phraya Ram Raghop, most likely named this building “Phra Khan” because, in his previous appointment as Royal Page, it was his duty to bear the Sword of State (“Phra Khan”) during the Coronation of King Vajiravudh.

During the premiership of Field Marshal P. Pibulsonggram, its name was changed from “Phra Khan” to “Nari Samoson.” The building was given to Thanphuying La-iad Pibulsonggram to use for official meetings and activities under her responsibility.

Later, during the premiership of Field Marshal Srisdi Dhanarajata and Field Marshal Thanom Kittikachorn, the building was used for important administrative work and its name was changed to “Tuek Borihan” or administration building.

ตึกแสงอาทิตย์

SAENG ATHIT BUILDING

บันไดเวียนจัดทำใหม่เมื่อพ.ศ. ๒๕๔๔
Spiral staircase renovated in 2001

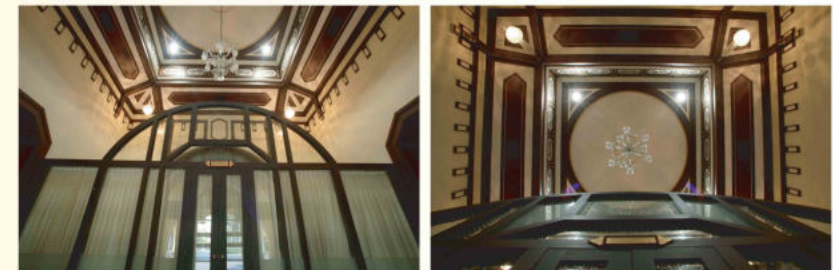
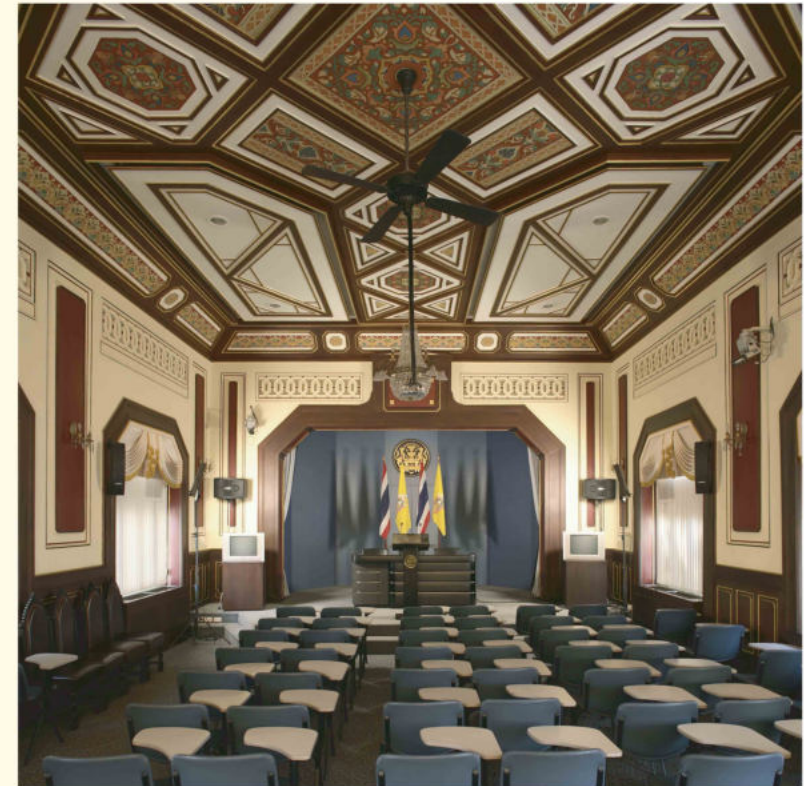
ตึกแสงอาทิตย์ ตั้งอยู่ถัดจากตึกนารีสโมสรไปทางทิศใต้ บางท่านที่เคยอาศัยอยู่บ้านนริทร์เรียก “ตึกอาทิตย์” เหตุที่ท่านเจ้าของบ้านตั้งชื่อนี้ คงเป็นเพราะท่านเกิดวันอาทิตย์ เป็นตึก ๓ ชั้น รูปทรงเหมือนหอคอย ภายในมีบันไดเวียนขนาดใหญ่เวียนโค้งขึ้นสู่ชั้น ๒ และชั้น ๓ สุดบันไดมีประตูออกไปสู่ภายนอก ซึ่งเดิมเป็นสะพานเชื่อมไปยังตึกฟงบุญและตึกอื่นๆ แต่ปัจจุบันคงเหลือเป็นกันสาดเหนือบันไดทางขึ้นตึก ส่วนตึกฟงบุญและตึกอื่นๆ ในกลุ่มเดียวกันได้ถูกรื้อถอนสร้างเป็นตึกบัญชาการหลังแรก

ตึกนารีสโมสรและตึกแสงอาทิตย์ได้รับการซ่อมแซมปรับปรุงมาเป็นระยะจน พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้รับการบูรณะปรับปรุงตกแต่งภายในใหม่ให้เป็นสัดส่วน โดยมีห้องทำงานโฆษกและรองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีและคณะทำงานห้องแถลงข่าวและห้องรับแขก

ตึกนารีสโมสรและตึกแสงอาทิตย์ ได้รับรางวัลอนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรมดีเด่นประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ปัจจุบันใช้เป็นศูนย์แถลงข่าวรัฐบาล

The Saeng Athit Building: Located to the south of the Nari Samoson Building, the owner named this building "Saeng Athit" (sunshine) probably because he was born on Sunday. It is a three-storey tower building with a spiral staircase leading to the second and third floor. At the end of the staircase is a door to the outside. Formerly, there was a connecting bridge leading to the Phungbun Building and other buildings. However, at present, only the shade of the staircase remains. The Phungbun Building, along with other buildings comprising the same group, was demolished to make way for the construction of a new administrative building.

The Nari Samoson Building and the Saeng Athit Building have been consistently renovated and in 2001 the interior decoration was reconfigured, separating the rooms into the offices of the government spokesperson and deputies, a press conference room and reception room. In 2005, the Nari Samoson Building and the Saeng Athit Building received an award for excellence in building preservation from the Association of Siamese Architects under the Royal Patronage of His Majesty the King. Nowadays, the buildings are used as the Government Press Office.

ตึกสันติไมตรี

SANTI MAITRI BUILDING

ตึกสันติไมตรี ตั้งอยู่ด้านทิศเหนือของตึกไทยคู่ฟ้าในแนวเดียวกันหันหน้าไปทางทิศตะวันออกเช่นกัน เป็นตึกชั้นเดียวยกพื้นสูงประมาณ ๑ เมตร สร้างเป็นตึก ๒ หลัง คูขนานไปด้านหลัง ตรงกลางเป็นลานโล่ง เดิมเป็นลานกลางแจ้ง จัดเป็นสวนไม้ดอกไม้ประดับ มีอ่างน้ำพุหินอ่อนขนาดใหญ่อยู่กึ่งกลาง ปัจจุบันปรับปรุงเป็นโถงกลาง หลังคามุงแผ่นโพลีคาร์บอเนต และตกแต่งฝ้าเพดานเป็นกระจกฝ้าลวดลายพันธุ์พฤกษาเพื่อปิดโครงสร้างหลังคา พื้นโถงกลางปูหินอ่อนจัดเป็นลานอเนกประสงค์เดิมไม่มีเวที ในช่วงงานประชุมผู้นำเศรษฐกิจเอเปค ๒๐๐๓ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีปรับปรุงสถานที่สร้างเวทีขึ้นมาใหม่ ระเบียงโดยรอบเป็นทางเดินเชื่อมถึงกันได้ ตึกสันติไมตรีด้านตะวันออกเรียก “ตึกสันติไมตรีหลังนอก” ส่วนหลังที่อยู่ทิศตะวันตกเรียก “ตึกสันติไมตรีหลังใน”

The Santi Maitri Building: This building is located to the north of the Thai Ku Fah Building. It faces east and is aligned with the Thai Ku Fah Building. It is a single storey building raised about 1 metre off the ground and comprises two parallel wings at the rear which are accessed by a connecting arcade. Between these two wings is a square-shaped marble yard set with a fountain. Previously, the courtyard was open, but it has now been renovated to be the central hall, covered by polycarbonate roof and decorative glass ceiling with pictures of flowers and plants. The central hall is paved with marble and is designed for multipurpose use. During the APEC Economic Leaders Meeting in 2003, the Secretariat of the Prime Minister renovated the area and built a stage at the end of the hall. The corridors around the hall are connected. The eastern section of this building is called “the Outer Wing of the Santi Maitri Building” while the western section is known as “the Inner Wing of the Santi Maitri Building.”

“ตึกสันติไมตรีหลังนอก” สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๗ สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี สถาปนิกคือ หม่อมหลวงปุม มาลากุล โดยออกแบบให้รับกับตึกไทยคู่ฟ้า ใช้ในราชการอเนกประสงค์ของรัฐบาล เช่น งานเลี้ยงรับรองแขกต่างประเทศที่สำคัญ พิธีมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ พิธีมอบรางวัล เป็นสถานที่ประชุมสัมมนา รวมทั้งเป็นสถานที่รับแขก ภายในประเทศที่มีจำนวนมาก เช่น นักเรียน นักศึกษา ข้าราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และกลุ่มบุคคลอื่น รวมทั้งเป็นห้องที่นายกรัฐมนตรีให้สัมภาษณ์ และพบปะสื่อมวลชน เป็นต้น

ตึกสันติไมตรีหลังนอก มีการปรับปรุงขยายออกไปด้านหลังเวทีให้กว้างกว่าเดิมเพื่อเป็นที่ประชุมผู้นำเศรษฐกิจเอเปค ๒๐๐๓ บนผนังด้านเวที ประดิษฐานภาพพระบรมสาทิสลักษณ์สีน้ำมันพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เป็นฝีมือศิลปินกรมศิลปากร

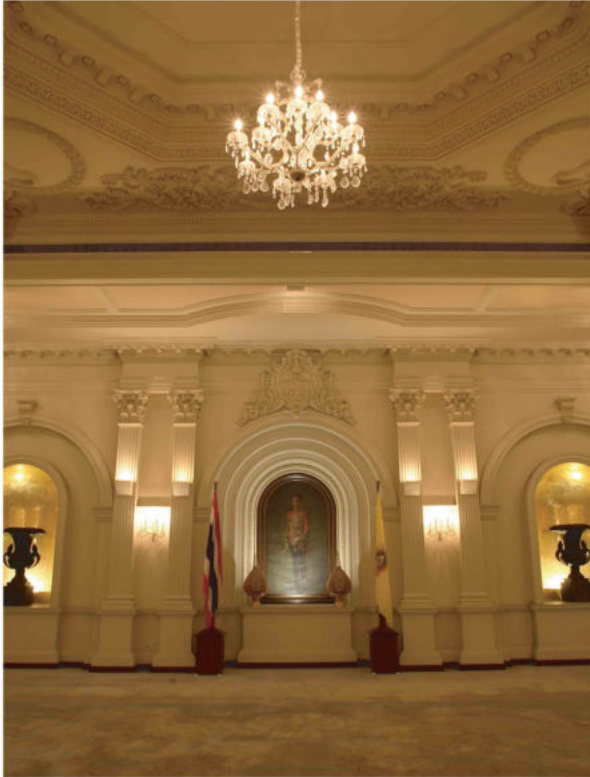
ตึกหลังนี้มีห้องสำคัญคือ ห้องรับรองใหญ่มีเวทีสำหรับการแสดง ๑ ห้อง และด้านทิศใต้มีห้องรับรองเล็ก ๑ ห้อง เรียก **“ห้องรับรองสีเหลือง”**

The Outer Wing of the Santi Maitri Building: Constructed in 1954 during the premiership of Field Marshal P. Pibulsonggram, its architect was ML Pum Malakul who based the architectural and decorative styles on the Thai Ku Fah Building. The Santi Maitri Building is used for various government functions such as welcoming receptions for visiting foreign dignitaries and the presentation of royal decorations and awards, as well as for meetings and seminars. It is also used as a reception area for groups of people paying courtesy calls on the Prime Minister, such as schoolchildren, students, government officials, local officials, village headmen, and others. Various Prime Ministers have also used this building to meet members of the media and give press interviews.

The Outer Wing of the Santi Maitri Building was renovated and expanded to the rear of the stage for the APEC Economic Leaders Meeting in 2003. An oil painting portrait of King Bhumibol Adulyadej and Queen Sirikit by an artist of the Department of Fine Arts adorns the wall of this room.

The building comprises a large reception hall with a stage and a small reception room in the south called **the Yellow Room**.

ตึกบัญชาการ ๒ (หลังเก่า) เป็นตึกสูง ๕ ชั้น ตั้งอยู่มุมตะวันออกเฉียงใต้ สร้างในสมัยจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี สถาปนิกคือนายดวงยศสุนทร ลักษณะสถาปัตยกรรมเป็นแบบสากลนิยม สร้างหักมุมตามแนวของกำแพง เพื่อรักษารูปแบบของสิ่งก่อสร้างเดิมคือ “เรือนพลอยนพเก้า” ซึ่งเป็นเรือนไม้ที่สร้างโค้งตามมุมกำแพง

เรือนพลอยนพเก้า ประกอบด้วยห้อง ๙ ห้อง แต่ละห้องมีชื่อตามอัญมณี ๙ สี สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี เคยใช้เป็นที่ตั้งสำนักงานสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ และสำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี ที่เดิมนั้นยังมี “เรือนพราน” ซึ่งท่านเจ้าของบ้านคงตั้งชื่อเนื่องจากท่านเคยเป็นเสือป่าพรานหลวง เรือนทั้ง ๒ หลังได้ใช้เป็นบ้านพักของผู้อาศัย

เมื่อสร้างตึกใหม่แล้วเรียกตึกบัญชาการเพราะนายกรัฐมนตรีใช้เป็นสถานที่ทำงานและลงนามคำสั่งต่าง ๆบัญชาการอยู่ที่ตึกนี้ และที่ต่อมาเรียกตึกบัญชาการหลังเก่า เพราะมีการก่อสร้างตึกบัญชาการหลังใหม่ ปัจจุบันใช้เป็นทำงานของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

The (former) Command Building 2: This is a five-storey concrete building situated in the southeastern corner. It was constructed during the premiership of Field Marshal Srisdi Dhanarajata. The building, built in contemporary style, was designed by Mr. Duang Yossundara. The angular shape of building follows the line of the connecting walls and preserves the style of the original structure, namely the wooden Phloi Nopphakhao Building, which followed the line of the walls.

The Phloi Nopphakhao Building was a nine-roomed building, with each room named after gems in nine different colours. When Field Marshal P. Pibulsonggram was Prime Minister the building was used as the Office of the National Culture Council and the Prime Minister's Office. This area was also the site of the Phran Building. It is likely that the building was given the name Phran (which means hunter) because the owner was Vice-President of the Wild Tigers Corps during the reign of King Rama VI.

The new structure was given the name Banchakan (command) Building because the then Prime Minister used it as his own office where commands and directives were signed. It is known as the former Banchakan Building because a new Banchakan Building has since been constructed. At present, the building is used as the Secretariat of the Prime Minister.

ห้องประชุมคณะรัฐมนตรี สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๒
Later, in 1989, the meeting room
for the Cabinet was built
on the roof of the building.

ตึกบัญชาการ ๑ (หลังใหม่) เป็นตึกสูง ๕ ชั้น ตั้งอยู่ระหว่างตึกบัญชาการ ๒ (หลังเก่า) และตึกแสงอาทิตย์ สร้างสมัยจอมพล ถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี เนื่องจากเห็นว่าเพราะงานราชการของทำเนียบรัฐบาลเพิ่มขยายมากขึ้น พื้นที่ตึกบัญชาการ ๒ (หลังเก่า) ไม่เพียงพอใช้สอย จึงได้มีการก่อสร้างอาคารเพิ่ม โดยเริ่มก่อสร้างตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๒ มีสะพานเชื่อมกับตึกบัญชาการ ๒ (หลังเก่า) ที่ชั้น ๒ ชั้น ๓ และชั้น ๔ ผู้ออกแบบคือ พันเอก จิระ ศิลปภนก เมื่อสร้างเสร็จได้ย้ายที่ทำการของนายกรัฐมนตรีมาที่ตึกนี้จึงเรียกตึกบัญชาการ และต่อมาได้ก่อสร้างชั้น ๕ ซึ่งเดิมเป็นดาดฟ้าให้เป็นห้องประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๒

The (new) Command Building 1: This five-storey concrete building is situated between the (former) Command Building 2 and the Saeng Athit Building. The building was constructed while Field Marshal Thanom Kittikachorn was Prime Minister, because he felt that the existing Command Building was too small to handle the increasing amount of official work. So, the construction of the (new) Command Building was begun in 1969. A connecting walkway joins the buildings on the second, third and fourth floors. The designer was Colonel Chira Silpakanok. Upon completion of construction, the Prime Minister's Office was relocated to the new premises and the building given the name the (new) Command Building after the former building. Later, in 1989, the meeting room for the Cabinet was built on the roof of the building.

ปัจจุบันตึกนี้เป็นที่ทำงานของรองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ข้าราชการการเมือง ส่วนราชการในสังกัดสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี และเป็นห้องประชุมของคณะกรรมการและอนุกรรมการต่างๆที่แต่งตั้งโดยนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

บริเวณที่ตั้งตึกบัญชาการ (หลังใหม่) สมัยเดิมเมื่อเป็นบ้านนรสิงห์ มี “ตึกสารทูล (ตึกขวาง)” ตั้งอยู่บริเวณที่ปัจจุบันเป็นห้องอาหารสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ใช้เป็นที่อยู่ของบุคคลในครอบครัว ที่ชั้น ๒ มีทางเชื่อม “ตึกพิงบุญ” ซึ่งอยู่ทางเหนือ “ตึกบุญญาศรี” และ “ตึกเย็น” ทางตะวันออก และสะพานยังเชื่อมต่อไปยังตึกแสงอาทิตย์ เพื่อลงไปยังตึกพระขรรค์หรือตึกนารีสโมสรในปัจจุบัน

At present, this building houses the offices of the Deputy Prime Ministers, Ministers attached to the Prime Minister's Office, Deputy Secretaries-General to the Prime Minister, political appointees and various divisions under the Secretariat of the Prime Minister. As well, there are meeting rooms for the Cabinet and various committees and sub-committees appointed by the Prime Minister, Deputy Prime Ministers and Ministers attached to the Prime Minister's Office.

In the time of the original owner, the area currently occupied by the (new) Command Building was the site of many other buildings. Among them was the two-storey **Sarathun Building (Tuek Khwang)** which occupied the area now used as the canteen for the staff of Secretariat of the Prime Minister. This building was then used as living quarters for family members. The second floor had a covered walkway which extended to the north connecting the building with the **Phungbun Building**. From there, the walkway turned eastwards to connect with the **Bunyasai Building** and the **Yen Building**. These three buildings formed the residence of the owner and were all connected by a covered walkway. Another walkway connected the building with the Saeng Athit Building providing access to the Phra Khan Building or the Nari Samoson Building at present.

สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ใช้บ้านนรสิงห์เป็นทำเนียบรัฐบาลเรียก “**ทำเนียบสามัคคีชัย**” ใช้เป็นที่ทำการของสำนักนายกรัฐมนตรี รวมทั้งเป็นที่พักอาศัยของนายกรัฐมนตรีและครอบครัวด้วย และได้เปลี่ยนชื่อดิگสารพุล ดิگพิงบุญ และดิگในกลุ่มเดียวกันเป็น “**ดิگ ๒๔ มิถุนา**” เพื่อเป็นที่ระลึกถึงวันเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

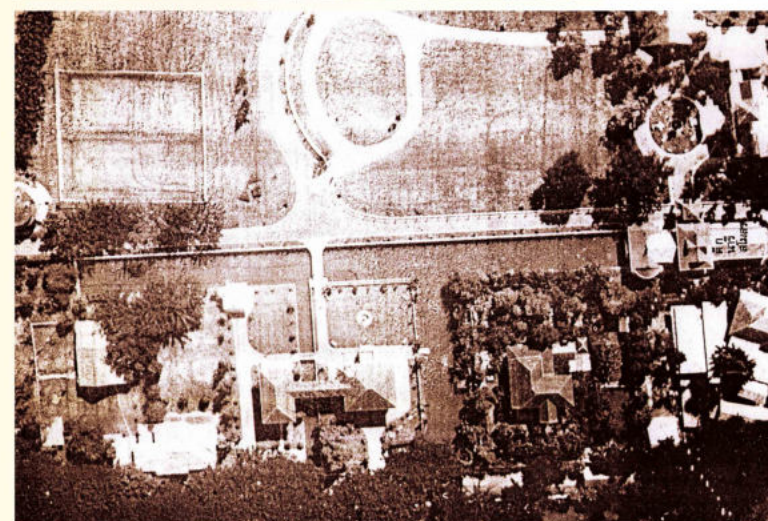
When Field Marshal P. Pibulsonggram first changed the name of Norasingh Villa to “**Thamniap Samakkhichai**” he used this group of buildings as the Office of the Prime Minister, as well as his private quarters. The names of the “Sarathun and Phungbun Buildings,” along with other buildings in that group, were later changed to “**the June 24 Building**”, to commemorate the day that the country was changed from absolute monarchy to a democracy with the monarch as head of state.

ตึกสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นตึก ๓ ชั้น ตั้งในแนวเดียวกับตึกสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สร้างสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อใช้เป็นสถานที่ประชุมขององค์การสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (องค์การซีอาโต้) ซึ่งมีการประชุมในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ใช้งบประมาณขององค์การซีอาโต้ ชื่อ “ตึกพัฒนา” และหลังจากสำนักงานองค์การซีอาโต้ย้ายไปแล้ว จึงใช้เป็นที่ทำการของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจนถึงปัจจุบัน

The Office of the Permanent Secretary: The three-storey building housing the Office of the Permanent Secretary stands in the same alignment with the Secretariat of the Cabinet Building. It was built during the premiership of Field Marshal P. Pibulsonggram. It was first used as the venue of a meeting of the Southeast Asian Treaty Organization (SEATO) held in 1957 and supported by a budget from SEATO. The building was then known as known as the Patthana Building. After SEATO had vacated the building, it became the Office of the Permanent Secretary up to today.

สมัยบ้านนรสิงห์ พื้นที่บริเวณนี้เป็นที่ตั้งของบ้านอีก ๓ หลัง เรียงจากใต้ไปเหนือ คือ “ตึกใจจอต” “ตึกทะเล” และเรือนไม้สักของพระมหิทราชสถาปิต ผู้ดูแลผลประโยชน์ของเจ้าของบ้าน เป็นบ้านที่สวยงามมีสวน มีคูน้ำคัน โดยมีสะพานทอดข้ามคูน้ำที่หน้าตึกใจจอตมีสิ่งทึนอ่อนในท่าหมอบ ปัจจุบันนำไปตกแต่งไว้หน้าบันไดทางขึ้นด้านหน้าตึกสันติไมตรี

During the days of Norasingh Villa, this area was the site of three buildings, namely “Tuek Chai Chot,” “Tuek Tha-le” and a teak house of Phra Phathairajasathapit, an estate manager of the owner of the house. A small moat separated the buildings, with a covered footbridge. The front of the Chai Chot Building was once adorned with delicately carved life-sized marble lions in a crouching position. They have been relocated to the stairway leading to the Outer Wing of the Santi Maitri Building.

อาคารสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
The Secretariat of the Prime Minister Building

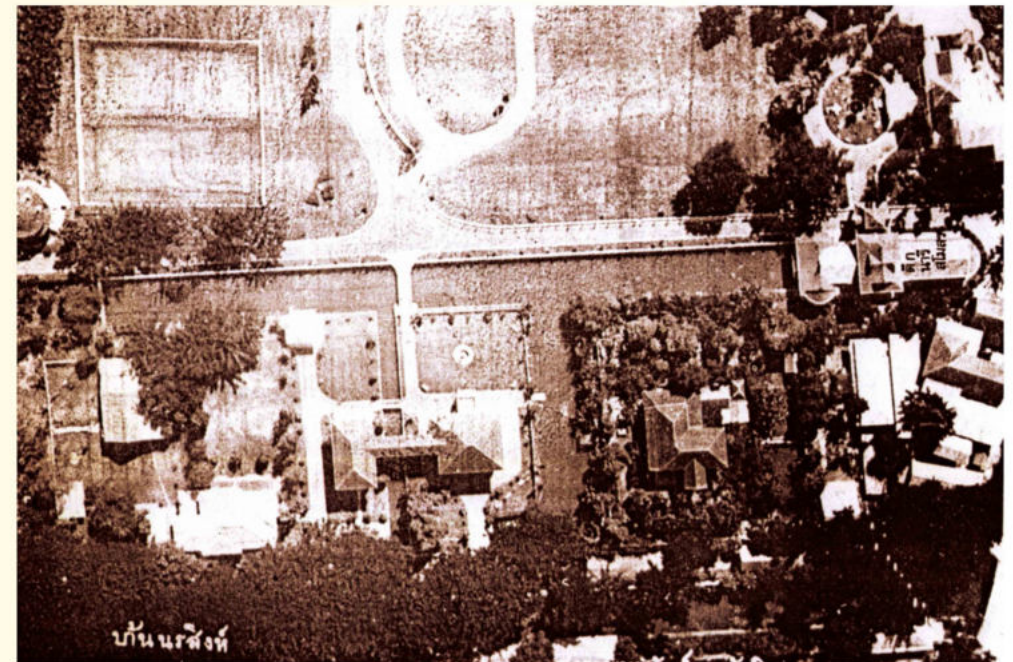
ตึกสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี (อาคาร ๔๔ เดิม) เป็นที่ทำการข้าราชการประจำ มีรองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ผู้เชี่ยวชาญ กองและสำนัก อาคารหลังนี้เดิมเป็นที่ทำการของสำนักงานปลัดบัญชีกองทัพบก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้ปรับปรุงตกแต่งภายในและปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณสนามเทนนิส หน้าตึกสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเป็นสวนน้ำพุให้สวยงามร่มรื่น ในการปรับปรุงครั้งนี้ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้รับงบประมาณปรับปรุงสวนแห่งนี้ในช่วงการประชุมผู้นำเศรษฐกิจเอเปค ๒๐๐๓ ที่ทำเนียบรัฐบาล สำหรับน้ำพุหินอ่อนเป็นของเก่าย้ายมาจากลานกลางตึกสันติไมตรี

The Secretariat of the Prime Minister Building (formerly Building 44) :
The building serves as the offices of the permanent government officials, namely Deputy Secretaries-General to the Prime Minister for Administrative Affairs, Advisors to the Prime Minister, Specialists, and several departments. Formerly, the building was used as the premises of the Office of the Army Comptroller. The Secretariat of the Prime Minister has developed the interior decoration and the landscape in the area by converting the tennis court in front of the building to a garden with the marble fountain removed from the hall of the Santi Maitri Building. The Secretariat of the Prime Minister obtained the budget for the improvements during the APEC Economic Leaders Meeting, which was held at Government House in 2003.

ตึกสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เป็นตึก ๒ ชั้น ก่อสร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๓ สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นตึกใหม่หลังแรกที่สร้างขึ้นเมื่อเป็นทำเนียบรัฐบาลแล้ว

The Secretariat of the Cabinet Building: Built in 1950, when Field Marshal P. Pibulsonggram was Prime Minister, this two-storey building of contemporary style was the first new building in the Government House compound.

สมัยบ้านนรสิงห์ บริเวณนี้เป็นที่ตั้งของเรือนไม้ ๒ ชั้น ที่เป็นบ้านพักและที่ทำการของนายราชจำนงค์ ผู้ดูแลผลประโยชน์ของท่านเจ้าของบ้าน

At the time when it was still known as Norasingh Villa, this area was occupied by a two-storey wooden building which was used as the residence and office of Nai Rajachamnong, an estate manager of General Admiral Chao Phraya Ram Raghob.

ตึก ๖ ชั้น สร้างต่อเนื่องจากตึกพัฒนาไปทางเหนือ ก่อสร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑ เพื่อใช้เป็นที่ทำการของสำนักงานงบประมาณ ในสมัยที่จอมพล ถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อสำนักงานงบประมาณย้ายออกไปใน พ.ศ. ๒๕๓๐ ตึกเหล่านี้ใช้เป็นที่ทำการของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

The Six-storey Building: This building was constructed in 1968, during the premiership of Field Marshal Thanom Kittikachorn, as an extension of the Phatthana Building and for use as the office of Bureau of the Budget. After the Bureau of the Budget was relocated elsewhere in 1987, it has been used as the Office of the Permanent Secretary.

อาคารสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
The Office of the National Security Council Building

อาคารสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
the Secretariat of the Cabinet building

ในสมัยรัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นนายกรัฐมนตรี (พ.ศ. ๒๕๓๘ - ๒๕๓๙) เป็นต้นมา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติได้ก่อสร้างอาคารที่ทำการเพิ่มเติมในบริเวณพื้นที่ส่วนการศึกษาโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเดิม โดยสถาปนิกกรมศิลปากร ได้ออกแบบให้กลมกลืนกับตึกแดงที่มีอยู่เดิม จำนวน ๒ หลัง ดังนี้

ตึกแดง ๔ อยู่ด้านหลังอาคารตึกแดง ๓ เป็นที่ทำการของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และเป็นที่ประชุมคณะรัฐมนตรี

ตึกแดง ๕ อยู่ด้านหลังอาคารตึกแดง ๑ เป็นที่ทำการของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

During the premiership of Mr. Banharn Silpa-Archa (1995 -1996), the Secretariat of the Cabinet and the Office of the National Security Council constructed new office buildings in the compound of the former Chulachomklao Royal Military Academy. The architect of the Department of Fine Arts the designed new buildings following the style of the existing 2 Red Buildings as follows:

The Red Building 4, located to the rear of the Red Building 3, which is occupied by the Secretariat of the Cabinet for use as offices and the meeting venue of the Cabinet.

The Red Building 5, located to the rear of the Red Building 1, is utilised by the Office of the National Security Council.

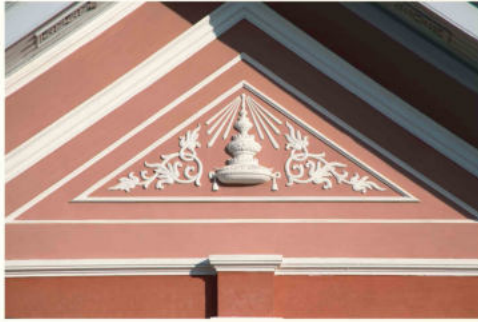

หน้าบันตารามทหารราบที่ ๑ รูปจักรมีตรีศอกลาง และมีอาวุธชนิดต่าง ๆ รายล้อมเป็นแถบรีมี มีจารึกชื่อกรมบนแผ่นรับบันร.ศ. ๑๒๘ เป็นปีที่ดัดขึ้นสร้างเสร็จ ส่วนขวานและพลั่วเป็นเครื่องหมายของทหารช่าง

The gable showing the crest of the First Royal Infantry Regiment consisting of a discus with a trident in the middle and surrounded by various weapons. The name of the regiment appears on a ribbon displaying the year of completion of the building. The axe and spade are devices of the military engineers.

ส่วนการศึกษาโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า อยู่ด้านตะวันตกของบ้านนรสิงห์ โดยมีคูน้ำและกำแพงกัน มีอาณาบริเวณด้านตะวันตกจดถนนราชดำเนินนอก รวมเนื้อที่ ๒๐ ไร่ ๘ ตารางวา เดิมเป็นที่ตั้งของกองพันทหารราบที่ ๓ กรมทหารราบที่ ๑ พ.ศ. ๒๔๘๑ โอนเป็นสถานศึกษาของโรงเรียนเทคนิคมหารบก ซึ่งได้ร่วมกับโรงเรียนนายร้อยทหารบก เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๙ และวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานนามโรงเรียนนายร้อยทหารบกว่า “โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า” โรงเรียนได้ใช้พื้นที่ส่วนนี้เป็นกองบังคับการส่วนการศึกษาโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เมื่อโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าย้ายไปตั้งที่จังหวัดนครนายกแล้ว ในวันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๐ ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีซึ่งมี พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้อนุมัติให้สำนักนายกรัฐมนตรีใช้พื้นที่ส่วนนี้เป็นทำเนียบรัฐบาลส่วนขยาย

Education Division, Chulachomklao Royal Military Academy: This area encompasses 20 rai (just over 8 acres) within the boundary of the west wall of Government House with a moat running between it and the original Government House compound. Formerly, this was the quarters of the Third Battalion, First Infantry Regiment. In 1938, the premises were used as the Royal Military Technical Academy which later merged with the existing Royal Military College in 1946. On 1 January 1948, King Bhumibol Adulyadej bestowed the institution with the name Chulachomklao Royal Military Academy. The Academy used this area as the headquarters of its Education Division. After the Chulachomklao Royal Military Academy moved to Nakhon Nayok Province, the Cabinet on 31 March 1987 approved in principle the use of the premises by the Prime Minister's Office as well as the conversion of these premises into part of Government House.

อาคารหลักในพื้นที่ส่วนนี้ที่เป็นอาคารสำคัญทางประวัติศาสตร์มี ๓ หลัง ตั้งอยู่ตอนในของสนามหญ้าด้านหน้าซึ่งหันออกถนนราชดำเนินนอก เป็นอาคารสถาปัตยกรรมยุโรป สมัยรัชกาลที่ ๕ ผนังทาสีแดง ลักษณะแบบเดียวกับโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ทางอาคารกองบัญชาการกองทัพบก ซึ่งอยู่คนละฟากคลองผดุงกรุงเกษม และคนละฟากถนนราชดำเนินนอก อาคารหลังกลางสูง ๓ ชั้น หน้าบันตกแต่งลายปูนปั้นตอนบนเป็นตราจุลมงกุฏ หรือพระเกี้ยว ตราประจำพระองค์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ส่วนล่างเป็นตรากรมทหารราบที่ ๑ หน้าบันมุขย่อยประดับปูนปั้นตราจุลมงกุฏ หรือพระเกี้ยว

The main buildings which have historical importance are the 3 buildings situated on the front yard facing Rajdamnern Nok Avenue which were built in the European Style during the reign of King Rama V. The wall was painted in red in the same style as the buildings of the Chulachomklao Royal Military Academy and the Royal Thai Army Headquarters located on the other side of Padung Krungkasem Canal and Rajdamnern Nok Avenue. The central building has 3 stories with the motif gable with Phra Kiao (or a head ornament of high-ranking members of the royal family), which was the royal emblem of King Rama V, on the upper part and the crest of the First Royal Infantry Regiment on the lower part. The subordinate apses are decorated with the motives of Phra Kiao.

ปัจจุบันอาคารหลังกลาง เรียกว่า ตึกแดง ๑ เป็นที่ทำการของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) อาคารปีกขวา เรียกว่า ตึกแดง ๒ เป็นห้องสมุดสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี อาคารปีกซ้าย เรียกว่า ตึกแดง ๓ เป็นที่ทำการสำนักงานผู้แทนการค้าไทย สังกัดสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

At present, the Red Building 1 in the middle is used by the Office of the Royal Development Projects Board (ORDPB).

The Red Building 2 on the right houses the library of the Secretariat of the Cabinet.

The Red Building 3 on the left was previously occupied by the Office of the Thai Trade Representative, under the Secretariat of the Prime Minister.

อาคารสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ๑๑
Building 11

อาคารสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ๑๘
Building 18

ภายในบริเวณส่วนการศึกษาโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเดิมนี้อยู่มีอาคารอีกหลายหลังเป็นที่ทำการของส่วนราชการภายในของสำนักนายกรัฐมนตรี และเป็นที่ทำการของสำนักงานคณะกรรมการต่าง ๆ ที่ตั้งขึ้นตามนโยบายการเมืองของรัฐบาล ดังนี้

อาคารสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ๑๑ ที่ทำการกองสถานที่และยานพาหนะ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

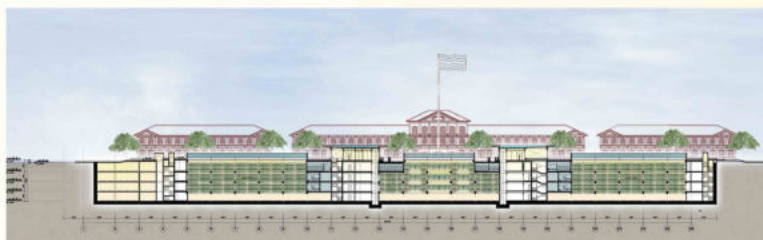
อาคารสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ๑๘ เป็นอาคาร ๒ ชั้น ลักษณะอาคารเป็นสถาปัตยกรรมแบบสากลนิยม ปัจจุบันเป็นที่พักตำรวจรักษาการณ์

อาคารสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ๒๐ ลักษณะอาคารเป็นสถาปัตยกรรมแบบสากลนิยม ปัจจุบันเป็นที่ทำการสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

อาคารสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ๒๖ เป็นอาคาร ๓ ชั้น แบบเดียวกันกับอาคาร ๒๐ ที่ทำการกองสถานที่และยานพาหนะ และกองคลัง สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

อาคารสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ๔๑ เป็นอาคาร ๓ ชั้น ลักษณะเป็นสถาปัตยกรรมแบบสากลนิยม อดีตเป็นที่ทำการสำนักงานบริหารการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี มีนโยบายปรับปรุงพัฒนาที่ดินพื้นที่บริเวณหน้าตึกแดงเป็นที่จอดรถได้ดิน ๔ ชั้น และรื้อถอนอาคาร ๑๑ ๑๘ ๒๐ และ ๒๖ เพื่อปรับปรุงภูมิทัศน์ด้านบนเป็นสนามหญ้า โดยปลูกไม้ดอกไม้ประดับให้ดูสวยงามกลมกลืนกับสถาปัตยกรรม ตึกแดง ๑ ๒ และ ๓ ซึ่งเป็นโบราณสถาน

อาคารสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ๒๐
Building 20

อาคารสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ๒๖
Building 26

Inside the former Education Division of the Chulachomkiao Royal Military Academy, there are several buildings which serve as the offices of government agencies under the Office of the Prime Minister as well as the offices of the commissions set up in accordance to the government political agenda.

Building 11 is the office of the Household and Vehicles Division, the Secretariat of the Prime Minister.

Building 18 a two-storey contemporary style building, serves as the living quarters for the security police.

Building 20 is built in the contemporary style and occupied by the Office of the Consumer Protection Board.

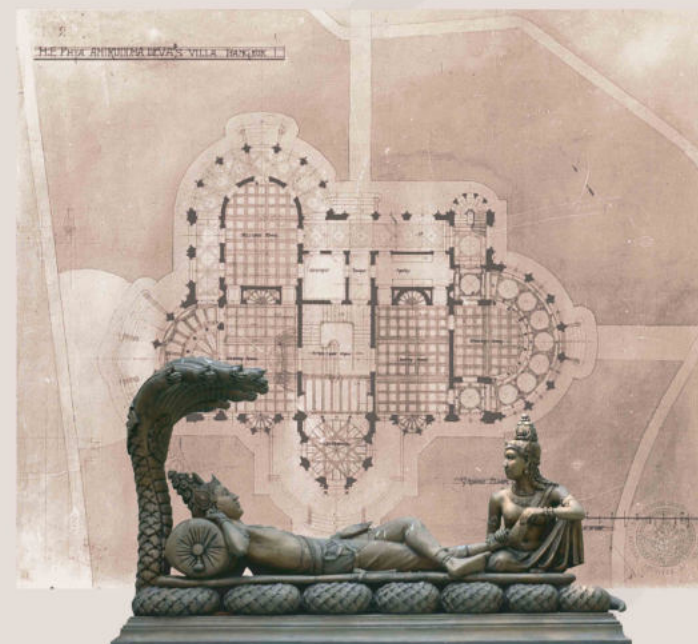
Building 26 is a three-storey building in the same style of the Red Building 20. It is the office of Household and Vehicles Division and the Finance Division, the Secretariat of the Prime Minister.

Building 41 is a three-storey building in the contemporary style. In the past, the building was occupied by the Assets Capitalization Bureau.

The Secretariat of the Prime Minister is planning to develop the land in front of the Red Building into a four-storey underground parking area and remove Buildings 11, 18, 20 and 26 in order to improve the landscape. The plan is to cover the area with a lawn and decorative flowers to match the architectural style of the Red Buildings 1, 2 and 3 which are regarded as historical buildings.

อาคารสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ๔๑
Building 41

บ้านพิษณุโลก

PHITSANULOK MANSION

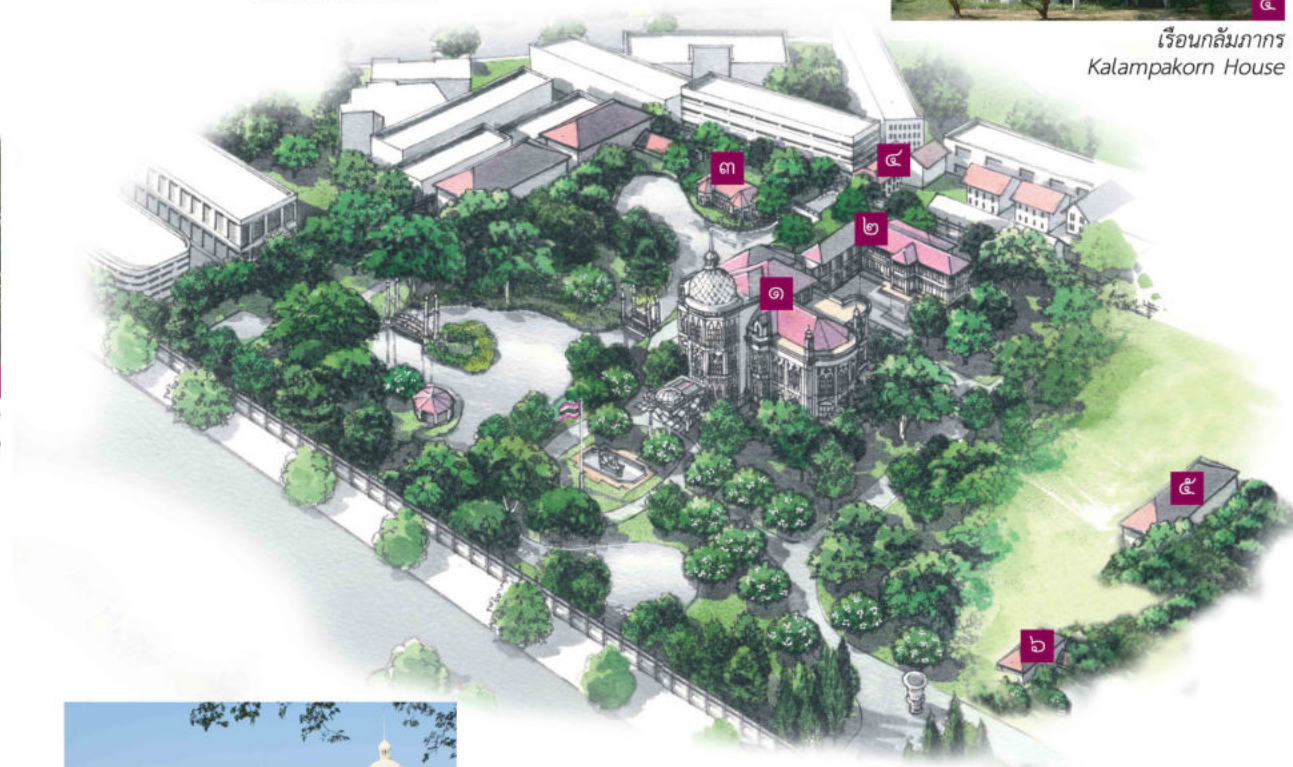
เรือนธารกำนัล
Tarakumnan House

เรือนกลัมภากร
Kalampakorn House

เรือนโสภา
Sopha House

เรือนคูใจ
Khu Jai House

ตึกไทยพันธุ์มิตร
Thai Puntamitr House

เรือนเฝ้าใจ
Yao Jai House

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
King Vajiravudh (Rama VI)

ประวัติความเป็นมา

บ้านพิษณุโลกปลูกสร้างอยู่บนที่ดินบริเวณริมถนนพิษณุโลก เลขที่ ๔๒๖ - ๔๒๘ แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร มีเนื้อที่ ๒๓ ไร่ ๒ งาน ๑๐ ตารางวา^๑ บ้านพิษณุโลกนี้เดิมชื่อ “บ้านบรรทมสินธุ์” เป็นบ้านพระราชทาน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ปลูกสร้างขึ้นโดยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อพระราชทานให้แก่หาเสวกเอก พลตรี พระยาอนิรุทธเทวา (ม.ล.ฟื้น ฟังบุญ)^๒ บุตรชายคนเล็กของพระยาประสิทธิ์ศุภการ (ม.ร.ว.ลม้าย ฟังบุญ) กับพระนมทวด^๓ และทรงใช้เป็นที่พักผ่อนส่วนพระองค์ในโอกาสทอดพระเนตรหรือทรงกีฬาต่าง ๆ

^๑ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. *ผังแม่บทการใช้ที่ดินบริเวณทำเนียบรัฐบาล บ้านพิษณุโลกและบ้านนันทศิลา*. บริษัท เอเชียน คอร์ปอเรชั่น จำกัด : กรุงเทพฯ, ๒๕๔๖. น.๒.๑๑/๕.

^๒ มหาเสวกเอก พลตรี พระยาอนิรุทธเทวา (ม.ล.ฟื้น ฟังบุญ) เริ่มรับราชการเป็นมหาดเล็กห้องที่พระบรรทม ต่อมาทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นนายสุนทรมนมัย (มหาดเล็กหุ้มแพร) นายม้าคันแห่งกรมอัครราช (กรมม้าหลวงรักษาพระองค์แห่งป้าตามเสด็จฯ) แล้วเลื่อนขึ้นเป็นหลวงศักดิ์นายเวร เป็นเจ้าหมื่นศรีสรรักษ์ หัวหน้าห้องที่พระบรรทม แล้วเป็นจางวางเอก พระยาอนิรุทธเทวา อธิบดีกรมมหาดเล็กกับบัญชาการกรมมหรสพ (อธิบดีกรมศิลปากรในปัจจุบัน) และเป็นนายพลตรี บัญชาการทหารรักษาวังวร กับรองสมุหราชองครักษ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่งเครื่องยศมหาดเล็กชั้นมหาเสวกเอก เทียบเท่าตำแหน่งมหาอำมาตย์เอกในสมัยนั้น.

^๓ พระนมทวด (คุณหญิงประสิทธิ์ศุภการ) รับราชการกระทรวงวังในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ต่อมาทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ คัดเลือกให้เป็น “แม่นม” ถวายแด่สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาชิราวุธฯ พระราชโอรสในสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ แล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็น “พระนมทวด” ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีบุตรธิดา ๓ คน ทุกคนได้ถวายตัวเป็นมหาดเล็กข้าหลวงเดิม รับใช้ใกล้ชิดได้เบื้องพระยุคลบาทมาตั้งแต่เยาว์วัย

ม.ล.เชื้อ ฟังบุญ พี่สาวคนโตมีหน้าที่ดูแลเครื่องแต่งกายฉลองพระองค์ ฯลฯ ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็น “คุณท้าวอินทร์สุริยา”

ม.ล.เฟื้อ ฟังบุญ รับราชการในพระองค์จนได้เลื่อนยศเป็นมหาเสวกเอก พลเอก พลเรือเอก เจ้าพระยาวรนาถพร ผู้สำเร็จราชการมหาดเล็กและสมุหราชองครักษ์

ม.ล.ฟื้น ฟังบุญ รับราชการในพระองค์จนได้เลื่อนยศเป็นมหาเสวกเอก พลตรี พระยาอนิรุทธเทวา.

HISTORY AND BACKGROUND

Phitsanulok Mansion is situated on a piece of land with the present area of 23 rai, 2 ngarn and 10 square wah¹. Situated at no. 426-428 Phitsanulok Road in Dusit Sub-district, Dusit District, Bangkok, this historic house was formerly named "Villa Banthomsin". The property was bestowed by King Vajiravudh (Rama VI), together with the necessary funds for the construction and decoration of the residence, on Major General Chao Phraya Aniruth Dheva (ML Fuen Phungbun)², the youngest son of Phraya Prasith Suphakarn (MR Lamai Phungbun) and Phra Nom That³. King Vajiravudh frequently paid personal visits to the villa to watch or play sports at the Villa's sport grounds.

¹ The Secretariat of the Prime Minister, *Master Plan for the Usage of Land in Government House, Phitsanulok Mansion and Manangkasi Mansion*. A7 Corporation Co., Ltd.: Bangkok, 1999. P.2.11/5

² Major General Phraya Aniruth Dheva (ML Fuen Phungbun) started his service as a page of the Royal Chambers. He was promoted Nai Sunthorn Manomai (Captain of the Royal Pages), Master of the Horse of the Assavaraj Division (Guards Cavalry Regiment), and then became Luang Sak Naiwane (Master of the King's Household), Jamuen Sri Sorarak, Chief of the Royal Bedchamber. He rose to become Major General Phraya Aniruth Dheva, Chief of the Royal Pages and Chief of the Royal Performing Arts Department (Director General of the Fine Arts Department) and Major General, Commander of the Royal Guard and Deputy Chief Aide-de-Camp General to the King with insignia of rank equivalent to a Minister at that time.

³ Phra Nom That (Khuning Prasith Suphakarn) entered the royal service during the reign of King Chulalongkorn. She was later selected as a "royal wet nurse" to Phra Chao Lukya Ther Chao Fah Maha Vajiravudh (son by Queen Sri Savarindira the Queen Grandmother) and appointed "Phra Nom That" in the reign of King Vajiravudh. She gave birth to one daughter and two sons, who all served as close aides of the King. ML Chua Phungbun, the eldest sister, worked as a royal household officer caring for the royal robes and later appointed "Thao Indra Suriya".

ML Fua Phungbun was greatly favoured by King Vajiravudh and promoted to General Admiral Chao Phraya Ram Raghop, Royal Page Regent and Chief Aide-de-Camp General to King Vajiravudh. ML Fuen Phungbun was also greatly favoured by King Vajiravudh and promoted to Major General Phraya Aniruth Dheva.

มหาเสวกเอก พลตรี พระยาอนิรุทธเทวา
Major General Phraya Aniruth Dheva

ที่ดินซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้ปลูกบ้านบรรทมสินธุ์เนื้อที่ประมาณ ๕๐ ไร่ พื้นที่ดังกล่าวเมื่อสมัย ๘๐ กว่าปีที่ผ่านมามีอยู่ชานกรุง เป็นทุ่งนาติดกับกรมอศวราชซึ่งเป็นสนามม้าชานเมืองชายพระนคร^๔ อยู่ห่างไกลจากกลางใจเมืองคือพระบรมมหาราชวังมาก^๕ การคมนาคมยังไม่สะดวก ต้องขี่ม้าไปดูสถานที่ ต้องขุดสระใหญ่เอาดินขึ้นมาถมที่ปลูกบ้าน และต้องขนหินบางส่วนจากราชบุรีและสระบุรีมาทำเป็นฐานรากสร้างตึกใหญ่ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเลือกแบบจากฝีมือนายช่างสถาปนิกชาวอิตาลีที่ว่างจากงานก่อสร้างพระที่นั่งอนันตสมาคมในสมัยนั้นคือนายมาริโอ ตามาญโญ (Mario Tamagno)^๖ และนายอันนิบาเล รีกิออตติ (Annibale Rigotti)^๗

^๔ ปัจจุบันคือราชดลุมมัยสมาคม ในพระบรมราชูปถัมภ์.

^๕ แบบมินบุรีหรือหนองจอกในปัจจุบัน.

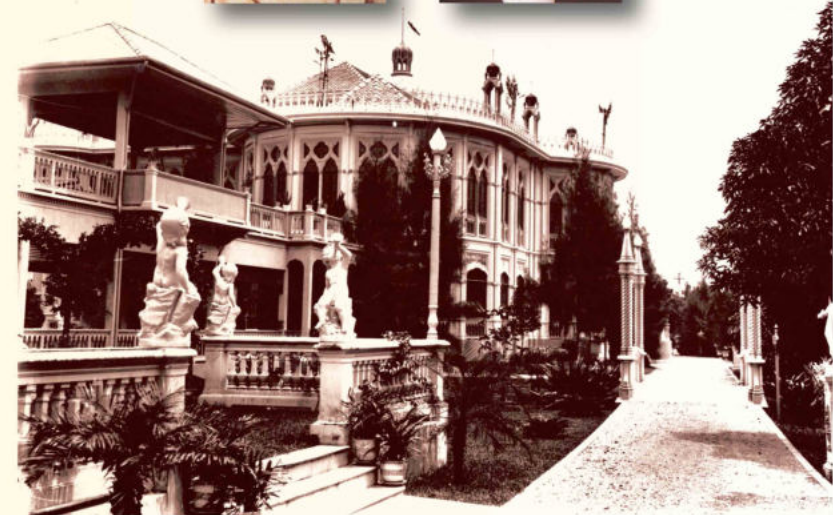
^๖ มาริโอ ตามาญโญ เกิดในพุทธศักราช ๒๔๒๐ ที่ประเทศอิตาลี เป็นสถาปนิกที่มีผลงานได้รับรางวัลจำนวนมากเดินทางเข้ามาทำงานที่ประเทศไทยเมื่อพุทธศักราช ๒๔๔๓ สมัยรัชกาลที่ ๕ และทำงานอยู่เป็นเวลา ๒๕ ปี ผลงานชิ้นสำคัญคือสะพานม้าวานรังสรรค์ ผลงานที่ออกแบบร่วมกับสถาปนิกคนอื่น ๆ ได้แก่ พระที่นั่งอัมพรสถาน ท้องพระโรงพระที่นั่งอภิเศกดุสิต วัดเบญจมบพิตร บ้านนรสิงห์ บ้านพิษณุโลก กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง เป็นต้น ตามาญโญเสียชีวิตในพุทธศักราช ๒๔๘๔ เมื่ออายุ ๖๔ ปี.

^๗ อันนิบาเล รีกิออตติ เกิดในพุทธศักราช ๒๔๑๓ ที่เมืองปิเอมอนเต ประเทศอิตาลี เป็นสถาปนิกที่เดินทางมาประเทศไทยช่วงแรกในพุทธศักราช ๒๔๕๐ - ๒๔๕๒ สมัยรัชกาลที่ ๕ เป็นผู้มีบทบาทในการก่อสร้างพระที่นั่งอนันตสมาคม ในสมัยรัชกาลที่ ๖ ได้เดินทางมาปฏิบัติงานให้แก่ประเทศไทยอีกครั้ง ผลงานที่มีชื่อเสียงคือลวดลายแบบโกธิกที่ทำเนียบรัฐบาลและสวนในพระราชวังสราญรมย์ รีกิออตติกลับประเทศอิตาลีในพุทธศักราช ๒๔๖๔ และเสียชีวิตในพุทธศักราช ๒๕๑๓ เมื่ออายุ ๙๘ ปี.

นายมาริโอ ตามาญโญ สถาปนิก
Mr. Mario Tamagno, architect

นายอันนิบาเล รีกิออตติ สถาปนิก
Mr. Annibale Rigotti, architect

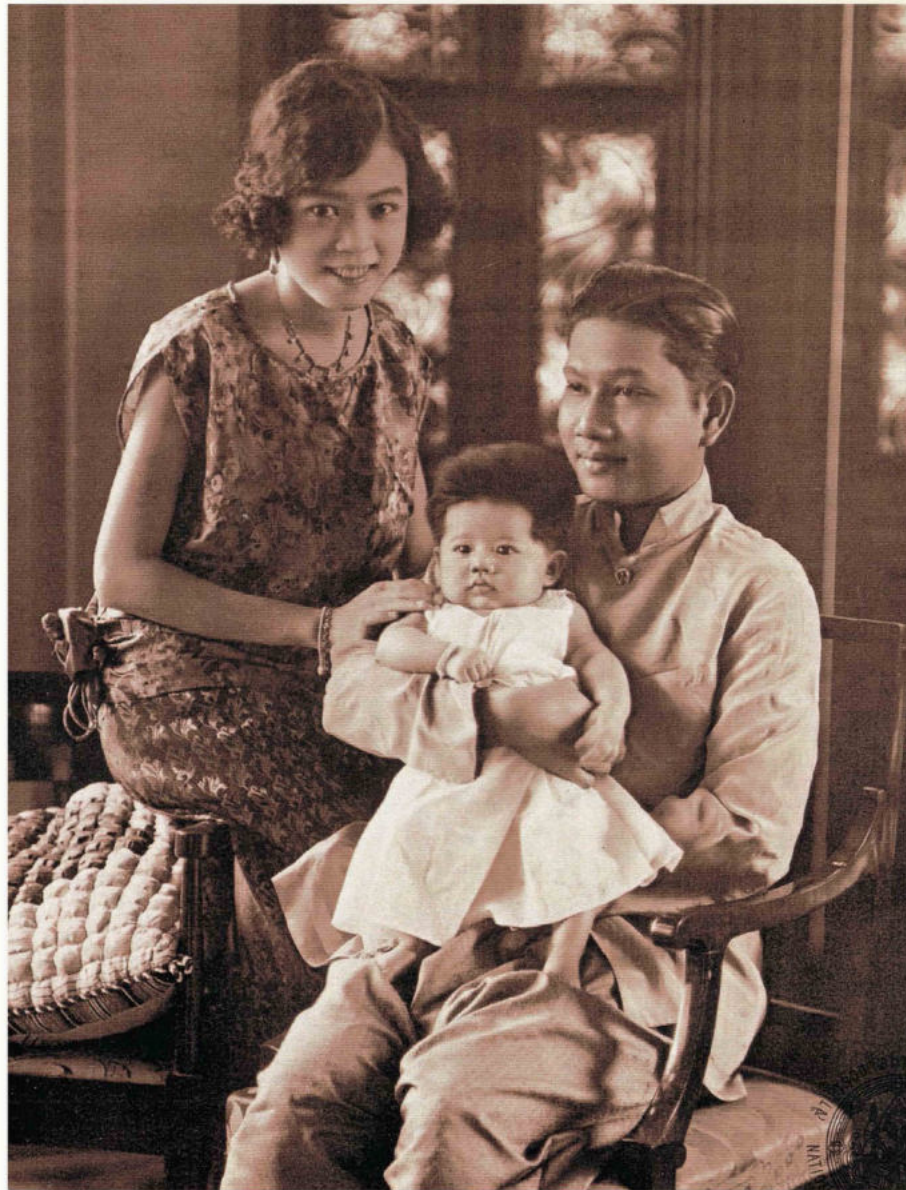
Bestowed on the courtier by King Vajiravudh, Villa Banthomsin was built on a plot of land of around 50 rai. 80 years ago, the plot was considered to be on the outskirts of Bangkok⁴. It was a paddy field adjacent to the Assavaraj Division (Guards Cavalry Regiment), whose stables and track were very far from the Grand Palace⁵, the city centre at the time. At that time, transportation was difficult, horse riding was necessary. The construction started with the excavation of a big pond and leveling the land with the excavated soil. Some of the foundation stones of the main villa were transported from Ratchaburi and Saraburi. The design of the building was commissioned by King Vajiravudh on two Italian architects, Messrs. Mario Tamagno⁶ and Annibale Rigotti⁷, who were temporarily unoccupied from supervising the construction of the Ananda Samagom Throne Hall.

⁴ Presently, the Royal Turf Club under the Royal Patronage.

⁵ Outlying districts like Minburi or Nong Chok District today.

⁶ Mr. Mario Tamagno was born 1877 in Italy. He was an award-winning architect who came to work in Thailand from 1900 during the reign of King Rama V, serving the Thai court for 25 years. His masterpiece was Makawan Rangsang Bridge. He teamed up with many architects to create elegant architectural pieces, including Ampornsatharn Throne Hall, Aphisekudisit Throne Hall, Benjamaborpit Temple, Villa Norasingh, Phitsanulok Mansion, Ministry of Commerce, Ministry of Finance, etc. He passed away in 1941 at the age of 64.

⁷ Mr. Annibale Rigotti was born 1870 in Piemonte Region, Italy. He first came to Thailand during 1907-1909 in the reign of King Rama V to produce a masterpiece, the Ananda Samagom Throne Hall in the Royal Plaza, returning to Thailand in the reign of King Rama VI. His renowned work was the Gothic style stucco of Government House and the garden in the Saranrom Palace. Rigotti travelled back to Italy in 1926 and died in 1968 at the age of 98.

ประมาณพุทธศักราช ๒๔๖๕ ได้เริ่มลงมือปรับที่เพื่อปลูกบ้านโดยใช้สถาปัตยกรรมแบบอิตาลีเลียนบาร์โรค (Italian Baroque) การก่อสร้างบ้านบรรทมสินธุ์ได้ค่อยทำค่อยไปทีละส่วนในพื้นที่ทั้ง ๕๐ ไร่ เริ่มจากการปลูก “เรือนคูใจ” เป็นบ้านเล็ก ๆ หลังแรกระหว่างการก่อสร้างเพื่อใช้เป็นที่อยู่ของพระยาอนิรุทธเทวา คุณหญิงเฉลา ผู้ภริยา และครอบครัว การก่อสร้างบ้านบรรทมสินธุ์เสร็จสมบูรณ์ทั้งบริเวณเมื่อพุทธศักราช ๒๔๖๘ มี “ตึกใหญ่” เป็นประธาน และมีตึกบริวารต่าง ๆ เช่น “เรือนเฝ้าใจ”^๘ “ตึกธารกำนัล”^๙ รวมทั้งก่อสร้างเรือนกลัฏการและตึกแถวอื่น ๆ ไปพร้อมกัน

The construction of an Italian Baroque styled house commenced in 1922, phase by phase, starting with the building of “Khu Jai House”, which was the first small house built on this 50-rai parcel of land.

This small house was intended to be the residence of Phraya Aniruth Dheva, his wife Khunying Chalao and family members during the construction of the main building. The construction of Villa Banthomsin was completed in 1925 with the “main villa” as the principle structure surrounded by auxiliary buildings e.g. “Yao Jai House”⁸, “Tarakumnan House”⁹, Kalamparkorn House and other row houses.

^๘ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงใช้เป็นที่พักผ่อนสันทนาการพระราชนิพนธ์.

^๙ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวใช้เป็นที่พักผ่อนสันทนาการ และทรงเปลี่ยนฉลองพระองค์ เพื่อทอดพระเนตรหรือทรงกีฬาต่าง ๆ เช่น เทนนิสกับข้าราชการและชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรงโปรดการขี่ม้าเล่นโปโล (ตีคิล) แบบอังกฤษ โดยจูงม้าหลวงมาจากกรมอศวราช ซึ่งอยู่ฝั่งตรงข้ามของบ้านบรรทมสินธุ์.

^๘ Several rehearsals of famous plays composed by King Vajiravudh took place at this house, under the King's personal supervision.

^๙ King Vajiravudh occasionally made private visits to the Villa. He would change his attire at this house when he came to watch or play sports here. He would play tennis with his crown servants and foreigners and would often play English-style horseback polo. Horses were walked from the Assavaraj Division opposite the Villa.

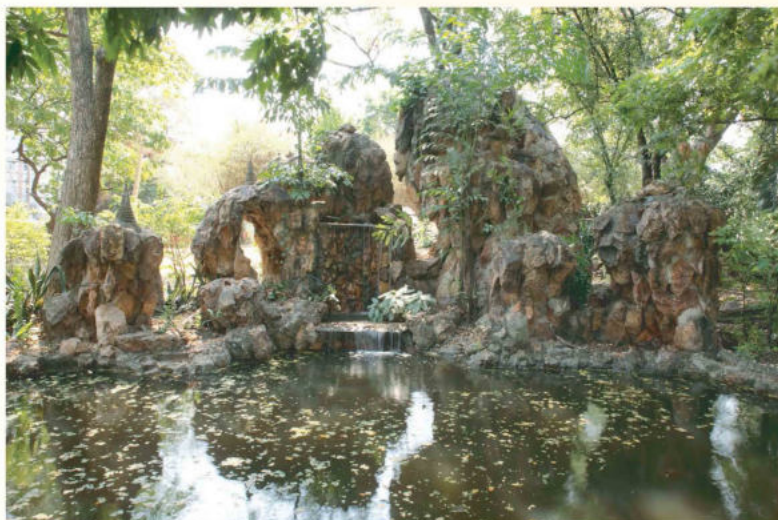

จากประตูใหญ่ของรั้วบ้านบรมมหาราชวังเข้าไปจะแลเห็นกระถางต้นไม้ขนาดใหญ่มากใส่ต้นตะโกติดเป็นอันดับแรก ถ้าเลี้ยวขวาตามถนนลาดยางก็จะไปถึง “ตึกธารกำนัล”^{๑๐} และสนามกีฬาที่บ้าน ๒ ชั้น^{๑๑} หากเลี้ยวซ้ายไปตามถนนลาดยางจากกระถางต้นไม้ใหญ่ก็จะเป็นทางไปสู่ตึกใหญ่ซึ่งปลูกต้นสนร่มครีมนสองข้างทาง มีตุ๊กตาโรมันทั้งรูปคนและสัตว์เรียงรายตลอดแนวถนนไปยังถนนวงแหวนหน้าตึกใหญ่

ตึกใหญ่เริ่มก่อสร้างในพุทธศักราช ๒๔๖๖ รูปแบบอาคารเป็นแบบเวเนเซียน โกธิค รีไววัล (Venetian Gothic Revival) ตัวอาคารเป็นตึก ๓ ชั้น มีห้องใต้ดิน หลังคาส่วนหนึ่งทำเป็นโดม มีดาดฟ้า การตกแต่งอาคารงดงามหรูหราด้วยปูนปั้นและไม้แกะสลัก ที่สนามด้านหน้าอาคารมีประติมากรรมรูปนารายณ์บรมมหาราชซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเป็นสัญลักษณ์ประจำตระกูล ประติมากรรมนารายณ์บรมมหาราชนี้สร้างอยู่บนแท่นศิลาในอ่างน้ำพุหน้าตึกใหญ่ซึ่งเป็นที่มาของชื่อ “บ้านบรมมหาราช” นอกจากนี้ในสนามข้างตึกใหญ่ยังมีม้าทองแดงขนาดเท่าของจริงซึ่งทรงสั่งซื้อมาจากอิตาลี และพระราชทานให้เป็นอนุสรณ์แห่งความพอพระทัยแก่ นายสุนทรนโม นายม้าต้นคนแรกที่ขี่ม้าแท่นำตามเสด็จในพระราชพิธีต่างๆ จนกระทั่งได้เลื่อนขึ้นเป็นนายพลเสือกม้าหลวงรักษาพระองค์พระยาอนิรุทธเทวา (ม.ล.ฟื้น พึ่งบุญ) ภายในบริเวณบ้านมีภูมิทัศน์ที่สวยงามด้วยสนามหญ้าและสวนแบบยุโรป

^{๑๐} สโมสรวัฒนธรรมเคยใช้เป็นสำนักงาน.

^{๑๑} พระยาสาลิรัฐวิภาคและครอบครัวเคยพำนักอยู่หลายปีก่อนที่จะย้ายไปซื้อบ้านแถวสะพานควาย.

From the main gate of the Villa, one can first see huge plant pots growing trained ebony. Turning right along the asphalt-paved road will lead one to Tarakumnan House¹⁰, the sporting ground and a 2-storey house¹¹. On the left of the big plant pots is a road that leads to the main villa. It is a pine tree-lined road dotted with Roman sculptures of human and animal figures which joins the encircling road in front of the main villa.

The construction of the Venetian Gothic Revival style building commenced in 1923. It is a 3-storey building, with a basement, deck roof and a dome. The exterior of the building was decorated with stucco and delicately carved wood motifs. The front lawn has a fountain pond with a sculpture of Narai Banthomsin, bestowed by King Vajiravudh as a crest of the Phungbun Family, set on a stone pedestal. Thus, the villa was named "Banthomsin". On the lawn beside the villa stood a life-size horse sculpture in copper imported from Italy. It was a gift as a symbol of royal favour to Nai Sunthorn Manomai, the trusted Master of the Horse who rode in the processions of various royal ceremonies, who was then appointed General of the Sua Pa Ma Luang Royal Guard (Wild Tigers Corps) Phraya Aniruth Dheva (ML Fuen Phungbun). The villa grounds were beautifully landscaped with grass lawns and European-style gardens.

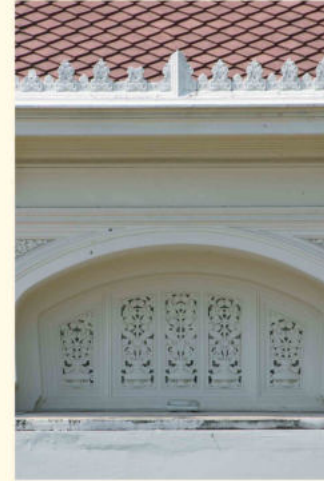
¹⁰ The house was once an office of the Women's Cultural Club.

¹¹ Phraya Saleerattavipak and his family resided in this house for many years before moving to the family home in Sapan Kwai District.

เมื่อก้าวขึ้นบันไดหินอ่อนเข้าประตูตึกใหญ่ผ่านมุขด้านหน้าช่วงหลังคาทรงโดม จะพบห้องโถงใหญ่สำหรับเป็นห้องรับแขกและห้องนั่งเล่น มีเสาหินอ่อนรับมุขหน้าคู่หนึ่งตั้งอยู่บนพื้นห้องโถงไม้สักแบบปาเก้ซึ่งมีลวดลายประณีตมันวับ ด้านซ้ายเป็นห้องรับแขกใหญ่ที่วิจิตรบรรจงมากมีบันได ๒ แห่งประกอบอ่างหินอ่อนเล็ก ๆ มีน้ำไหลจากปากหัวสิงห์ที่แกะสลักอย่างงดงาม เดินลงไปสู่พื้นที่ห้องรับแขกกว้างซึ่งสามารถใช้เป็นห้องเต้นรำ สำหรับงานราตรีสโมสรได้ มองออกไปทางหน้าต่างด้านนี้จะเห็นสะพานแขวนแบบโรมันที่ข้ามยังสระน้ำขนาดใหญ่แบบทะเลสาบและสวนป่ามีเกาะเล็ก ๆ ที่มีศาลเทพารักษ์อยู่บนยอดเขาจำลองอยู่กลางสระ ส่วนทางด้านขวาของห้องโถงชั้นแรกนี้เป็นห้องนั่งเล่นหรือรับแขกผู้คุ้นเคย ซึ่งด้านนี้จะมองเห็นทิวทัศน์ของสนามหญ้าใหญ่ข้างตึกที่มีม้าทองแดง มองเลยไปทางด้านนี้ก็จะเห็นตึกธารกำนัล สนามกีฬาและบ่อน้ำริมสนามสำหรับให้ม้ากินน้ำ หลังห้องรับแขกทั้ง ๒ ห้อง เป็นห้องบัดเลอร์ (ผู้รับใช้) สำหรับบริการอาหารและเครื่องดื่มรับแขก บันไดเวียนสำหรับเดินขึ้นไปยังชั้น ๒ และชั้น ๓ ของอาคาร สร้างโดยไม่มีเสารองรับเลยแม้แต่ต้นเดียว

Walking up the marble stairs at the entrance to the main villa, one will find a big hall used as reception room and living room, with marble-clad columns and glossy delicately-patterned teakwood parquet floor. On the left is a magnificent reception room, with a two-pronged staircase decorated with wall fountain where fresh water flows down from the mouth of a neatly carved stone lion head into a small marble basin. This reception room can be used as a dance hall for an evening party. Looking through the windows in this room, a Roman-style suspension bridge crossing a big pond can be seen. In the middle of the pond is an island with a spirit house located on a miniature mountain surrounded by tropical groves. To the right of the main hall is a reception room or drawing room, whose windows provide a view of the large lawn with the copper horse sculpture. Further beyond is Tarakamnun House, the sporting ground and watercourses for thirsty horses. At the back of both rooms is the butler's pantry. At the far end of the hall is an open-newel spiral staircase leading to the second and third floors.

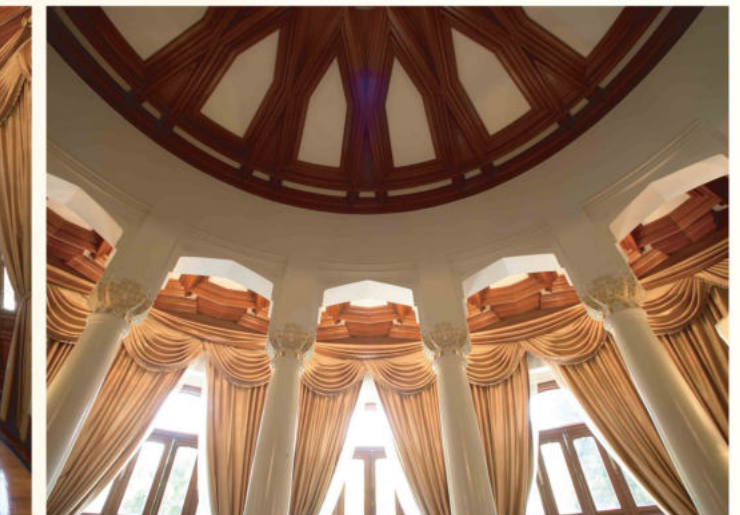
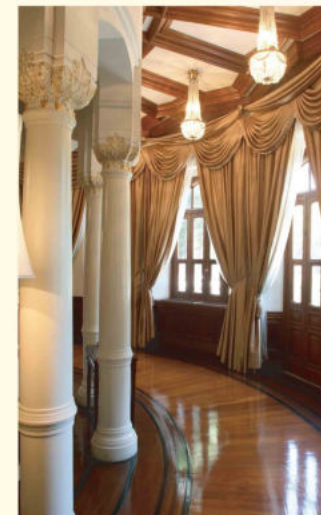
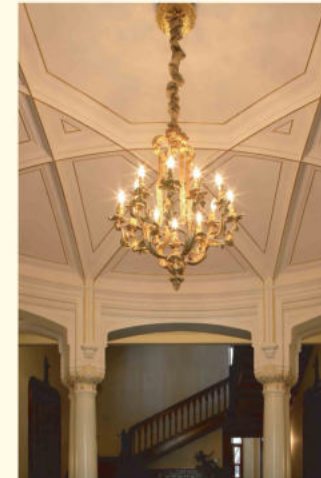

เมื่อเดินขึ้นไปบนตึกใหญ่ชั้น ๒ จะมีห้องนอนทั้ง ๒ ด้าน ห้องนอนใหญ่ของเจ้าของบ้านอยู่ด้านซ้ายมือซึ่งมองออกไปทางหน้าต่างจะเห็นสระน้ำและสวนป่า ห้องนี้ทำสีชมพูตามสีวันเกิดของพระยาอนิรุทธเทวาเจ้าของห้อง และมีที่วางเตียงนอนเป็นรูปครึ่งวงกลม ที่หัวนอนเป็นตู้ไม้สักแกะสลักสำหรับใส่เสื้อผ้าและเปลี่ยนชุดนอน ฯลฯ วางเรียงเป็นแถว หน้าต่างเป็นกระจกสั่งทำพิเศษรูปวงกลมขนาดถ้วยแก้วสีต่างๆ ประกอบเป็นบานหน้าต่างสี่เหลี่ยม เวลาแสงแดดส่องผ่านจะเห็นเป็นสีรุ้งทำให้เย็นตาและคลายร้อนได้มาก ม่านหน้าต่างทำด้วยผ้ากำมะหยี่สีฟ้าหม่น ตลอดแนววงพระจันทร์ ตามซุ้มบานประตูประดับลวดลายแกะสลัก เพดานทุกห้องสูงมากเพื่อให้อากาศถ่ายเทและตามเพดานห้องมีภาพเขียนสีฝุ่นอย่างงดงาม ส่วนห้องนอนทางปีกด้านขวานั้นมี ๒ ห้อง มีห้องรับประทานอาหารอยู่ด้วย มองเห็นเรือนเฝ้าใจซึ่งมีสะพานเดินเชื่อมทั้ง ๒ ชั้น

On the second floor, there are bedchambers on both sides of the corridor. The main bedchamber of the owner is on the left wing, overlooking a pond and forested groves. The chamber was once painted in pink, the birthday colour of Phraya Aniruth Dheva. The bed is placed at the middle of a semi-circular room with an array of carved armoires for keeping attires, sleeping gowns and others accessories at the far end. The square windows boast a circular stained glass design, kaleidoscopically mesmerizing in daylight. Curtains of pale blue velvet line the semi-circular room.

The ceiling is stately high for good air ventilation, and is decorated with paintings in pastels. On the right wing, there are two bedchambers with a dining room, overlooking Yao Jai House and the walkways connecting both premises.

สำหรับชั้น ๓ ใต้มุขโคมหน้าตึกเป็นห้องพระใหญ่สวยงาม ด้านหลังเป็นห้องนอนของบุตรชายเจ้าของบ้าน^{๑๒} ที่ทะลุออกไปเป็นดาดฟ้าหลังคาบ้านซึ่งสามารถชมทิวทัศน์ที่สวยงามได้รอบทิศแบบพาโนรามา และหลังคาที่มุงกระเบื้องสีแดงนั้นมีประตูเล็กๆ เป็นช่องลอดเข้าไปซ่อมแซมหลังคาบ้านได้สะดวก และกลายเป็นที่สำหรับเด็กๆ เล่นซ่อนหากันเป็นที่สนุกสนาน ตลอดจนการไล่จับนกต่าง ๆ อาทิ นกพิราบซึ่งแอบมาทำรังอาศัยอยู่ใต้หลังคา

On the third floor under the dome roof is a large Buddha room. Next to it is the bedchamber of the owner's son¹² with a door leading to a roof-deck to allow a clear panoramic view of the residence grounds. A small manhole for repairing the red-tile roof once became an ideal spot for the children to play hide and seek or catch various kind of birds like pigeons, nesting inside the roof framing.

^{๑๒} บุตรธิดาทั้ง ๓ คนของพระยาอนิรุทธเทวาเกิดที่ตึกใหญ่นี้ และฝังรกไว้ใต้ต้นไม้ใหญ่ในสวนป่าตามธรรมเนียมโบราณ เพื่อความร่มเย็นเป็นสุข บุตรสาวคนโตได้รับพระราชทานนามจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวว่า “งามเอ็ด” และพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานนามบุตรสาวคนที่ ๒ ว่า “งามฉลุย” และพระราชทานนามบุตรชายว่า “เฟื่องฉลุย” ตามลำดับ.

¹² Phraya Aniruth Dheva's two daughters and one son were all born here and their placentas were buried under big trees according to ancient tradition that it would bring happiness and bliss to the newborns. The eldest daughter was named “Ngarmcherd” by King Vajiravudh. King Prajadhipok (Rama VII) named the second daughter and the youngest son “Ngarmchalouy” and “Fuengchaloei” respectively.

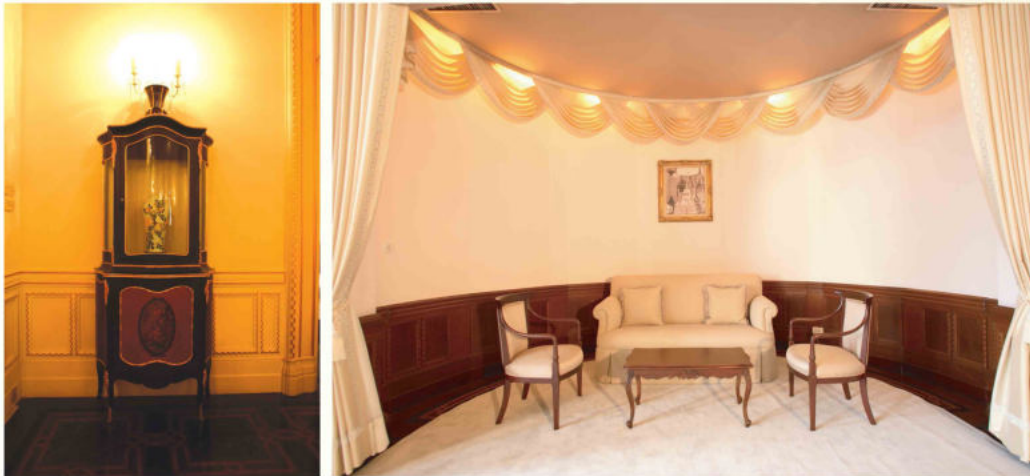

ตึกใหญ่นี้สร้างอย่างวิจิตรบรรจง วิศวกรได้วางรากฐานไว้มั่นคงมากไม่เคยเอียงหรือทรุดเลยทั้ง ๆ ที่พื้นดินเดิมเป็นท้องนาที่ดินนุ่ม โดยปรากฏว่ามีห้องใต้ดินเหมือนฐานรากของพระที่นั่งอนันตสมาคม ซึ่งเข้าใจว่าเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กสำหรับรองรับน้ำหนักตึก ห้องใต้ดินนี้เป็นเสมือนคานใหญ่ที่แข็งแรงมาก แต่มักมีน้ำขังขึ้นและเวลาฝนตก^{๑๓} ห้องทุกห้องในตึกใหญ่มีเพดานสูง สำหรับระบบไฟฟ้านั้นไฟเพดานส่วนมากจะเป็นโคมระย้าแบบ “แซนดะเลียร์” (Chandelier) ซึ่งเป็นพวงแก้วผลึกสีต่าง ๆ ตั้งแต่ขนาดเล็กไปจนถึงขนาดใหญ่มาก โคมระย้าขนาดใหญ่นี้ห้อยแขวนอยู่ที่เพดานตึกชั้น ๓ ระหว่างบันไดเวียนขึ้นตึกมองเห็นได้สะดุดตาจากห้องโถงชั้นล่างของตึกใหญ่ตรงทางเข้า ผนังอาคารทั้งภายนอกและภายในมีลวดลายปูนปั้นหรือไม้แกะสลักตกแต่งอย่างงดงาม ตามซุ้มประตูและบานประตูก็มีลวดลายแกะสลักประดับ

The main villa is gloriously constructed. The engineers have laid a solid foundation even though the building is erected on soft paddy field soil. The basement¹³, similar to that of the Ananda Samagom Throne Hall, is most likely reinforced concrete which acts as a ground sill for the whole structure. This basement is like a very strong bracket, but is usually damp and fills with water when it is raining. All rooms have lofty ceilings with colourful crystal chandeliers of all sizes. The big chandelier hanging from the ceiling of the third floor above the spiral staircase can be spectacularly seen from the entrance hall. The exterior and interior walls are decorated with refined stuccowork or carved wood motifs. Above the doors and on the panels are also daintily carved bas-relief designs.

^{๑๓} เคยมีงูเหลือมขนาดใหญ่มากแอบเข้าไปอยู่ใต้ตึก และถูกจับไปไว้ที่สวนสัตว์หลังเขาดิน.

¹³ A very large python once used the basement as its habitat. Later, it was captured and kept in the Dusit Zoo.

เรือนเฝ้าใจ เป็นตึก ๒ ชั้น อยู่ด้านหลังตึกใหญ่ ซึ่งมีสะพานกว้าง เชื่อมต่อกันกับตึกใหญ่ทั้งชั้นล่างและชั้นบนเสมือนตึกเดียวกัน หน้าเรือนเฝ้าใจ มีสระน้ำเล็กๆ ปลูกบัววิกตอเรีย ประดับรูปปั้นตุ๊กตาโรมันสามสาวอยู่กลางสระ เรือนเฝ้าใจนี้ใช้เป็นที่ซ้อมละครบทพระราชนิพนธ์ต่างๆ ของ **“คณะละครบรรทมสินธุ์”** มีห้องนอนสำรองเวลาซ้อมละครตึกๆ สำหรับพระยาอนิรุทธเทวา อยู่มุมหนึ่งที่ติดกับสวนโรมันซึ่งใช้เป็นที่รับรองเลี้ยงน้ำชาสำหรับแขกที่เป็นกันเอง ๒๐ กว่าคน ท่ามกลางสวนบุปผชาติมีซุ้มไม้เลื้อย และตุ๊กตาโรมันประดับอยู่รอบๆ สีมุม ส่วนอีกด้านหนึ่งของเรือนเฝ้าใจเป็นที่พักและห้องนอนของ พ.อ.นายวรการบัญชา (นายบุญเกิด สุตันตานนท์) บุตรบุญธรรมของพระยาอนิรุทธเทวา^{๑๔} ซึ่งเป็นผู้ดูแลผลประโยชน์ทั้งหมดของพระยาอนิรุทธเทวา มาตั้งแต่สมัยยังเป็นมหาดเล็กในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

The two-storey **Yao Jai House** is located behind the main villa, linked by roofed walkways on the first and second floors. In front is a small pond of Victorian water lilies with Roman-style sculptures of three dames in the middle. The building was the place used to hold rehearsals of royal composed plays of the **“Banthomsin Theatrical Troupe”**. Extra sleeping rooms were prepared for the troupe in case of late-night rehearsals. The private quarters of Phraya Aniruth Dheva faced a Roman Garden where tea parties for about 20 acquainted guests were frequently held. The Garden boasted a tapestry of gorgeous flowers and arbours dotted by Roman sculptures on all four corners. In the other wing were the quarters and bedchamber of Col. Nai Worakarn Buncha (Boonkerd Sutantanont)¹⁴, an adopted son of Phraya Aniruth Dheva who took care of the beneficial interests of his stepfather ever since the time he was a royal page of King Vajiravudh.

^{๑๔} ต่อมา พ.อ.นายวรการบัญชาสมัครเป็นผู้แทนราษฎร และได้รับการเลือกตั้งหลายสมัย เคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการต่างประเทศ และเป็นรองนายกรัฐมนตรีสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งถูกจับตัวไว้ในเรือรบเมื่อเกิดกรณีกบฏแมนฮัตตัน ซึ่ง พ.อ.นายวรการบัญชาเป็นผู้ตัดสินใจสั่งสุนทรภานุและจอมพล ป. พิบูลสงคราม ปล่อยภัย ตำแหน่งสุดท้ายของ พ.อ.นายวรการบัญชา ก็คือประธานสภาผู้แทนราษฎร.

¹⁴ Later, Col. Nai Worakarn Buncha became an elected MP for many terms. He was appointed Commerce Minister and Foreign Affairs Minister. He was Deputy Prime Minister during the premiership of Field Marshal P. Pibulsonggram, and when the Prime Minister was detained on the warship HTMS Sri Ayutthaya during the Manhattan Coup, Col. Nai Worakarn Buncha made the decision to fight to the finish, which succeeded in subduing the uprising and set free Field Marshal P. Pibulsonggram. His final position was Speaker of the House of Representatives.

ตึกบริวารอื่น ๆ นั้น ส่วนใหญ่เป็นบ้าน ๒ ชั้น เป็นหลัง ๆ และห้องแถว ทั่วบริเวณบ้านซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยของญาติสนิทมิตรสหายและผู้ได้บังคับบัญชา เก้า อาคารและสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ นี้ ได้แก่

“เรือนกลัมภากร” เป็นที่อยู่ของแม่บ้านและแม่ครัว “ฝ่ายส่งกำลังบำรุง และพลาธิการ” ผู้ดูแลบ้านทั้งหมด

“เก๋งจีนและชั๊ยกะ” หลังเขาดินซึ่งมีตึกตาทินนักรบจีนขนาดเท่าตัวคน ๖ ตัว เรียงรายตามทางเข้า และมีสิงโตหินจีนอมลูกแก้ว ๒ ตัว ที่เชิงบันได๑๔ สระน้ำขนาดใหญ่ข้างตึกใหญ่ชุดแบบทะเลสาบขนาดย่อม มีเกาะเล็ก ๆ อยู่ตรง กลางจัดเป็นสวนดอกไม้และมีอนุสาวรีย์สุนัขตัวโปรดของพระยาอนิรุทธเทวา มีสะพานแขวนเดินข้ามไปได้ ในสระน้ำปลุกบัว และเลี้ยงปลาานานาชนิด ซึ่งเชื่อมากคอยว่ายขึ้นมารับอาหารกับมือ และสามารถกระเชี่ยงเรือรอบสระ เป็นการบริหารร่างกาย หรือเดินเล่นในสวนป่าซึ่งมีต้นไม้านานาชนิด และดอกไม้ นานาพันธุ์

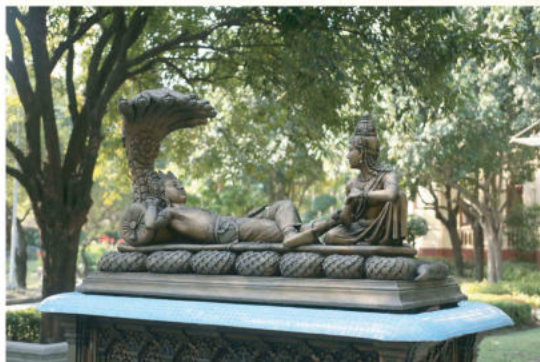
Auxiliary buildings mainly comprise of two-storey buildings and row houses, occupied by relatives, friends and former subordinates. These edifices are:

“Kalampakorn House” a living quarter for maids and chefs, “the logistics and supplies command”, and the housekeepers of the entire Villa.

The “Chinese Pavilion”¹⁵ behind the miniature mountain with six life-sized Chinese warrior stone sculptures and two Chinese lions with stone balls in the mouths crouching at the base of the steps. The medium-size pond beside the main villa has an island with a statue of Phraya Aniruth Dheva’s much-loved pet dog surrounded by fragrant flower beds. A suspension bridge links the island with the grounds. The pond was full of water lilies and tame fish that would surface to eat from the hands of the feeders. Boat rowing in the pond and sauntering into the forested wood were a means of exercise.

๑๔ ในพุทธศักราช ๒๕๐๕ “เก๋งจีน” ทั้งหลังรวมทั้งเครื่องประดับต่างๆ หายไป คงเหลือแต่ซากตึกตาทินจีนเพียง ๔ ตัว ที่ริมรั้วเท่านั้น.

¹⁵ In 1982, the entire “Chinese Pavilion” and its decorative items disappeared, leaving behind only four Chinese stone sculptures.

“เขาดิน” เป็นภูเขาจำลองขนาดย่อม มีน้ำตกเล็ก ๆ ไหลริน บนยอดคดอย มีศาลเทพารักษ์ไว้เคารพบูชา

ด้านหลังเขาดินก็มีเก๋งจีนตั้งกล่าแล้วอยู่ทางด้านถนนพิษณุโลก กับมีบ้าน ๒ ชั้น อีกหลายหลัง มีนายแพทย์ชาวตะวันตก ๒ - ๓ คนเช่าอยู่^{๑๖}

บ้านบรรทมสินธุ์ตอนนั้นสามารถเดินทะลุไปออกทางถนนฝั่งตรงข้ามบ้าน มนังคศิลาได้อีกด้วย บริเวณบ้านบรรทมสินธุ์จึงกว้างขวางมาก

ครั้นปลายพุทธศักราช ๒๔๖๘ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระประชวรหนักและเสด็จสวรรคต สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์ พระอนุชาธิราช ขึ้นครองสิริราชสมบัติเป็นพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาอนิรุทธเทวา เป็นองคมนตรี รับราชการสนองพระมหากรุณาธิคุณต่อไปจนกระทั่งเกิดเหตุการณ์ การเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อพุทธศักราช ๒๔๗๕ พระยาอนิรุทธเทวา จึงลาออกมาเป็นข้าราชการบำนาญ รับพระราชทานเงินปีเป็นค่าเลี้ยงชีพพิเศษ ตามพระราชพินัยกรรมของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

The “Miniature Mountain” is a medium-size structure with waterfalls and Guardian Spirit Shrine on top. At the back of the Miniature Mountain was the aforesaid “Chinese Pavilion” which was located on the side adjacent to Phitsanulok Road. Next to it was a group of 2-storey houses rented by a few foreign medical doctors.¹⁶ At that time, the area of the Villa was very extensive, one side stretched as far as the road where Manangkasil House was located on the opposite side.

Around the end of 1925, King Vajiravudh passed away, and Somdet Chao Phra Chao Nongya Ther Chao Fah Prajadhipok Sakdidejana succeeded to the throne and became King Prajadhipok (Rama VII). Phraya Aniruth Dheva was appointed a Privy Councilor until the revolution in 1932 and Siam became a constitutional monarchy. He then resigned from his post to become a pensioned civil servant who received annual stipends according to the royal will of the late King Vajiravudh.

^{๑๖} ต่อมาที่บริเวณนี้ได้ขายให้นายแพทย์ชาวตะวันตกตั้งเป็นโรงพยาบาลมิชชันในปัจจุบันนี้ที่อยู่ติดกับ ด้านสะพานยมราช.

¹⁶ Afterward, the land adjacent to Yomraj Bridge was sold to a western medical doctor who established the Bangkok Adventist Hospital (or the Mission Hospital). The hospital is in operation up to the present day.

พระยาอนิรุทธเทวาได้พยายามฟื้นฟูรักษาวัฒนธรรมไทยด้านนาฏศิลป์ไว้ตามพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยรวบรวมบรรดาศิลปินในด้านโขน ละคร ฯลฯ ตั้งเป็น “คณะละครบรรทมสินธุ์” จัดการแสดงนาฏศิลป์ต่าง ๆ โดยเฉพาะบทละครพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจนเป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย ณ “โรงละครศรีอยุธยา” ที่สี่กั๊กพระยาศรีอนันต์เป็นที่พระราชทานเช่นกัน ต่อมาจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีในสมัยนั้น ได้ทาบทามเชิญให้พระยาอนิรุทธเทวาไปเป็นอธิบดีกรมศิลปากร ในกระทรวงวัฒนธรรมที่จะตั้งขึ้นใหม่ แต่พระยาอนิรุทธเทวาตอบว่าได้ถวายตัวรับราชการในพระองค์มานานแล้วตั้งแต่เด็กจนแก่ ด้วยความไว้วางพระราชหฤทัยจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว หากรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ต้องการจะให้ช่วยงานทางด้านศิลปวัฒนธรรมก็ยินดีที่จะช่วยราชการในฐานะราษฎรธรรมดาคนหนึ่ง ที่บ้านบรรทมสินธุ์นี้มีอดีตข้าราชการสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่รักใคร่คุ้นเคยมาอาศัยอยู่ด้วยกันหลายท่าน เช่น พระยาสาส์นวิภาค น.อ.พระยานาวาพลพยุหะรุักษ์ คุณพระดรณรงค์ หลวงรักษานาเวศ หลวงชาญเชิงระนาด จมื่นมานิตยัณเรศร์ และหม่อมต่วน คุรุนาฏศิลป์ ฯลฯ รวมทั้งบรรดาผู้ได้บังคับบัญชาในกรมกองต่าง ๆ นับร้อยที่เลื่อมใสศรัทธาตามมาขออยู่ที่บ้านด้วย ซึ่งบ้านบรรทมสินธุ์ก็กว้างขวางพอที่จะอยู่ร่วมกันได้

In later years, Phraya Aniruth Dheva strived to revive Thai classical arts in line with the royal guiding principles of the late King Vajiravudh. He patronized master hands in various arts such as Khon, theatrical performance, etc. and established the “Banthomsin Theatrical Troupe”. He also arranged displays of exquisite performing arts, especially plays of King Vajiravudh, which become widely recognized at “Sri Ayutthaya Playhouse” near Si Kak Phraya Sri, which was another plot of land conferred by King Vajiravudh. Later, Field Marshal P. Pibulsonggram, then the Prime Minister, approached Phraya Aniruth Dheva to become the Director General of the Fine Arts Department under the soon-to-be established Ministry of Culture, but he declined and offered to help as an ordinary citizen.

Villa Banthomsin became the residence of many officials and acquaintances that the owner had befriended since the reigns of King Vajiravudh and King Prajadhipok, including Phraya Saleerattavipak, Capt. Phraya Nava Polpayuharak, Phra Darunaksa, Luang Raksa Naves, Luang Charn Cherng Ranad, Jamuen Mani Nares, Mom Tuan, many masters in Thai classical arts together with subordinates who had faith in him. The Villa was spacious and sizable enough for everyone.

เมื่อกรุงเทพฯ เจริญขึ้นและขยายตัวออกไปตามลำดับ ถนนดินระหว่างบ้านบรรทมสินธุ์และสนามม้านางเลิ้งเปลี่ยนเป็นถนนลาดยางมะตอย สองข้างทางปลูกต้นมะขอกกานีทำให้ร่มรื่นดี สามารถขี่จักรยานเล่นได้สบายมากเพราะถนนยังเปลี่ยว รถราไม่ค่อยมี ในตอนค่ำแม้แต่รถสามล้อก็ยังไม่ค่อยกล้าไปแถวนั้น

ต่อมาเมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ญี่ปุ่นยกกองทัพเข้าสู่ประเทศไทยในปลายพุทธศักราช ๒๔๘๔ เพื่อ “ขอผ่าน” ไปสู้รบกับอังกฤษที่ประเทศพม่าและมลายู ฯลฯ^{๑๗} เนื่องจากความผันผวนทางการเมืองระหว่างประเทศและสถานการณ์บีบบังคับ ประกอบกับประเทศไทยกำลังสู้รบกับฝรั่งเศสเพื่อเรียกร้องดินแดนอินโดจีนคืนจากฝรั่งเศส และญี่ปุ่นได้ยื่นมือเข้ามาใกล้เกลี้ยจนฝรั่งเศสยอมยกดินแดนบางส่วนในลาวและเขมรคืนให้กับไทย ต่อมาญี่ปุ่น

As Bangkok expanded and became more civilized, the dirt road between Villa Banthomsin and the Royal Turf Club was asphalted and Mahogany trees were planted on both sides. One could easily bicycle past, and yet the road was too desolate and bleak to pass by after dusk.

At the outburst of World War II, Japanese troops marched into the Kingdom asking for “passage” to fight the British Empire in Burma and Malaya.¹⁷ During the Indochinese war between Thailand and France, Japan had proposed itself as an arbitrator which resulted in some parts of Laos and Cambodia being returned to Thailand. Subsequently, Japan took hold of the rest of Indochina. In view of these events, and taking account of the international political instability and dilemma the country encountered,

ทางญี่ปุ่นได้ประมาณการตามแผนยุทธศาสตร์ว่า ถ้าจะใช้กำลัง ๓ กองพล ญี่ปุ่นเข้ายึดประเทศไทยก็อาจจะสำเร็จได้ภายใน ๑ สัปดาห์ แต่จะต้องใช้กำลังถึง ๑๕ กองพล จึงจะคุมสถานการณ์ได้ เพราะคนไทยชำนาญการรบแบบกองโจรมาก จึงหันมาใช้วิธีผูกมิตรแกมบังคับ และใช้แผนการสถาปนากลุ่มประเทศวงศไพบูลย์อันยิ่งใหญ่แห่งเอเชียร่วมกันขึ้นมาเพื่อขับไล่ฝ่ายประเทศพันธมิตรจักรวรรดินิยมในสมัยนั้น

¹⁷ The Japanese calculated in their strategic plan that with only three divisions Japan could occupy Thailand within a week, but that it would take 15 more divisions to take full control since Thai people were adept at guerrilla warfare. The Japanese therefore urged Thailand into an alliance and promoted the “Greater East Asian Co-Prosperity Sphere” to expel Allied troops and western imperialism from the region.

จึงได้เข้ายึดครองอินโดจีนแทนฝรั่งเศสทั้งหมด ฯลฯ รัฐบาลไทยสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม จึงเข้า “ร่วมวงศัพทมูล” กับญี่ปุ่น และตกลง “ร่วมรัก - ร่วมรบ” เข้าสู่สงครามมหาเอเชียบูรพา ทางฝ่ายพันธมิตรได้ส่งเครื่องบิน บี. ๒๔ - ๒๕ “บอมบิน” มาทิ้งระเบิดกรุงเทพฯ บ่อยครั้ง ทำให้กรุงเทพฯ ต้องพรางไฟ และติดตั้งไฟฉาย ยิงปืนใหญ่ต่อสู้อากาศยานเพื่อต่อสู้กันเป็นการใหญ่ โรงเรียน ปิดตัวลงเกือบหมด แม้แต่ชิราวุธวิทยาลัยก็ย้ายไปอยู่ที่บางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าก็ย้ายไปอยู่ที่ “ป่าแดง” จังหวัดเพชรบูรณ์ ฯลฯ ชาวกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่อพยพไปอาศัยอยู่นอกพระนคร พระยานิรุธเทวาทจึงพาครอบครัวอพยพโดยทางเรือไปอยู่ที่วัดตำหนักเหนือ จังหวัดนนทบุรี ซึ่งอยู่เลยอำเภอปากเกร็ดค่อนข้างไปทางจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ต่อมาในพุทธศักราช ๒๔๘๕ รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ส่งผู้แทนมาติดต่อขอเช่าหรือซื้อบ้านบรรทมสินธุ์ซึ่งว่างอยู่ เพราะพระยานิรุธเทวาทได้อพยพครอบครัวไปอยู่ต่างจังหวัดหมดแล้ว ทั้งนี้เนื่องจาก รัฐบาลสมัยนั้นต้องการ “บ้านรับรอง” ที่หรูหราสมเกียรติระดับชาติเพื่อใช้ในราชการสงครามและเตรียมการไว้ต้อนรับนายพลโตโจ นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น

Thailand under the rule of Field Marshal P. Pibulsonggram decided to enter the Great East Asian War with the construction of a “Greater East Asian Co-Prosperity Sphere” and the agreement of “Self-Preservation – Self Defense” with Japan. The Allied Powers in response sent B24 and B25 aircraft to bomb Bangkok night and day. Households had to blackout, and large spotlights and anti-aircraft cannons were installed to fight Allied fighters and bombers. Schools closed, even Vajiravudh College was relocated to Bang Pa-In, Ayutthaya Province. The Chulachomklao Royal Military Academy was also moved to “Pa Daeng” in Phetchabun Province. As Bangkok people moved out of town, Phraya Aniruth Dheva and his family fled by river boat to a refuge at Tamnak Nua Temple, Nonthaburi Province, north of Pakkred District close to Ayutthaya Province.

Later on, in 1942, the government of Field Marshal P. Pibulsonggram assigned a representative to negotiate the rental or purchase of the deserted Villa Banthomsin since the government required a luxurious “Guest House” for welcoming guests of state such as General Tojo, Japanese PM, or Field Marshal Terauchi, Commander of the Japanese Southern Army, who planned to visit Thailand after French Indochina surrendered. Initially the plan was to relocate the Japanese war headquarters from Saigon to Bangkok to command the battles with British forces in Malaya, Burma and India. However, since Malaya yielded very fast, the headquarters was established in Singapore so as to launch an onward

หรือจอมพลเราเอง ผู้บัญชาการทหารสูงสุดของญี่ปุ่น ซึ่งมาตั้งกองบัญชาการใหญ่อยู่ที่ไชน่ฮอน ที่มีข่าวว่าจะมาเยือนประเทศไทยหลังจากที่ฝรั่งเศสยอมแพ้แล้ว โดยแต่เดิมมีแผนที่จะย้ายกองบัญชาการมาตั้งที่กรุงเทพฯ เพื่อเป็นศูนย์กลางบัญชาการรบกับกองทัพอังกฤษในมลายู พม่า และอินเดียต่อไป แต่ปรากฏว่ามลายูพ่ายแพ้อย่างรวดเร็วและง่ายดาย กองบัญชาการสูงสุดญี่ปุ่นจึงย้ายไปตั้งอยู่ที่สิงคโปร์ทันที เพื่อบุกโจมตีกองทัพสหรัฐอเมริกาในฟิลิปปินส์ต่อไป โดยมีพลโทยามาซิดะ แห่งกองทัพที่ ๒๕ เป็นแม่ทัพหน้า ดังนั้น ทางญี่ปุ่น จึงได้ส่งเอกอัครราชทูตผู้มีอำนาจเต็มชื่อทสึโบกามิ และพลโทนาแกมุระ แม่ทัพ “จี” มาตั้งอยู่ในประเทศไทยแทน ฉะนั้น บ้านบรรทมสินธุ์ซึ่งอยู่ใกล้ทำเนียบรัฐบาล^{๑๘} จึงเหมาะที่จะเป็นกองบัญชาการร่วมไทย - ญี่ปุ่น ฯลฯ พระยานิรุธเทวาทเห็นว่าเมื่อทางราชการมีความจำเป็นดังกล่าว ในสภาวะสงครามซึ่งไม่ทราบว่าจะสิ้นสุดเมื่อใด และบ้านก็ว่างอยู่ในตอนนั้นเหลือกำลังที่จะดูแลรักษาบ้านที่ใหญ่โตให้เรียบร้อยเช่นในยามปกติได้ น่าจะช่วยให้เกิดประโยชน์ต่อทางราชการตามความต้องการของรัฐบาลในสมัยนั้น จึงได้ตัดสินใจขายบ้านบรรทมสินธุ์ให้แก่ทางราชการในราคาที่ย่อมเยาที่สุด แต่มีสัญญาะหว่างกันว่าจะขายเฉพาะส่วนที่จำเป็นจะต้องใช้ราชการเท่านั้น

attack on the US forces in the Philippines, with Lieutenant General Yamashita of the 25th Army as commander of the vanguard. Accordingly, Mr. Tsubokami, Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary and Lieutenant General Nakamura, “Ngi” Commander-in-Chief, were instead appointed to Thailand. Villa Banthomsin, which was in the proximity of the Government House¹⁸, was regarded as ideal for the Thai-Japanese Joint Command. With this in mind, Phraya Aniruth Dheva, considering the needs of the government in the midst of a conflict of which the conclusion remained uncertain, as well as the costly upkeep of such a large building in wartime, decided to sell the house to Government in the lowest price possible. At the same time, the sale was made with the condition that only those parts required for government purposes would be transferred and that permission would be granted to dismantle and take out objects of veneration from the Villa. Agreement was therefore made to purchase the main villa and its auxiliary buildings up to Tarakamnun Building with a total area of approximately 25 rai for use as the premises of the “Thai-Japan Coordination Department”. The name of the main villa was changed to “Thai Puntamitr House” and the entire complex, “Phitsanulok Mansion”, referring to the name of the road it was located on. The remaining parcel

^{๑๘} เดิมชื่อบ้านบรรทมสินธุ์ซึ่งเป็นของพลเอกเจ้าพระยามรราชพ (ม.ล.เพ็ญ พึ่งบุญ).

¹⁸ Formerly the “Villa Norasingh” owned by General Admiral Chao Phraya Ram Raghob (ML Fua Phungbun).

และบรรดาเครื่องตกแต่งบ้านอันเป็นส่วนที่เคารพบูชา นั้น ทางราชการจะยอมให้ รื้อถอนไปได้ ฯลฯ ฉะนั้นจึงตกลงแบ่งขายบ้านเฉพาะซีกทางด้านตึกใหญ่ และตึกบริวารไปจนถึงตึกธรรมาณีสถา เนื้อที่ประมาณ ๒๕ ไร่เศษ ซึ่งทางราชการ จะใช้เป็นที่พักการ “กรมประสานงานไทย - ญี่ปุ่น” ดังนั้น รัฐบาลจึงได้เปลี่ยน ชื่อตึกใหญ่เป็น “ตึกไทยพันธมิตร” และเปลี่ยนชื่อ “บ้านบรรทมสินธุ์” เป็น “บ้านพิษณุโลก” ตามชื่อถนนแทน ส่วนบริเวณบ้านที่เหลือคือซีกทางด้านที่เป็นโรงพยาบาลมิชชันในปัจจุบันนั้น พระยาอนิรุทธเทวายังคงสงวนไว้เป็นที่อยู่อาศัยต่อไป ต่อมาอีกไม่กี่ปีสงครามก็สงบลง พระยาอนิรุทธเทวา จึงขายที่ดินส่วนนี้ซึ่งส่วนใหญ่เป็นที่ดินว่างเปล่ามีบ้านเล็กๆ อยู่ไม่กี่หลังเท่านั้น ให้แก่นายแพทย์ชาวตะวันตกเพื่อก่อสร้างโรงพยาบาลมิชชันในราคา หลายล้านบาท จากนั้นพระยาอนิรุทธเทวาได้ซื้อบ้านใหม่แถววังของพลตรี พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถเดิม แล้วครอบครองอนิรุทธเทวา ก็ได้ย้ายเข้าไปพำนักอยู่ที่ “บ้านบรรทมสินธุ์” ใหม่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้ตกลงซื้อบ้านพิษณุโลกเมื่อ วันที่ ๑๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๕ ในราคา ๕๐๐,๐๐๐ บาท แล้วมอบให้ สำนักนายกรัฐมนตรีใช้ในราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งสำนักนายกรัฐมนตรี ได้ปรับปรุงซ่อมแซมใช้เป็นบ้านพักรับรองแขกเมืองของรัฐบาลอยู่ระยะหนึ่ง ต่อมาบ้านหลังนี้ได้ชำรุดทรุดโทรมลง ประกอบกับมีโรงแรมขนาดใหญ่เกิดขึ้นใน กรุงเทพมหานครหลายโรงแรม ซึ่งมีความสะดวกสบายในการที่จะใช้รับรอง แขกเมืองได้เป็นอย่างดี จึงมิได้ใช้บ้านหลังนี้เพื่อการรับรองแขกเมืองอีกต่อไป

of land was kept as a family residence. After the end of the war, this remaining parcel of land, which was largely empty except for a few small buildings, was sold to a western medical doctor for the construction of the Bangkok Adventist Hospital, earning millions of Baht. Phraya Aniruth Dheva subsequently purchased a new house near the former Palace of Krom Phra Chantaburi. The Aniruth Dheva Family has resided in a new “Villa Banthomsin” by the Chao Phraya River since then.

The Crown Property Bureau agreed to the purchase of the “Phitsanulok Mansion” on 19 June 1942 at the price of 500,000 Baht and granted permission for the Prime Minister’s Office to use the premises. The latter renovated the Mansion, and for sometime made it a residence for visiting guests of state. However, the house then fell into a disgraceful condition, while many large hotels were established in the city, which could be used to receive state visitors. So, the use of the house as reception residence was discontinued.

จอมพล ถนอม กิตติขจร
Field Marshal Thanom Kittikachorn

พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์
General Kriengsak Chamanan

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์
General Prem Tinsulanonda

ต่อมาในสมัยจอมพล ถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี และในสมัยพลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรี รัฐบาลมีดำริที่จะปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพิษณุโลกเพื่อใช้เป็นบ้านพักนายกรัฐมนตรี แต่ยังมีได้ดำเนินการปรับปรุงก็ต้องพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีไปเสียก่อน ในรัฐบาลพลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ได้สำรวจและคิดคำนวณราคาสำหรับการปรับปรุงซ่อมแซมไว้เมื่อปลายพุทธศักราช ๒๕๒๒ เป็นเงินประมาณ ๑๙,๕๐๔,๓๐๐.๐๐ บาท

รัฐบาลพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ได้พิจารณาเห็นว่าอาคารที่มีอยู่ในบ้านพิษณุโลกโดยเฉพาะตึกไทยพูนมิตร (ตึกใหญ่) มีความงดงามในแบบศิลปกรรมตะวันตกยากที่จะหาช่างฝีมือสร้างให้ทัดเทียมได้ในปัจจุบัน หากปล่อยทิ้งไว้ไม่บูรณะซ่อมแซมใช้ประโยชน์ก็นับวันแต่จะชำรุดทรุดโทรมเสียหายมากยิ่งขึ้นทุกที ควรทำการปรับปรุงซ่อมแซมเสียก่อนที่จะสายเกินไปเพื่อใช้เป็นบ้านพักของนายกรัฐมนตรีเช่นที่ประเทศต่าง ๆ เขามีกัน แต่ประเทศไทยยังไม่เคยมีและจำเป็นที่น้ำจะต้องมี ซึ่งนอกจากจะได้ประโยชน์แก่ทางราชการแล้วยังเป็นการรักษาสสมบัติของชาติให้ยั่งยืนต่อไปอีกด้วย

During the premierships of Field Marshal Thanom Kittikachorn and General Kriengsak Chamanan, the Government initiated plans to renovate Phitsanulok Mansion to be an official residence of the Prime Ministers, but these plans were never realized. In 1979, General Kriengsak Chamanan's Government estimated the refurbishment cost at about 19,504,300.00 Baht.

The Government of General Prem Tinsulanonda considered that the buildings in Phitsanulok Mansion, especially "Thai Puntamitr House" (Main Villa), constituted masterpieces of the Western architectural style unsurpassed by current craftsmanship, and that renovations needed to be started before it was too late. It was determined that the premises could be used as the Prime Minister's residence as in other civilized countries. As such, it not only provided benefits to the government, but also conserved one of the nation's treasures.

The budget for the renovations estimated by the Department of Public Works, the Department of Fine Arts and the Bangkok Metropolitan Administration at that time was 22,922,740.00 Baht. It comprised the following:

ค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพิษณุโลกนั้น จากผลการสำรวจจัดทำรายการปรับปรุงซ่อมแซมและประมาณราคาร่วมกันของกรมโยธาธิการ กรมศิลปากร และกรุงเทพมหานครในครั้งหลังนี้คำนวณว่าต้องใช้งบประมาณทั้งสิ้นประมาณ ๒๒,๙๒๒,๗๔๐.๐๐ บาท มีรายการดังนี้

๑. ค่าปรับปรุงตัวอาคารตึกไทยพูนมิตร เรือนเย้าใจ ศาลท้าวหิรัญพนาสุรัสวดี สะพาน โรงเก็บรถยนต์ รั้วด้านหน้าและประตู ระบบปรับอากาศ และระบบไฟฟ้าในตึกไทยพูนมิตรและเรือนเย้าใจ รวมเป็นเงิน ๑๒,๔๓๗,๕๐๐.๐๐ บาท

๒. ค่าซ่อมลวดลายภายในตึกไทยพูนมิตร เรือนเย้าใจ การจัดเปลี่ยนผ้าม่าน พรมขนสัตว์ การซ่อมเฟอร์นิเจอร์และการจัดทำเพิ่มเติม การซ่อมรูปปั้นตุ๊กตา กระถางต้นไม้ รวมเป็นเงิน ๔,๒๓๑,๒๔๐.๐๐ บาท

๓. ค่าจัดทำถนน สร้างสะพาน สร้างเขื่อน ซ่อมน้ำพุ ซ่อมและจัดทำเสาไฟฟ้าเพิ่มเติมพร้อมอุปกรณ์และการเดินสายไฟฟ้า ปรับปรุงสวน รวมเป็นเงิน ๖,๒๕๔,๐๐๐.๐๐ บาท

โดยที่ค่าปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพิษณุโลกมีจำนวนรวมถึง ๒๒.๙ ล้านบาท ซึ่งเป็นภาระหนักทางงบประมาณ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี จึงได้ขอความร่วมมือจากกองทัพบกให้ทหารช่างของกองทัพบกมาช่วยปรับปรุงซ่อมแซมตามรายการสำรวจครั้งสุดท้ายโดยใช้เงินเพียง ๑๐ ล้านบาท ตามที่เลขาธิการนายกรัฐมนตรีเสนอ

1. Expenses for refurbishment of Thai Puntamitr House and Yao Jai House, Thao Hirun Rujee Shrine, pavilion, bridge, garage, front wall and gate, air-conditioning and electrical systems totaling 12,437,500.00 Baht;

2. Expenses for the renovation of interior stucco mouldings of Thai Puntamitr House and Yao Jai House, new curtains, wool carpets, furniture, sculptures, plant pots, and procurement of new furniture totaling 4,231,240.00 Baht; and

3. Expenses for construction of roadwork, bridge, dyke and the restoration of fountain, lamp posts plus equipment as well as re-landscaping the entire grounds totaling 6,255,000.00 Baht.

Since the renovation budget of 22.9 million Baht was considered to be too high, the Prime Minister requested the army engineers to execute the renovation with the total expenses of only 10 million Baht, as proposed by the Secretary-General to the Prime Minister.

ในการปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพิษณุโลกนี้ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีแบ่งงบประมาณให้กองทัพบก โดยกรมทหารช่างที่ ๑๑ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมเกี่ยวกับโครงสร้างตัวอาคารและบริเวณพื้นที่ทั้งหมด ตลอดทั้งการสร้างรั้วด้านหน้า ประตู กองรักษาการณ์ โรงเก็บรถยนต์ เรือนพัก โรงครัว ศาลท้าวหิรัญพนาสุรัสวดี การซ่อมกระถางต้นไม้และรูปปั้นตุ๊กตา ใช้เงินทั้งสิ้นเป็นจำนวน ๖,๖๔๐,๑๔๙.๐๐ บาท นอกจากนี้ กรมทหารช่างที่ ๑๑ ยังได้ให้ความอนุเคราะห์ช่วยซ่อมและจัดทำในสิ่งอื่นๆ เป็นกรณีพิเศษอีก เช่น ซ่อมน้ำพุ ซ่อมรูปปั้นนารายณ์บรรทมสินธุ์ ซ่อมสะพานคอนกรีตเสริมเหล็กจำนวน ๒ สะพาน สร้างห้องน้ำ ห้องส้วมในตึกไทยพูนมิตรชั้นล่างและในโรงเก็บรถยนต์ใหม่ ซ่อมเขื่อนดิน และขุดลอกสระสวนงบประมาณที่เหลืออีกจำนวน ๓,๓๕๔,๘๕๑.๐๐ บาท ได้ให้กองสถานที่และยานพาหนะ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี รับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการจัดจ้างตกแต่งภายใน เช่น การเปลี่ยนผ้าม่าน การเปลี่ยนพรมขนสัตว์ การติดตั้งเครื่องปรับอากาศ การจัดทำและซ่อมเฟอร์นิเจอร์ ตลอดจนการจัดหาภาชนะเครื่องใช้เพื่อการรับรองประจำบ้านและเครื่องใช้เบ็ดเตล็ดอื่นๆ

The Secretariat of the Prime Minister allocated the budget of 6,640,149.00 Baht to the 11th Engineer Regiment for the renovation of the building and surrounding area, including the construction of front wall, gate, checkpoint, garage, living quarters, cook house, Thao Hirun Panasoon Shrine as well as the restoration of plant pots and sculptures. The 11th Engineer Regiment also carried out extra tasks of restoring the fountain, Narai Bunthomsin sculpture, two reinforced concrete bridges and dyke. Restrooms on the first floor of Thai Puntamitr House and the new garage were constructed for greater convenience. The pond was also perfectly dredged. The remaining budget of 3,359,851.00 Baht was allocated to the Household and Vehicles Division of the Secretariat of the Prime Minister for interior decoration work such as new curtains, carpets, air-conditioning system, furniture, utensils and accessories.

การปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพิษณุโลกได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๒๕ ถึงวันที่ ๒๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๒๕ ซึ่งเป็นวันที่ ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรีเข้าพัก ใช้เวลาซ่อมรวม ๑๔๔ วัน นับได้ว่าเป็นความสามารถของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ และทหารช่างซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติการส่วนใหญ่ ที่ได้เอาใจใส่ต่องานที่ได้รับมอบหมายโดยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยาก ทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมายด้วยความรวดเร็ว อันเป็นผลให้บ้านพิษณุโลกได้ใช้เป็นบ้านพักรับรองนายกรัฐมนตรีของประเทศไทยที่สง่างามได้มากที่สุด

ในพุทธศักราช ๒๕๓๖ สมัยพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ปลูกต้นไม้เพื่อจัดเป็นสวนหย่อมเพิ่มเติมบ้างเล็กน้อย มีไม้พุ่ม เช่น ต้นเข็ม ต้นไทรทอง ต้นตะเคียน ฯลฯ

ในพุทธศักราช ๒๕๔๐ สมัยพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี ปรับปรุงบ้านพิษณุโลกโดยได้ให้นายกัมพล ตันสัจจา แห่งสวนนงนุช ปรับปรุงสวน และปลูกต้นไม้ใหญ่ประเภทปาล์มเพิ่มขึ้น เช่น ปาล์มทางกระรอก ปาล์มสามเหลี่ยม ปาล์มสิบสองปันนา ต้นข่อยดัด ฯลฯ และเสริมไม้พุ่มในสนามรอบ ๆ บริเวณตึกไทยพูนมิตร

Renovation of Phitsanulok Mansion took 144 days, commencing from 1 February 1982 up to 24 June 1982, which was the first day that Prime Minister General Prem Tinsulanonda moved into the house. The refurbishments were completed in such a short period of time due mainly to the capability of the project supervisors and the tireless determination of the army engineers. Thanks to such selfless devotion, Phitsanulok Mansion eventually became the official residence of the Prime Minister of Thailand.

In 1993, during the premiership of General Chatichai Choonhavan, more shrubs and perennial trees were added, including Star Clusters, Golden Banyan and Hopeas.

In 1997, Prime Minister General Chavalit Yongchaiyuth assigned Mr. Kamphol Tansatja of Nongnuch Garden to make the biggest-ever landscape architecture revamp of the garden. More palm trees were planted, particularly Foxtail Palms, King Palms, Dwarf Date Palms, trained Siamese Rough Brush Trees etc. Shrubbery was also added to the lawn around Thai Puntamitr House.

ในพุทธศักราช ๒๕๔๖ ได้ปรับปรุงบริเวณบ้านพิษณุโลกเพื่อการประชุมผู้นำเศรษฐกิจเอเปค ๒๐๐๓ โดยทาสีอาคารทั้งหมด ตกแต่งภายในตึกไทยพูนมิตร และปรับปรุงระบบปรับอากาศของตึกไทยพูนมิตร ปรับปรุงห้องน้ำและติดตั้ง ระบบปรับอากาศของเรือนธารกำนัล จัดภูมิทัศน์บริเวณโดยรอบบ้านพิษณุโลก ก่อสร้างอาคารเก็บวัสดุครุภัณฑ์ และปรับปรุงอาคารกองรักษาการณ์

บ้านพิษณุโลกในปัจจุบันอยู่ในความดูแลของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทิศตะวันออกเฉียงเหนือติดถนนพิษณุโลก ทิศตะวันออกเฉียงใต้ติดโรงพยาบาลมิชชั่น ทิศตะวันตกเฉียงเหนือติดซอยพิษณุโลก ทิศตะวันตกเฉียงใต้ติดแนวคลองด้านหลัง มีระยะความยาวของที่ดินด้านหน้า ประมาณ ๒๗๒ เมตร ด้านหลังยาวประมาณ ๒๒๓ เมตร ด้านข้างบริเวณท้องแถว ยาวประมาณ ๑๖๐ เมตร และด้านข้างบริเวณโรงพยาบาลมิชชั่นยาวประมาณ ๑๔๗ เมตร เนื้อที่รวมทั้งสิ้น ๒๓ ไร่ ๒ งาน ๑๐ ตารางวา

In 2003, Phitsanulok Mansion underwent further refurbishment for the APEC Economic Leaders Meeting held the same year. The exterior of all the buildings was repainted, and the interior of Thai Puntamitr House was redecorated with an improved air-conditioning system. In addition, the restrooms of the Tarakamnun Building were refurbished, with new air-conditioning for the building. The landscaping was remodelled, a materials storeroom built, and improvements made to the building for the Security Guard Unit.

Currently, Phitsanulok Mansion is under the management of the Secretariat of the Prime Minister. The area extends from Phitsanulok Road in the northeast to a canal in the southwest, and from the Mission Hospital in the southeast to Soi Phitsanulok 1 in the northwest. The width of the land in front of the house is around 272 metres, and the width at the back is 223 metres. The width of the land where row houses are situated is about 160 metres while the other end adjacent to the Mission Hospital is 147 metres wide. The total area is 23 rai, 2 ngarn and 10 square wah.

บ้านพิษณุโลกมีสภาพแวดล้อมร่มรื่นด้วยต้นไม้ใหญ่ มีสนาม และสวนแบบยุโรป สวนเป็นแบบเปิดโล่ง มีไม้ยืนต้น เช่น ทางนกยูงฝรั่ง จามจุรี ชมพูพันธุ์ทิพย์ พิกุล ทองหลวงลาย กะเบา ประดู่ ตะแบก นนทรี ตัดแต่งทรง เรขาคณิต และมีบรรยากาศเป็นสวนประติมากรรม หอในสนามส่วนใหญ่ เป็นหลัณาวลน้อย สนามหญ้าบริเวณที่โดนแสงแดดเต็มที่เป็นหญ้าเบอมีวต้า ส่วนที่มีแสงแดดรำไรมีร่มเงาบ้านบังเป็นหลัณาวลน้อย ส่วนที่ร่มเป็นหญ้า มาเลเซีย ด้านข้างของตึกไทยพันธมิตรมีสระน้ำขนาดใหญ่แบบทะเลสาบ มีเกาะเล็ก ๆ อยู่ตรงกลาง มีสะพานแขวนเดินข้ามไปยังเกาะกลางทะเลสาบได้ ตรงกลางเกาะทำเป็นเนินเขาเตี้ย ๆ ตั้งศาลประดิษฐานรูปท้าวหิรัญพนาสูร ซึ่งได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในสระปลูกบัว และเลี้ยงปลาานานาชนิด เขามองจัดบรรยากาศเป็นสวนไม้ไทยในวรรณคดี

Phitsanulok Mansion is surrounded by lush green trees with lawns and open-air European-style gardens. Perennial plants trimmed into arithmetical shapes flourish all over the grounds, including Flame Trees, Rain Trees, Pink Trumpet Trees, Bullet Woods, Coral Trees, Chaumooogra, Angsanas, Queen's Flowers, Yellow Flames, etc. The garden is dotted with a myriad of stone sculptures. While most of the lawn is covered with Nualchan grass (Polytrias Amaura), in areas with prolonged exposure to direct sunlight Bermuda grass is grown and in partly-shaded areas around the house Nualnoi grass (Manila grass). In shaded areas, the ground is covered with Malaysia grass (Tropical Carpet Grass). To the side of the house is a large pond with an island in the middle connected by a rope bridge. There is a miniature mountain on the island topped by the Thao Hirun Panasoon Shrine. The statue of the guardian god was presented by King Vajiravudh. The pond is filled with lotus and many kinds of fish. The Khao Mor (miniature mountain) is landscaped as a garden of trees in Thai literature.

อาคารในบ้านพิษณุโลกประกอบด้วยอาคารซึ่งก่อสร้างในแต่ละยุคสมัย และมีการใช้งานมาเป็นเวลานานแตกต่างกัน บางอาคารมีอายุมากและมีสภาพทรุดโทรม บางอาคารยังมีสภาพดี มีการบำรุงดูแลรักษาและซ่อมแซมอยู่เสมอ อาคารแต่ละหลังอยู่ค่อนข้างกระจัดกระจายและมีลักษณะเฉพาะตัว โดยมีถนนหลักแบ่งบริเวณบ้านออกเป็น ๒ ส่วน บริเวณซึ่งอยู่ด้านซ้ายของถนนหลัก ประกอบด้วยอาคารต่าง ๆ ได้แก่

ตึกไทยพันธมิตร เป็นที่พักของนายกรัฐมนตรีและใช้ต้อนรับอาคันตุกะผู้มาเยือน เป็นอาคารซึ่งมีลักษณะสถาปัตยกรรมแบบตะวันตก ศิลปะแบบเวเนเซียน โกธิค ลักษณะเดียวกันกับตึกไทยคู่ฟ้าในทำเนียบรัฐบาล ที่หน้า “ตึกไทยพันธมิตร” มีรูปปั้น “นารายณ์บรรทมสินธุ์” ซึ่งเป็นสัญลักษณ์พระราชทานเป็นเครื่องหมายประจำตระกูล “อนิรุทธเทวา” ประดิษฐานอยู่บนแท่นศิลาในอ่างน้ำพุกระเบื้องโมเสกสีฟ้า ตัวอาคารมีความสูง ๓ ชั้น โถงทางเข้าด้านหน้ามีลักษณะเป็นหอคอยสูงขึ้นไป ๓ ชั้น ส่วนของหลังคา รูปโดมทรงกลมมีลวดลายปูนปั้นอย่างวิจิตรสวยงาม ยอดบนสุดของโดมทำเป็นโดมเล็กทรงพุ่มอยู่ตรงกลางอาคาร ส่วนด้านหน้าทางเข้าเป็นซุ้มซึ่งหลังคาด้านบนเป็นโครงเหล็กประกอบกระจกรูปโดมลวดลายคลุมส่วนของถนนไว้ ผนังปีกขาของอาคารจะเป็นลักษณะโค้งครึ่งวงกลมซึ่งมีช่องหน้าต่างอยู่โดยรอบ ปีกซ้ายและด้านหลังเป็นผนังโค้งลักษณะเดียวกัน แต่มีขนาดเล็กกว่า ส่วนช่องหน้าต่างโดยทั่วไปของอาคารชั้นล่างเป็นลักษณะโค้งมีลวดลายปูนปั้น ส่วนชั้นบนมีลักษณะโค้งปลายแหลมและประดับลวดลายปูนปั้นประกอบกระจกรช่องแสงเหนือหน้าต่าง ชายคาของอาคารที่ชั้นบนจะโค้งมนล่อไปกับผนัง โดยขอบชายคาประดับด้วยเชิงหลังคาทำเป็นลวดลายโดยรอบ ซึ่งเป็นลักษณะสถาปัตยกรรมของนครเวนิสลักษณะเดียวกับตึกไทยคู่ฟ้า

As the structures in Phitsanulok Mansion were constructed over a long period of time and have seen differing uses, some are time-worn and degraded. Others are in good condition with regular maintenance. The different structures are spread out across the spacious parcel of land, each in their own style. The main road divides them into two groups. The premises on the left side of the main road are:

Thai Puntamitr House: The building acts as a residence of Prime Ministers and a reception venue for dignitaries from around the world, and is inspired by Venetian Gothic architecture like Government House's Thai Ku Fah Building. In front of the building stands the "Narai Banthomsin" statue, taken from the family crest bestowed by King Vajiravudh, on a stone pedestal in the middle of the fountain pond. The building is a three-storey structure, except for the main entrance which has three storeys under a domed roof decorated with exquisite stucco. The domed roof has a small bulbous tip. The drop-off area in front of the main entrance is covered with a steel frame glass roof with a glass dome at the peak of a pitched roof. The right wing of the house is semi-circular, adorned with numerous windows. The walls on the left wing and at the back of the house are also curved, but smaller. Arched windows can be seen on the first floor decorated with delicate plaster stuccos. Windows on the second floor are also decorated with elegant plaster stuccos but with graceful Gothic arch shapes and fixed light transom windows. The eaves are curved along the curved walls of the house with decorative scrollwork fascias, a Venetian Gothic architectural design in the same style as that of the Thai Ku Fah Building.

ภายในอาคารแบ่งเป็นห้องต่าง ๆ แยกตามมุขของอาคาร มีทางเดินติดช่องหน้าต่าง ซึ่งสามารถเดินได้โดยรอบ บริเวณโถงบันไดกลางจะเชื่อมต่อห้องต่าง ๆ ไปด้วยกัน หลังคาของอาคารมีลักษณะเป็นทรงปั้นหยา มุงด้วยกระเบื้องเคลือบสีแดงคลุมส่วนของมุขในแต่ละด้าน โดยมีความสูงต่ำเล่นระดับต่างกัน บริเวณด้านหน้ามีมุขยื่นเป็นช่องหน้าต่างประดับที่หลังคาลักษณะ Dormer แบบตะวันตก ผนังอาคารภายนอกทาสีขาวทั้งหลังติดกับหลังคาสีแดง ทำให้อาคารดูสงบนิ่งแต่คงไว้ซึ่งความสวยงามและสง่างาม มีคุณค่าทางด้านสถาปัตยกรรม งานตกแต่งผ้าเพดาน มีทั้งเน้นเขียนลวดลายด้วยสีและใช้ลวดบัวไม้จัดเป็นรูปแบบ (Pattern) ตามลักษณะของแต่ละห้อง เช่น ห้องพระชั้น ๓ เพดานโค้งด้านหน้าของตัวบ้านเขียนเป็นภาพลายไทยเป็นรูปพิชิตของสมเด็จพระสังฆราชพระองค์ต่าง ๆ ในสมัยนั้น โถงบันไดตัวลูกกรงบันไดนาคแบบเสาและซุ้มหัวเสาทำด้วยไม้สักเดินลวดลายด้วยสีทอง โดยตลอด ผ้าเพดานเขียนสีลวดลายแบ่งเป็นช่องด้วยบัวไม้แขวนไฟโคมระย้าตรงกลางซอกพักประดับด้วยรูปประติมากรรม โคมไฟตั้งพื้นและเครื่องลายครามขนาดใหญ่ การจัดโครงสร้างของแต่ละห้องจะไม่ซ้ำกัน เช่น ห้องรับแขกกับห้องอาหาร ลวดลายของผ้าเพดาน ผนัง ซุ้มประตู จะอยู่ในรูปแบบเดียวกัน แต่แบ่งชัดเจนด้วยสีของเครื่องเรือน ผนัง การประดับตกแต่งด้วยโคมไฟต่าง ๆ ซึ่งแต่ละห้องจะยังคงมีเอกภาพ (Unity) เป็นอย่างดี กรอบซุ้มประตูเป็นไม้แกะสลักลายลักษณะศิลปะแบบเวนิเซียนโกธิก ประตูจะสูงเล่นลวดลายบนบานประตู ผนังตอนล่างกรุไม้เดินคิ้ว (Dado)

ห้องโถงโค้งชั้นสอง ซุ้มหัวเสาตกแต่งหน้าต่างประดับม่าน กรูหินอ่อนตอนบนประดับปูนปั้นเขียนสีผ้าเพดานโค้งติดคิ้วไม้พ่นสี ประดับด้วยโคมระย้าเครื่องเรือนจัดวาง เป็นกลุ่มตรงกลางปูพรมเฉพาะที่ พื้นไม้จัดลวดลายสลัбы้อมสีอ่อนแก่งดงาม ห้องบางส่วนได้รับการตกแต่งใหม่แต่ยังคงรูปแบบเดิมอยู่

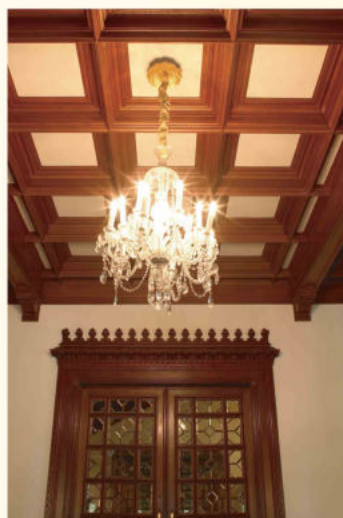
The house is divided into many rooms; all with their own porticos with windowed interior terraces linking up each room. The central staircase hall leads to all rooms in the building. The house has a hip roof covered with red coloured glazed roof tiles. Each portico has a western-style dormer window. The exterior wall is painted white, perfectly contrasted with the red roof, giving the ensemble an aesthetic architectural beauty and elegant looks.

Ceiling decorations are either hand-painted illustrations or patterned wood crown mouldings, depending on the shape of the room. For example, in the Buddha Room on the third floor, the cupola at the front of the house is painted in Thai classical style with the design of Fans of Ranks of the Supreme Patriarchs of that period. The balustrades in the Staircase Hall have slender fluted columns and ornate capitals. Teakwood panels with edging cover the underneath of the stairs. The coffer ceiling is crisscrossed with mouldings and divided into rectangles with wonderful hand-painted patterns inside, while a chandelier hangs from the centre of the hall. The landing is bedecked with paintings, sculptures, floor lamps and large chinaware. Meanwhile, the colour scheme of each of the rooms is unique. For instance, the ceiling patterns, walls and arch entrances of the reception room and dining room are similar but differentiated by the colour of the furniture, wall paintings, and style of the chandeliers and lamps, managing nevertheless to showcase unity and harmony. The arch entrances are carved in the Venetian Gothic style, the tall doors adorned with delicate designs on door facades. The lower part of the wall is covered with dado rails installed with wood panels.

เรือนเฝ้าใจ เป็นสถานที่รับรองผู้ติดตามอาคันตุกะ และสำรองไว้เป็นส่วนทำงานของคณะทำงานของนายกรัฐมนตรี เป็นอาคารผนังก่ออิฐฉาบปูน มีระเบียงเชื่อมต่อกับตึกไทยพูนมิตรและมีระเบียงทางเดินริมสระน้ำ เป็นเรือน ๒ ชั้นขนาดใหญ่ พื้นโถงทางเดินปูกระเบื้อง เน้นช่องลมเหนือประตูไม้ ช่องลมเหนือหน้าต่างเป็นเกล็ด ฝ้าเพดานตีไม้ทาบแนวเป็นระยะ ห้อยไฟโคม มีเครื่องเรือนไม้แบบโกธิก พื้นปูไม้เข้ลั่น โถงบันไดชั้นชั้น ๒ และทางออก ระเบียงซ้าย ขวาปูไม้เข้ลั่นย้อมสีอ่อนและแก่ สลับลายซุ้มกันห้องไม้ แกะลวดลายเดินคิ้ว

Yao Jai House is a residence for aides of the guest of state and is also the workplace for the staff of the Prime Minister. Built in white-wash masonry work, the big two-storey house has a walkway and elevated roofed walkway connecting the Thai Puntamitr Building on the first and second floor. There is a terrace overlooking the pond. The hallway is well-laid with terracotta tiles. The solid wood doors have large transoms, and above the windows are installed wooden louvered transoms. Chandeliers are hanged from the overlap timbered ceiling over the Gothic-style furniture and interlocking timber floor. The staircase hall leading to the second floor and the terraces on both sides also have a wood-dyed patterned parquet interlocking floor. The arch partitions dividing the rooms are neatly carved with trims.

เรือนคูใจ เป็นสถานที่รับรองนายกรัฐมนตรีในลักษณะส่วนตัวเป็นอาคารเรือนไม้ มีเฉลียงใหญ่ริมสระน้ำ เน้นลวดลายจากผนังลูกฟักไม้และลายจากการตีฝาไม้แผ่นในแนวนอนเหมือนบ้านไม้ทั่วไป บางส่วนเล่นเป็นลายฉลุที่ผนังและระเบียงตกแต่งผนังไม้ติดลูกฟักทั้งผนัง

Khu Jai House is a residence for foreign dignitaries paying personal visits. It is a wooden house with a big veranda by the pond. The walls are in horizontal lap siding installation. Some parts of the walls and veranda are panel boards with scrollwork designs.

เรือนกลัมภากร เป็นบ้านพักของเจ้าหน้าที่ดูแลสวนและเรือนเพาะชำ เป็นอาคารเรือนไม้ เน้นลวดลายจากผนังลูกฟักไม้ และลายจากการตีฝาไม้แผ่นในแนวนอนเหมือนบ้านไม้ทั่วไป บางส่วนเล่นเป็นลายฉลุ ที่ผนังและระเบียงตกแต่งเป็นไม้ตีเกล็ดซ้อนเกล็ด มีไม้ฉลุประดับเหนือช่องประตูซึ่งเป็นการนำศิลปะแบบตะวันตกเข้ามาผสมผสาน

นอกจากนี้ยังมีอาคาร โรงรถ โรงครัว ศาลา โรงเก็บของ เรือนพักเจ้าหน้าที่สถานีไฟฟ้า

Kalampakorn House is a living quarter for gardeners who take care of the garden and greenhouses. It is also a wooden house with horizontal lap siding wall, with some parts of the walls and veranda showing panel boards with scrollwork design. Over the doorways are western-style scrollwork wood fenestrals.

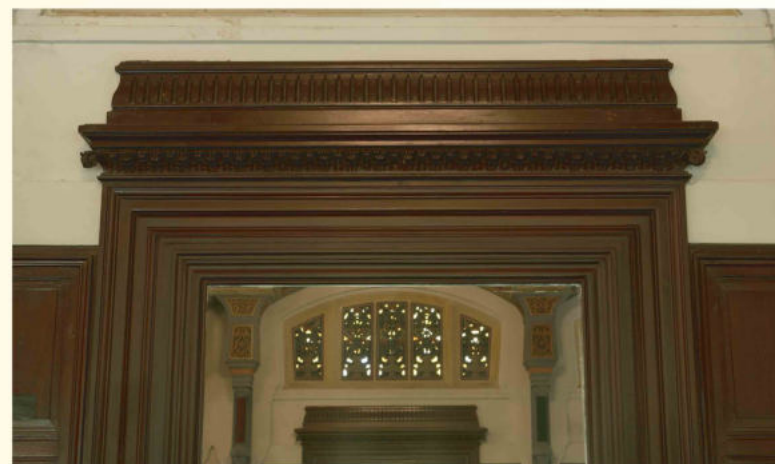
Other buildings include the garage, cook house, gazebo, shed, living quarter for officials, and the Villa's electricity control room.

เรือนธารกำนัล เป็นอาคารบริเวณซึ่งอยู่ด้านขวาของถนนหลัก ซึ่งใช้เป็นสถานที่จัดประชุมสัมมนา หรือจัดเลี้ยงใหญ่ในโอกาสสำคัญ เช่น ต้อนรับอาคันตุกะผู้มาเยือน หรืองานภารกิจทางการเมืองที่สำคัญ ๆ เป็นอาคารชั้นเดียว ลักษณะเหมือนห้องโถงขนาดใหญ่ ตกแต่งฝ้า เพดานด้วยการเขียนสีด้วยลวดลายที่วิจิตรบรรจง ด้านหน้าทำเป็นซุ้มหลังคาคอนกรีตเรียบยื่นออกมาคลุมส่วนของถนนภายในอาคารยาวตลอดอาคาร โดยมีเสาลอยรับไว้ ส่วนหน้าอาคารเป็นพื้นที่โล่ง มีประตู และบันไดเข้าสู่ภายในอาคารทั้งด้านหน้าและด้านข้าง ห้องโถงภายในอาคารเน้นให้สูงเหมือนอาคาร ๒ ชั้น โดยผนังชั้นล่างเล่นลวดลายตามจังหวะของเสา ส่วนด้านบนเจาะช่องระบายอากาศเป็นลวดลายฉลุอยู่ในผนังโค้งทุกช่วงเสา อาคารส่วนหลังต่อจากโถงจะเป็นห้องต่าง ๆ หลังคาอาคารเป็นทรงปั้นหยาสูงมุงด้วยกระเบื้องหางว่าวเคลือบสีแดง ที่ชายคาเชิงหลังคาประดับตกแต่งลวดลายไว้โดยรอบ

On the right side of the main road is **Tarakumnan House**, ideal for organizing conferences, seminars and reception banquets. It is a single storey building with a flat roof concrete terrace supported by columns covering the road along the length of the front façade, with doors and steps leading to main hall and antechambers on both sides. Inside is a hall with lofty ceiling. The lower part is well-arranged with columns, and on the upper part the curved wall between the columns is embellished with unique patterns and scrollwork design ventilation channels. Different function rooms are located behind the entrance hall. The house has a hip roof with diamond-shaped red glazed flat tiles, with intricately ornate fascias at the end of the eaves. The ceiling of this grand hall is hand-painted and mounted with a crystal chandelier. Stucco mouldings delicately decorate panels above the gateways while the upper walls are adorned with wood mouldings. The lower parts of all doors have base caps and louvers, while the top parts display frosted glass windows engraved in various patterns. The floor is intricately patterned wood parquet.

เรือนโสภ เป็นสถานที่ทำงานและพักผ่อนของส่วนรักษาความปลอดภัย เป็นอาคารเรือนไม้เน้นลวดลายจากผนังลูกฟักไม้และลายจากการตีฝาไม้แผ่นในแนวนอนเหมือนบ้านทั่วไป บางส่วนเล่นเป็นลายฉลุที่ผนังและระเบียง สภาพการตกแต่งเรือนโสภจะใช้แบบของไม้ฉลุมาประดับตกแต่งเหนือประตูและช่องบันได

นอกจากนี้ยังมีกองรักษาการณ์ โรงรถ ห้องแถว และเขามอ

ในพุทธศักราช ๒๕๔๕ บ้านพิษณุโลกได้รับรางวัลอนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรมดีเด่นประเภทอาคารสถาบันและอาคารสาธารณะ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๔๕ จากสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์

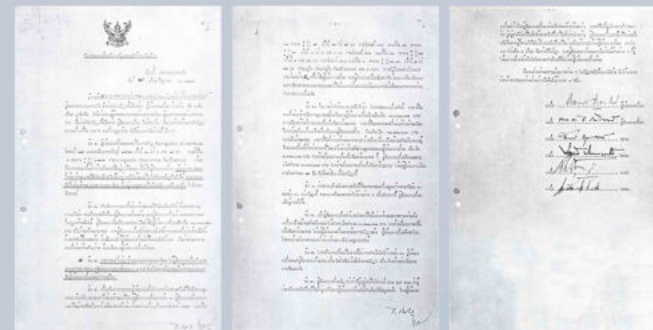
Sophon House is a living quarter for security officers. It has horizontal lap siding walls decorated in part with scrollwork wood panels above the fenestrals and at the stairway.

There is also the building for the Security Unit, garage, row houses and Khao Mor (miniature mountains).

In 2002, Phitsanulok Mansion received an award for excellence in building preservation (for institutions and public building) from the Association of Siamese Architects under the Royal Patronage of His Majesty the King.

ประติมากรรม SCULPTURE

บ้านมนังคศิลา

MANANGKASILA MANSION

ประวัติความเป็นมา

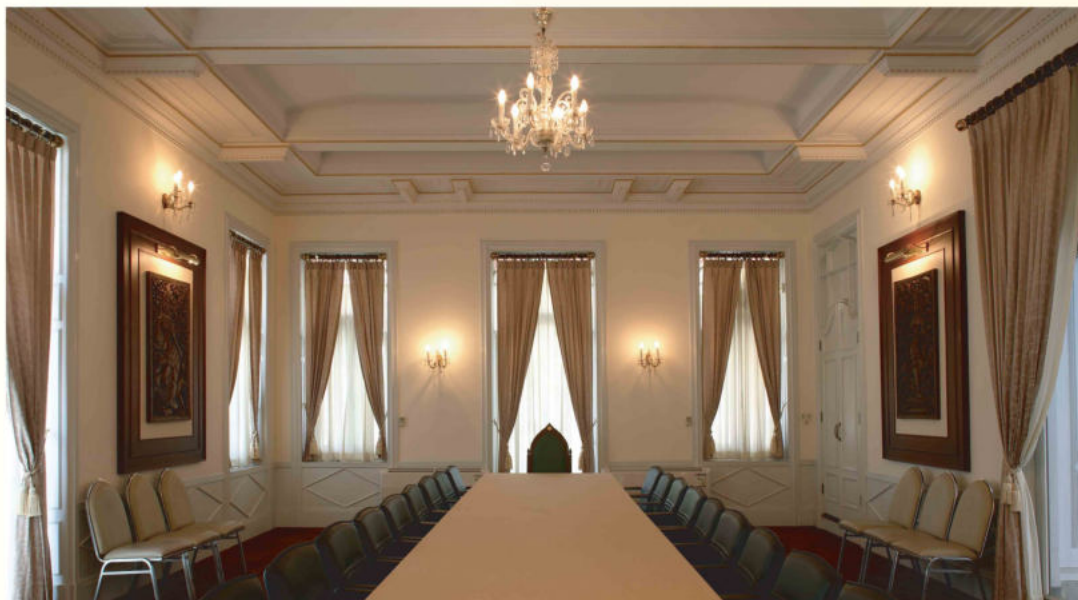
บ้านมนังคศิลา ตั้งอยู่ถนนหลานหลวง เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานที่ดิน จำนวน ๒๙ ไร่ ๓ งาน ๕๖ ตารางวา ณ ตำบลสะพานขาว แก่พระยาอุдомราชภักดี (โส สจฺริตกุล) อดีตอธิบดีกรมชาวที่มีหน้าที่ดูแลพระราชฐานที่ประทับทั้งหมด และพระราชทานเงินสำหรับสร้างบ้านพร้อมทั้งทรงคิดสร้างแปลนและซื้อบ้านให้ว่า “บ้านมนังคศิลา”^๑ ซึ่งมาจากชื่อพระแท่นมนังคศิลาบาตร แต่ยังไม่ทันจะสร้างก็เสด็จสวรรคตเสียก่อน บ้านหลังนี้จึงทำการก่อสร้างในภายหลังโดย นายเอ็ดวาร์ด ฮีลีย์ (Edward Healey) ชาวอังกฤษ ซึ่งเป็นนายช่างออกแบบสังกัดกระทรวงธรรมการ และสถาปนิกที่ปรึกษากระทรวงกลาโหม เป็นผู้ออกแบบ โดยใช้รูปแบบสถาปัตยกรรมแบบอิงลิช ทิวเดอร์ (English Tudor) ซึ่งเป็นลักษณะสถาปัตยกรรมที่นิยมแพร่หลายในประเทศอังกฤษ สมัยศตวรรษที่ ๑๖ โดยเน้นรูปแบบลวดลายบนผนังอาคารภายนอก ใช้ผนังขัดแตะถือปูนในโครงไม้ เป็นลักษณะเด่นของบ้านมนังคศิลา

HISTORY AND BACKGROUND

Ban Manangkasila or Manangkasila Mansion is situated on Larn Luang Road, Dusit District, Bangkok. The land plot measuring 4.697 hectares (29.356 rai) in Sa-pan Khaw Sub-district was bestowed by King Vajiravudh (Rama VI), together with the necessary funds for the construction of the residence, on Phraya Udom Rajchapakdee (Tho Sucharitakul), former Director-General of the Department of Royal Households, who was in charge of all royal households. King Vajiravudh also bestowed the design of the house and named it “Ban Manangkasila”¹ after the name of Manangkasilabat Throne. However, King Vajiravudh passed away before the construction could begin. Later, the construction was launched by Mr. Edward Healey, a British designer working with the Ministry of Public Instruction and Architectural Advisor to the Ministry of Defense. He designed the house in the English Tudor architectural style which was highly popular in England in the 16th Century. The style typically emphasises decorative mouldings on the exterior wall, the use of polished walls and the mixed use of concrete with wooden frame as structure, all of which are the outstanding features of Manangkasila Mansion.

^๑ คำว่า ศิลา เป็นภาษาสันสกฤต แปลว่า หิน บาลีใช้ว่า สิลา การสะกดใช้ชื่อบ้านว่า “มนังคศิลา” ใช้ตามที่นิยมเขียนในปัจจุบัน

¹ The word sila is derived from Sanskrit and Pali languages, meaning stone. It has two different spellings in Thai. The name “Manangkasila” follows the Sanskrit spelling which is currently more popular.

ต่อมา พ.ศ. ๒๔๙๕ ได้โอนกรรมสิทธิ์ให้แก่ธนาคารเอเชีย ซึ่งในขณะนั้น รัฐบาลถือหุ้นอยู่โดยมีข้อตกลงว่า รัฐบาลขอยืมใช้เป็นบ้านพักรับรอง ในความดูแลรักษาของสำนักนายกรัฐมนตรี และใช้เป็นที่พักประชุมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ฝ่ายสนับสนุนรัฐบาล

ใน พ.ศ. ๒๔๙๘ รัฐบาลในสมัยนั้นได้ใช้เป็นสำนักงานใหญ่ของพรรคเสรีมนังคศิลาซึ่งเป็นพรรคการเมืองของรัฐบาลตลอดมาจนถึง พ.ศ. ๒๕๐๐ เกิดการรัฐประหาร เลิกล้มพรรคเสรีมนังคศิลา ธนาคารเอเชียได้ขอคืนไปดูแลรักษา แต่รัฐบาลขอยืมใช้รับรองแขกเมืองเป็นครั้งคราว

เมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๓ กระทรวงการคลังได้ขอสถานที่ตั้งสำนักงานธนาคารแห่งประเทศไทยบางขุนพรหมคืน ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงทำความตกลงกับกระทรวงการคลังโดยขอซื้อบ้านมนังคศิลาจากธนาคารเอเชียให้กับกระทรวงการคลัง เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกับสถานที่ตั้งธนาคารแห่งประเทศไทยบางขุนพรหม ดังนั้น บ้านมนังคศิลา จึงตกเป็นที่ราชพัสดุของกระทรวงการคลัง โดยกรมธนารักษ์เป็นผู้ดูแล ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๓ เป็นต้นมา ต่อจากนั้น รัฐบาลขอรับมอบบ้านหลังนี้มาใช้เป็นบ้านรับรองของสำนักนายกรัฐมนตรีจนถึงปัจจุบัน โดยมีเงื่อนไขยินยอมให้กระทรวงการคลังใช้เป็นที่พักรับรองด้วยตามความจำเป็น

In 1952, the title deed was transferred to the Bank of Asia, of which the Government at that time was a stockholder, on the condition that the premises be put under the care of the Office of the Prime Minister and used for receiving guests of state and as the venue of meetings of the Members of the Parliament on the government's side.

In 1955, the Government of the time used the Manangkasilas Mansion as the head office of the Seri Manangkasila Party which served as the political party of the Government until 1957 when a coup d'état occurred and the party was abolished. The Bank of Asia then asked for the return of the house into its custody. However, the Government occasionally borrowed it for use in receiving guests of state.

Around 1960, the Ministry of Finance asked for the return of Bangkhunprom Palace which was at that time the office of the Bank of Thailand. The Bank of Thailand then made an agreement with the Ministry that the Bank of Thailand would purchase Manangkasilas Mansion from the Bank of Asia and then exchange buildings with the Ministry. Since then, the house has become state property belonging to the Ministry of Finance under the care of the Treasury Department. Subsequently, the Government obtained the use of the house as the guest house of the Office of the Prime Minister with the condition that the Ministry of Finance is also allowed to use it to welcome guests when needed.

พ.ศ. ๒๕๑๘ สภาสตรีแห่งชาติ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ได้ขอใช้อาคารทางทิศตะวันออกของอาคารหลักหรืออาคารประธาน จำนวน ๒ หลัง และอาคารศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านซึ่งตั้งอยู่ทางด้านหน้าตรงประตูทางเข้าบ้านมั่งคิลลาเป็นที่ทำการ รวม ๓ หลังจนกระทั่งปัจจุบัน และต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๒๘ กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนบ้านมั่งคิลลาเป็นโบราณสถานสำคัญของชาติ ดังประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๒ ตอนที่ ๑๘๐ ลงวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๒๘ โดยกำหนดพื้นที่เขตโบราณสถาน ๑๓ ไร่ ๒๕ ตารางวา ปัจจุบันบ้านมั่งคิลลาอยู่ในความดูแลของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี

In 1975, the National Council of Women of Thailand (NCWT) under the Royal Patronage of Her Majesty the Queen requested the use of the two eastern buildings and the Folk Arts and Handicrafts Centre Building in the front as its head office until today. Later, in 1985, the Department of Fine Arts proclaimed Manangkasila Mansion as part of the national heritage, as announced in the Royal Gazette volume no. 102, chapter 180, on 29 November 1985, within the area of 2.12 hectares (13.25 rai). Today, Manangkasila Mansion is under the care of the Secretariat of the Prime Minister, the Office of the Prime Minister.

ลักษณะสถาปัตยกรรม

บ้านมั่งคิลลาในปัจจุบันประกอบด้วยกลุ่มอาคารทั้งหมด ๘ หลังและสิ่งก่อสร้างอื่นๆ ดังนี้

๑. กลุ่มอาคารอนุรักษ์ ประกอบด้วยอาคาร ๔ หลัง ซึ่งกรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานสำคัญของชาติ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๘ ได้แก่

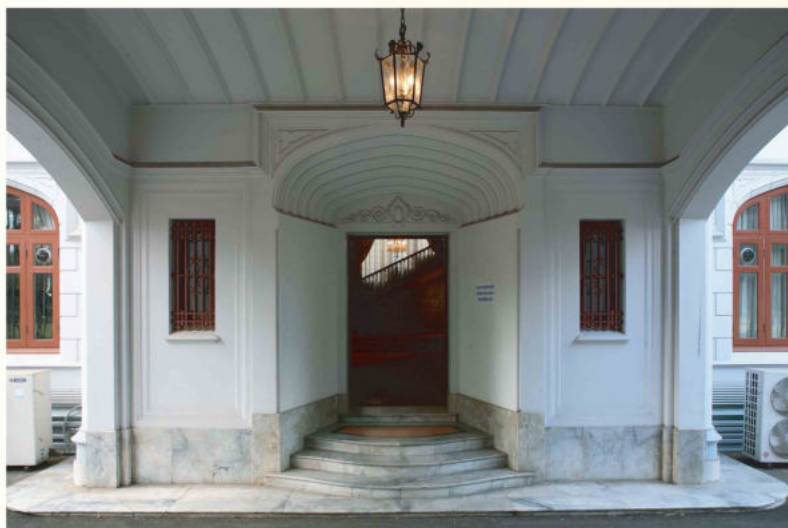
อาคารเรือนรับรอง เป็นอาคาร ๒ ชั้น เชื่อมต่อกับอาคารประธานหรืออาคารหลักทางชั้นบน ส่วนชั้นล่างมีถนนคั่นระหว่างอาคารซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของถนนรูปวงกลมเข้าสู่ตัวอาคาร อาคารชั้นล่างมีเฉลียงทางด้านหน้า และด้านข้างกระนาบตัวอาคารทั้ง ๒ ข้าง พื้นปูด้วยหินอ่อน มีบันไดขึ้นลงทั้งด้านหน้าและด้านหลังจำนวน ๕ ชั้น ด้านหน้าอาคารตกแต่งด้วยสระน้ำ และประติมากรรมสัมฤทธิ์ ศิลปะยุโรป จำนวน ๒ ตัว

Architectural Style

At present, in the compound of Manangkasila Mansion, there are altogether eight buildings and other structures as follows:

1. **Conserved Buildings:** These consist of four buildings which the Department of Fine Arts registered as part of the national heritage in 1985, namely,

- **Reception Building:** A two-storey building connected to the upper level of the Central Building. On the lower level there are balconies at the front and on two sides of the building. The floor is paved with marble, and five-step stairways lie both at the front and the back of the building. The front of the building is decorated with a pool and two bronze sculptures in the European style.

อาคารหลักหรืออาคารประธาน เป็นอาคาร ๒ ชั้นขนาดใหญ่ ก่ออิฐฉาบปูน เชื่อมกับอาคารเรือนรับรอง รูปทรงอาคารเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าตรงกัน ทั้งชั้นบนและชั้นล่างมีผนังล้อมรอบ สร้างด้วยสถาปัตยกรรมแบบพื้นถิ่นประเทศอังกฤษ ที่เรียกว่าสถาปัตยกรรมทิวเดอร์ ซึ่งมีลักษณะของสีและลวดลายการตกแต่งอาคาร รวมถึงระบบโครงสร้างอาคารไม้ที่เรียกว่า half timber และรายละเอียดทางโครงสร้างที่มีการยื่นคานพื้นออกมาเป็นฐานสำหรับชั้นบนที่เรียกว่า jetty ผสมผสานกับสภาพแวดล้อม เทคโนโลยี วิถีชีวิตและข้อจำกัดแบบไทย จึงทำให้บ้านมนังคศิลา มีรูปแบบเฉพาะขึ้น

บ้านมนังคศิลา เป็นแบบอย่างของบ้านที่นิยมในหมู่ผู้มีฐานะดีในขณะนั้น (สมัยรัชกาลที่ ๖) เนื่องจากมีขนาดใหญ่ โอ่อา และวิจิตรงดงาม อาคารหลักหันหน้าทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือสู่ถนนหลานหลวง แวดล้อมด้วยพื้นที่กว้างขวาง ด้านหน้าเป็นสนามหญ้า มีถนนรูปวงกลมและทางเดินสู่ตัวอาคารหลัก ก่อนจะเข้าสู่ตึกใหญ่จะเป็นอาคารเรือนรับรอง เมื่อเข้าสู่ตัวตึกใหญ่จะเป็นห้องโถงใหญ่อยู่กลาง ทางด้านซ้าย - ขวาของห้องโถงแบ่งเป็นห้องต่าง ๆ และมีมุขหกเหลี่ยมตรงปลายสุดอาคารทั้ง ๒ ด้าน มุขทางซ้ายของบ้านมีบันไดขึ้นลงจำนวน ๕ ชั้น ทางหลังบ้านมีเฉลียงเชื่อมมุข ๓ หลัง ปูด้วยหินอ่อนมีบันไดขึ้นลงจำนวน ๓ ชั้น

Central Building : A large two-storey concrete building connected to the Reception Building. It is built in a rectangle shape in "English Tudor style" whose distinctive features are the use of colours and decorative designs and half-timber structure, as well as the extension of the beam to be the base of the upper floor called "jetty." These features are blended with the Thai environment, technology, lifestyles and constrains, making the Manangkasilas Mansion one of a kind.

Manangkasilas Mansion is a prime example of the popular style of residence of that period (King Rama VI) because of its grandeur and exquisite decoration. The Main Building faces the northeast towards Larn Luang Road, surrounded by a very large area. At the front lies a lawn with a curved road and walkway leading to the Main Building. Before reaching the Main Building, there is the Reception Building. Inside the Main Building, the large hall is in the middle and many rooms are located along the left and right hallways. At both ends of the building lie the hexagonal apses. The left apse has a five-step stairway. The marble passage connecting the 3 apses is at the back of the building with a three-step stairway.

อาคารที่ทำการสภาสตรีแห่งชาติ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ๑ ซึ่งตั้งอยู่ทางด้านขวาของบ้านมณังคศิลา เป็นลักษณะสถาปัตยกรรมแบบยุโรป ๒ ชั้น มีบันไดหินอ่อนเข้าสู่ตัวอาคารจำนวน ๓ ชั้น ภายในแบ่งเป็นห้องต่าง ๆ ชั้นล่าง ๓ ห้องและชั้นบน ๒ ห้อง ซุ้มประตู หน้าต่างเป็นซุ้มโค้ง ชั้นล่างมีเฉลียงหินอ่อนทางด้านหลัง ปัจจุบันอาคารหลังนี้ใช้เป็นที่ทำการของผู้บริหารสำนักงานและห้องประชุม

อาคารศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้าน ตั้งอยู่ตรงประตูทางเข้าบ้านมณังคศิลา เป็นอาคารขนาดย่อม ๒ ชั้น เป็นที่ทำการของสภาสตรีแห่งชาติเช่นเดียวกัน และมีป้ายข้อความว่า “ศูนย์ฝึกอาชีพสตรีไทย - จีน” ชั้นล่างใช้เป็นสถานที่อบรมกลุ่มแม่บ้าน ชั้นบนเป็นห้องสมุดของสำนักงาน

Office Building 1 of the National Council of Women of Thailand (NCWT) under the Royal Patronage of Her Majesty the Queen is situated on the right of Manangkasila Mansion. It is a two-storey building constructed in the European style with a three-step marble stairway leading into the building. Inside the building are 3 rooms on the lower level, another 2 on the upper level, portals, arched windows, and a marble corridor at the back of the building on the lower level. The building is presently used as the office of the executives of the NCWT and as a meeting venue.

The Folk Arts and Handicrafts Centre Building, a compact two-storey building located at the entrance of Manangkasila Mansion. It also serves as the office building of the National Council of Women of Thailand with the sign posted “Thai-Chinese Occupational Training Centre.” The lower level is used as the training place of the housewives group while the upper level houses the library.

๒. กลุ่มอาคารประกอบ อาคารประกอบอื่น ๆ นอกเหนือจาก ๔ หลังที่กล่าวมาแล้ว ตั้งกระจายตัวในพื้นที่ค่อนข้างด้านหลัง ได้แก่

อาคารหอประชุมมนังคศิลา ตั้งอยู่ทางด้านหลังของอาคารหลัก เป็นอาคาร ๒ ชั้น คณะกรรมการสภาสตรีแห่งชาติบูรณะปรับปรุงเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดอาคารแห่งนี้ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๑ อาคารหลังนี้อยู่ในความดูแลของสภาสตรีแห่งชาติ

อาคารที่ทำการสภาสตรีแห่งชาติ ๒ ตั้งอยู่ด้านหลังของอาคารที่ทำการสภาสตรีแห่งชาติ ๑ เป็นอาคาร ๒ ชั้น ขนาดเล็ก

อาคารที่ทำการมูลนิธิสงเคราะห์ผู้ประสบภัย ตั้งอยู่ทางด้านซ้ายของอาคารหลัก เป็นอาคาร ๒ ชั้น มีลักษณะรูปแบบการก่อสร้าง เช่นเดียวกับอาคารสภาสตรีแห่งชาติ ๒ ปัจจุบันมูลนิธิสงเคราะห์ผู้ประสบภัยได้ยกเลิกไปแล้ว อาคารหลังนี้จึงว่างอยู่

เรือนแถว เป็นอาคารไม้ ๒ ชั้น อยู่ในสภาพชำรุดยังไม่ได้รับการปรับปรุง ปัจจุบันเป็นบ้านพักอาศัยของเจ้าหน้าที่สังกัดสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

2. Accompanying Buildings; These consist of buildings other than the aforementioned 4 buildings. They are scattered to the rear of the plot, as follows:

The Manangkasila Convention Building, a two-storey building located at the back of the Main Building. The building was renovated by the Committee of the NCWT in 1977 and Her Majesty Queen Sirikit graciously opened the building on 15 December 1978. At present, the building is under the care of the NCWT.

Office Building 2 of the NCWT, a small two-storey building located behind Office Building 1.

The office building of the Emergency Relief Foundation, a two-storey building located to the left of the Main Building in the same architectural style as Office Building 2 of the NCWT. The building is now vacant because the Foundation has been dissolved.

Ruen Thaw, a two-storey building in degraded condition and still unrepaired. At present, it serves as living quarters for officials of the Secretariat of the Prime Minister.

๓. สิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ประกอบด้วย เขามอ และสระน้ำ ซึ่งอยู่ด้านหลังของอาคารหลัก นอกจากนี้ยังมีห้องเก็บของ บ้านพัก ห้องสุขา ซึ่งเป็นอาคารชั้นเดียวขนาดเล็กกระจายอยู่ทางด้านหลัง

องค์ประกอบของอาคารหลัก

หลังคา เป็นทรงผสมระหว่างทรงมนิลาและทรงปั้นหยา ชายคาไม่ยื่นมาก มุมของหลังคาไม่สูงชัน หลังคามุงด้วยกระเบื้องแอสเบสตอสซีเมนต์ ตัดเป็นแผ่นสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดเล็ก มีการตกแต่งตามหน้าจั่วและเชิงขอบหลังคาโดยรอบด้วยริ้วไม้สีน้ำตาล

ประตู - หน้าต่าง มีทั้งบานประตูเปิดลูกฟักไม้สลักลวดลาย บานเปิดคู่ลูกฟักไม้ บานเพี้ยมลูกฟักกระจกและไม้ ส่วนบานหน้าต่างมีทั้งยาวจดพื้นและบางส่วนเป็นบานเพี้ยม

3. Other Structures; These consist of Khao Mor (Miniature Mountain) and a pond behind the Main Building, as well as the single storey storerooms, living quarters and restrooms scattered around towards the rear.

Elements of the Main Building

Roofing: The building has a hipped-gable roof, while the eaves do not extend very far. The corners of the roof are not high, with small rectangular asbestos cement roofing. The pediments and the skirting are decorated with brown wooden strings.

Doors and windows: There are wood-carved mullion door panels, double sash casement doors with wood mullion, accordion doors with glass and wood mullion. The windows comprise both floor-length windows and accordion windows.

ผนังภายนอก เป็นผนังก่ออิฐฉาบปูน ทาสี ตกแต่งด้วยริ้วไม้สีน้ำตาลบนพื้นผนังสีขาว ในช่องสี่เหลี่ยมคล้ายรูปแบบโครงสร้าง half - timber และรูปแบบ Tudor ของอังกฤษ มีลายปูนปั้นตกแต่งบริเวณซุ้มประตูทางเข้า และมีคิ้วบัวที่ฐานอาคาร บริเวณทิศเหนือหน้าทางเข้าหลักบุผิวด้านล่างด้วยหินอ่อน

ผนังภายใน ผนังก่ออิฐกรุไม้ฉาบปูนแล้วทาสี ในบางส่วนด้านล่างของผนัง ประดับด้วยไม้กรุผนังเป็นลวดลายลักษณะต่าง ๆ กันในแต่ละห้อง เช่น ลายข้าวหลามตัด ลายสี่เหลี่ยมผืนผ้า เป็นต้น

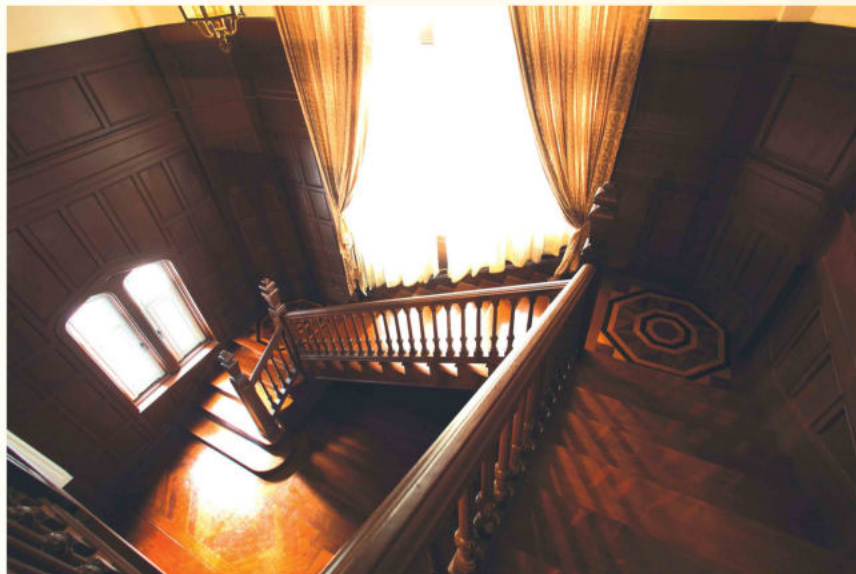
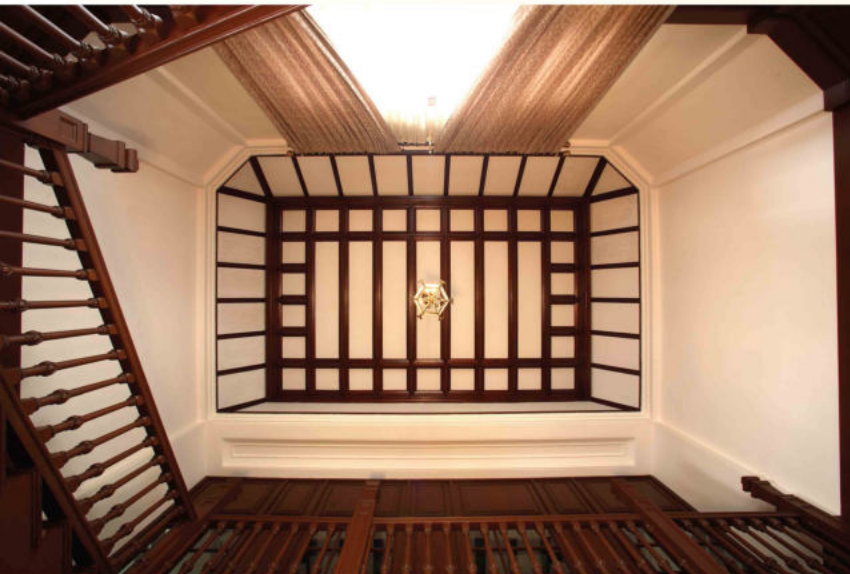
ฝ้าเพดาน เพดานส่วนใหญ่เป็นคอนกรีตเสริมเหล็กหล่อเป็นลายनुตรงกลาง เพดานมักประดับด้วยโคมไฟ บางห้องเป็นฝ้ากระเบื้องกระดาศติคิ้วไม้ทับเป็นตาตารางและประดับด้วยโคมไฟเช่นเดียวกัน บางห้องมีการเปลี่ยนแปลงโดยทำเป็นฝ้าตีเรียบ ชั้นล่างของอาคารทาสีฝ้าเพดานใหม่ ลวดลายเดิมยังคงรักษาไว้

Exterior walls: The walls are made of brick and stucco, which are painted and then decorated with brown wooden strings on the white walls inside the square frames, resembling the half-timber structure of the English Tudor style. There are archivolt at the porches and skirting at the bases of the walls. The floor at the northern main entrance is covered with marble.

Interior walls: The walls are made of brick, wood lining and stucco, and then painted. In some parts, the bases of the walls are decorated with carved wood in different designs, such as diamond and rectangular shapes.

Ceiling: Most of the ceilings are made of reinforced concrete with reliefs. In the middle of most ceilings are lamps. In some rooms, the lining of the ceilings is made of fiber cement board with wood strips put on the surface in square shape and also decorated with lamps. Changes have been made in some rooms by replacing with plastered gypsum board ceiling. In the lower level of the building the ceilings have been repainted while preserving the old decorative designs.

บันได ภายใน มี ๔ บันได เป็นบันไดทึบไม้บังชั้น ราวบันไดไม้ ลูกกรงไม้ กลึงสลักลวดลาย บันไดหลักเป็นบันได ๓ ทอด พื้นบันไดปูพาร์เก้ ทำลวดลายรูปดาว บันไดภายนอกที่เข้าสู่อาคารด้านหน้า เป็นบันไดปูด้วย หินอ่อน เป็นบันไดเตี้ย ๆ ๓ ชั้น ด้านข้างและด้านหลัง ๕ ชั้น

พื้นชั้นล่าง เป็นพื้นไม้ปาร์เก้ปูเป็นลวดลายสลับสีอ่อนแก่ บางส่วนเป็น ไม้เข้ลิ้น และพื้นหินขัด บางส่วนมีการปูพรมทับ สำหรับห้องน้ำใช้หินอ่อน และกระเบื้อง

พื้นชั้นบน เป็นพื้นไม้ปาร์เก้ปูเป็นลวดลายสลับสีอ่อนแก่ บางส่วนเป็นไม้ เข้ลิ้น ขอบพื้นขีดผนังโดยรอบ บางส่วนมีการปูพรม บริเวณห้องน้ำปูกระเบื้อง และหินอ่อน

อาคารหลักของบ้านมนังคศิลาเคยใช้เป็นที่พักการของสำนักงาน คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งสภาพนาการเมืองและยกร่างแผนแม่บทพัฒนา การเมือง และใช้เป็นสำนักงานอื่นๆตามนโยบายของรัฐบาล

Stairways: There are altogether 4 stairways, which are closed stairs with risers and wooden handrails. The balustrades are lathed with carved designs. The main staircase has 2 intermediate landings covered with parquet in star pattern. The three-step exterior stairway leading to the front of the building is paved with marble. The side and rear exterior stairways are five-step structures.

Floor of the lower level: The floor is covered with wood parquet, alternating light and dark colours. Some parts are parquet floor with tongued-and-grooved blocks and polished stones, others are covered with carpet. The floor in the restroom area is paved with marble and tiles.

Floor of the upper level: The floor is covered with wood parquet, alternating light and dark colours. Some parts are parquet floor with tongued-and-grooved blocks with the edge of the floor against the surrounding wall. Some parts are covered with carpet. The floor in the restroom area is paved with tiles and marble.

At present, the Main Building of Manangkasila Mansion is used as the office of the Committee for the Establishment of the Political Development Council and Drafting a Master Plan for Political Development.

การบูรณปฏิสังขรณ์

บ้านมนังคศิลา ได้รับการบูรณะซ่อมแซมให้คงสภาพเรื่อยมา จนกระทั่ง พุทธศักราช ๒๕๔๗ ได้มีการบูรณะซ่อมแซมครั้งใหญ่ ได้แก่

การซ่อมและเปลี่ยนแปลงตัวอาคารหลัก เช่น ซ่อมและเปลี่ยนไม้โครงสร้าง หลังคา มุงกระเบื้องหลังคา ซ่อมเปลี่ยนไม้เชิงชาย ซ่อมเปลี่ยนฝ้าเพดาน ซ่อมฝ้าเพดานปูนฉาบ ซ่อมเปลี่ยนไม้ฝ้าเพดานพร้อมโครงเคร่า ซ่อมปูนฉาบผนัง ซ่อมก่ออิฐที่เสื่อมสภาพ ซ่อมบัวปูนปั้น ซ่อมเปลี่ยนไม้ประดับผนัง ไม้สักกรุภายในอาคาร ปูพื้นไม้ปาร์เก้ เปลี่ยนบัวพื้นไม้สัก ซ่อมบันได ปูพื้น ระเบียงหินอ่อน เปลี่ยนประตู หน้าต่าง เป็นต้น

การบูรณะปรับปรุงภูมิทัศน์ภายนอกอาคาร เช่น ตกแต่งไม้ประดับต่างๆ สร้างป้อมยาม ระบบระบายน้ำ บ่อพักน้ำ น้ำพุ

การตกแต่งภายในอาคาร ปรับปรุงห้องทำงาน ตกแต่งผนังห้องน้ำ ห้องสุขา

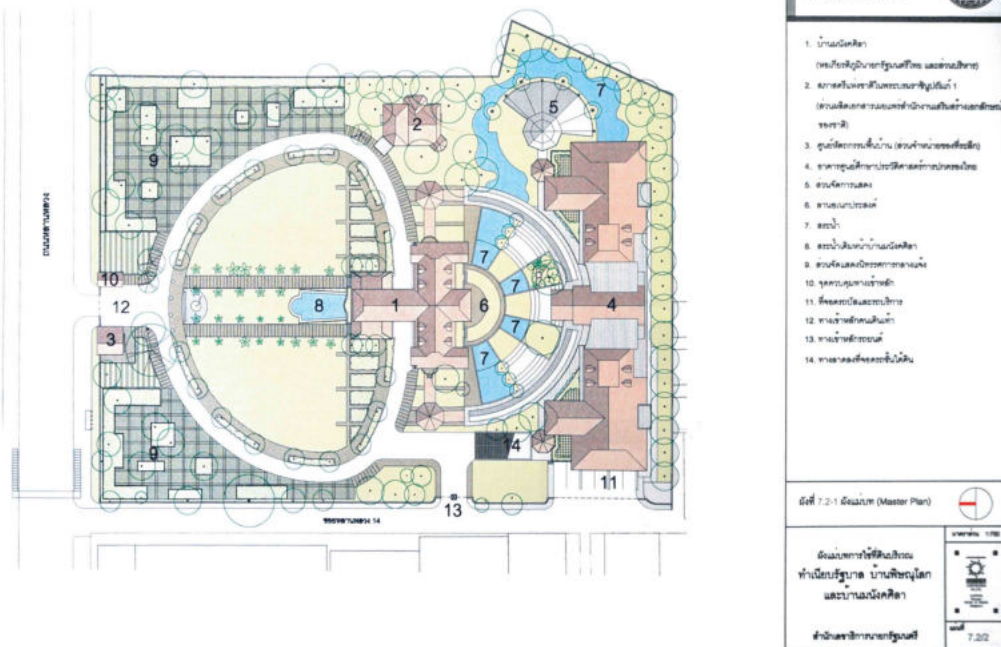
Restoration

Manangkasil Mansion has been renovated from time to time until the massive restoration in 1999, which includes:

Restoration and changes to the Main Building, such as fixing and changing the wooden structure of the roofing; roofing with tiles; fixing and changing the dripping eaves, the lining of the ceiling, ceiling plaster, ceiling beams, plaster coat, brick wall, cornices, decorative wood on the walls, teakwood finish inside the building, teakwood skirting, stairways, door panels and windows; as well as paving parquet and marble on the corridors.

Remodelling the landscape outside the building, such as arranging ornamental plants, constructing sentry boxes, drainage system, cesspool as well as fountains.

Interior Decoration, such as improving the offices, decorating the walls of the restrooms and lavatories.

ความสำคัญของบ้านมนังคศิลา

บ้านมนังคศิลา นับว่ามีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี เป็นอาคารที่มีประโยชน์ใช้สอยอย่างต่อเนื่อง ได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานสำคัญของชาติเพื่อการอนุรักษ์เป็นแหล่งเรียนรู้ ทั้งมีความเกี่ยวเนื่องกับบุคคลสำคัญและเหตุการณ์สำคัญของบ้านเมืองหลายยุคสมัย ตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง เป็นบ้านพักอาศัยของมหาตมะคานธี และราชินีกุล ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าอินทรศักดิศจี พระวรราชชายา เป็นที่ทำการของหลายหน่วยงาน อาทิ พรรคการเมือง มูลนิธิองค์กรกลางเพื่อประชาธิปไตย ศูนย์ให้คำปรึกษาทางการเงินสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สมาคมผู้สร้างภาพยนตร์ไทย สำนักงานคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งสภาพัฒนาการเมืองและยกร่างแผนแม่บทพัฒนาการเมือง เป็นต้น และปัจจุบันเป็นที่ทำการของสภาสตรีแห่งชาติ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ และสำนักงานต่างๆ ตามนโยบายของรัฐบาล

นอกจากนี้ฝีมือช่างนับว่ามีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของอาคาร ในการผสมผสานรูปแบบสถาปัตยกรรมของยุโรปและไทยได้อย่างเหมาะสมกลมกลืนซึ่งเกิดจากภูมิปัญญาของช่างโดยแท้

ในพุทธศักราช ๒๕๔๕ บ้านมนังคศิลาได้รับรางวัลอนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรมดีเด่น ประเภทอาคารสถาบันและอาคารสาธารณะ จากสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์

Importance of Manangkasila Mansion

Manangkasila Mansion has intrinsic historical and archeological value, and has also been consistently in function. The house was proclaimed a part of the national heritage to be preserved as a learning source. Its long history is related to various important figures and national events in many periods, since its origin as a residence of an important royal page and a relative to King Vajiravudh and Queen Indrasakdi Sachi. It has been used as the offices of several agencies, such as political parties, Open Forum for Democracy Foundation, SMEs Financial Advisory Center (SFAC), Thai Film Foundation and the Committee for the Establishment of the Political Development, Council and Drafting a Master Plan for Political Development. and, at present, the National Council of Women of Thailand (NCWT) under the Royal Patronage of Her Majesty the Queen Moreover, the craftsmanship is considered the hallmark of the house, with its harmonious combination of European and Thai architectural styles which is truly the product of the local wisdom of its craftsmen.

In 2002, Manangkasila Mansion received an award for excellence in building preservation (for institutions or public buildings) from the Association of Siamese Architects under the Royal Patronage of His Majesty the King.

แนวโน้มในอนาคต

ด้วยความสำคัญของท่านมั่งคสิลาทั้งในคุณค่าทางศิลปะและประวัติศาสตร์ ในปีพ.ศ.๒๕๔๒ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้จัดทำผังแม่บทการใช้ที่ดินบ้านมั่งคสิลา เพื่อปรับปรุงเป็นหอเกียรติภูมินายกรัฐมนตรีไทย และศูนย์ประวัติศาสตร์การปกครองไทย โดยจัดแบ่งเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

๑. ส่วนที่เป็นกลุ่มอาคารอนุรักษ์ บ้านมั่งคสิลา (อาคารหลัก) จะจัดทำเป็นหอเกียรติภูมินายกรัฐมนตรีและส่วนบริหาร อาคารสภาสตรีแห่งชาติ ๑ จัดเป็นส่วนผลิตเอกสารเผยแพร่และอาคารศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้าน จัดเป็นส่วนจำหน่ายของที่ระลึก

๒. ส่วนที่เป็นอาคารประกอบอื่นๆ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีจะรื้อถอนอาคารเหล่านี้ทั้งหมด และก่อสร้างอาคารหลังใหม่ เป็นอาคาร ๓ ชั้น จัดทำเป็นศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์การปกครองไทย ซึ่งจะมีห้องจัดแสดงนิทรรศการถาวร นิทรรศการชั่วคราว พิพิธภัณฑ์เครื่องราชอิสริยาภรณ์ไทย

นอกจากนี้ยังมีลานการจัดแสดงกลางแจ้ง ลานอเนกประสงค์และบริเวณที่จอดรถ เป็นต้น

Into the Future

Due to the artistic and historical value of Manangkasila Mansion 1999, the Secretariat of the Prime Minister has drawn up a Master Plan on the land use in Manangkasila Mansion in order to develop the house into the Hall of Fame of Thai Prime Ministers and the Centre of Thai Political History. According to the Master Plan, the area is separated into 2 parts as follows:

1. Conserved Buildings: Manangkasila Mansion (the Main Building) will be renovated into the Hall of Fame of Thai Prime Ministers and the Administrative Office. Office Building 1 of the National Council of Women of Thailand (NCWT) under the Royal Patronage of Her Majesty the Queen will be allocated as the place to produce publications. The Folk Arts and Handicrafts Centre Building will be used as the souvenir shop.

2. Accompanying Buildings: The Secretariat of the Prime Minister will remove all of the accompanying buildings and construct a 3-storey building which will serve as the Centre of Thai Political History comprising of the rooms for permanent and temporary exhibitions as well as the Museum of the Thai Decorations.

In addition, there will be, for example, an outdoor area for activities and a multipurpose ground as well as parking lot.

บรรณานุกรม

SELECTED BIBLIOGRAPHY

- คณะกรรมการจัดงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี. **จดหมายเหตุการอนุรักษ์กรุงรัตนโกสินทร์**. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล สหประชาพาณิชย์, ๒๕๒๕. (คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสาร ในคณะกรรมการจัดงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี มอบให้กรมศิลปากรจัดพิมพ์.)
- Committee for the Rattanakosin Bicentennial Celebration. *Archive on the Conservation of Rattanakosin*. Bangkok : Sah Pracha Panich Limited Partnership, 1982. (Documentation Collection Subcommittee of the Committee for the Rattanakosin Bicentennial Celebration assigned the Fine Arts Department to supervise the publishing)
- ผุสดี ทิพทัส. **บ้านในกรุงรัตนโกสินทร์ ๓ : รัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. ๒๔๕๓ - พ.ศ. ๒๔๖๘)**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖.
- Tipatus, P. *Mansions in Rattanakosin Era 3 : King Mongkut's Reign (B.E. 2453-2468)*, Bangkok : Chulalongkorn University Press, 2003.
- เฟื่องเฉลย อนิรุทธเทวา, พลตรี. "ประวัติบ้านพิษณุโลก (บ้านบรรทมสินธุ์เดิม)" **วารสารสถาปนิก**. ฉบับพิเศษ ๒๕๒๖. หน้า ๒๑ - ๒๘.
- Anirutdheva, F., Maj. Gen., "Phitsanulok Mansion (formerly Banthomsin Mansion)", *Architect Magazine*, Special Edition 1983, pp. 21-28.
- วิภาดา ชาดินันท์. **แนวทางการอนุรักษ์อาคารพักอาศัยที่ได้รับอิทธิพลตะวันตกในช่วงรัชกาลที่ ๕ ถึง รัชกาลที่ ๗ : กรณีศึกษา บ้านมนังคศิลา. วิทยานิพนธ์** สด.ม.กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓. อัดสำเนา
- Jantinandana, V., *Conservation of the western-influenced historic residences, built during King Rama the Fifth through King Rama the Seventh's Period : Case Study Ban-Manangkasila*, Master's Thesis (M.Arch.), Bangkok : Chulalongkorn University, 2000. (Photocopy)
- สถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์, สมาคม. **๒๐ ปี รางวัลอนุรักษ์สถาปัตยกรรมดีเด่น (๒๕๒๕ - ๒๕๔๕) เนื่องในโอกาสครบรอบ ๗๐ ปี สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์**. กรุงเทพฯ : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๔๗.
- Siamese Architects under Royal Patronage, Association. *20 Years of Outstanding Conservation Awards (1982-2002) on the 70th Anniversary of The Association of Siamese Architects Under Royal Patronage*. Bangkok : Amarín Printing and Publishing Pcl., 2004
- สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ. **ทำเนียบรัฐบาล**. กรุงเทพฯ : บริษัทด้านสหภาพการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๓๐.
- Office of National Identity Promotion, The Government House. Bangkok : Darn Suttha Printing Co., Ltd., 1987
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. **ผังแม่บทการใช้ที่ดินบริเวณทำเนียบรัฐบาล บ้านพิษณุโลก บ้านมนังคศิลา สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี**. กรุงเทพฯ : บริษัท เอ เซเวน คอร์ปอเรชั่น จำกัด, ๒๕๔๒.
- Secretariat of the Prime Minister, *The Master Plan of Land and Property Utilization of the Government House, Phitsanulok Mansion, Manangkasila Mansion, Secretariat of the Prime Minister*. Bangkok : A-Seven Corporation Co., Ltd., 1999
- สัมภาษณ์ ประดิษฐ์ ยูวะพุททะ, ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๙.
Yuwapukka, P. Interview, 6 July 2006.
- สัมภาษณ์ ชวลิต สุวดีกุล, ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐.
Chawalit, S.. Interview, 12 May 2007

จัดทำโดย

PUBLISHED BY

คณะกรรมการสืบค้นประวัติศาสตร์ และศิลปกรรมทำเนียบรัฐบาล
Committee to Conduct Research on the History and the Art of Government House

นายลอยเลื่อน	บุญนา	ที่ปรึกษา
Mr.Loyeuan	Bunnag	Advisor
นายสมคิด	กลิ่นศักดิ์	ประธานกรรมการ
Mr.Somkid	Klinpakdee	Chairman
นายพงษ์ศักดิ์	ศิริวงษ์	รองประธานกรรมการ
Mr.Pongsak	Siriwong	Vice Chairman
นางกฤษณี	สวัสดิ์ศักดิ์	กรรมการ
Mrs.Kuncharee	Swatdipakdi	Director
นางสาววิภา	โรจนารธา	กรรมการ
Miss.Weena	Rojanaratha	Director
นางเบญจมาศ	แพทอง	กรรมการ
Mrs.Benjamas	Paethong	Director
นางสาวนัยนา	แย้มสาชา	กรรมการ
Miss.Naiyana	Yansaka	Director
นายจรูญพันธ์	กิจพาณิชย์	กรรมการ
Mr.Jaroonphan	Kitphanich	Director
นายชินโรส	โยฤทธิ์	กรรมการ
Mr.Chinorod	Yairid	Director
นางไญรัตน์	เวทยปกรณ	กรรมการ
Mrs.Yaiyarat	Wettayapakorn	Director
นายสุรสิทธิ์	วุฒิชัยวิฑิต	กรรมการ
Mr.Surasri	Vuttitornvitit	Director
นายเกียรติ	หมื่นวิเศษ	กรรมการ
Mr.Kirati	Muenvises	Director
นางรัตนา	สามารถ	กรรมการและเลขานุการ
Mrs.Ratana	Samart	Director and Secretary
นายพรชัย	จันทร์ทิพย์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
Mr.Pornchai	Chandeeipith	Director and Assistant Secretary
นางเกษมกล	พวงมาลัย	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
Mrs.Ketkamol	Poungmalai	Director and Assistant Secretary

จัดพิมพ์ บริษัท ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด (มหาชน) ๐๒ ๖๗๕ ๕๖๐๐

Printed by Sirivatana Interprint (PCL) 662 675 5600

จัดพิมพ์ ครั้งที่ ๑ พุทธศักราช ๒๕๕๐

First Edition, 2007

จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม

Edition 2,000 copies

ISBN 978-974-9772-41-6

ออกแบบปกและจัดรูปเล่ม

Design and Artwork

นายฉัตรมงคล วิบูลทวีสินธุ์

Mr.Chatmongkol Viboonawesin

พิสูจน์อักษรภาษาอังกฤษ

Proof reader

สำนักงานเมืองต่างประเทศ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

International Affairs Bureau, Secretariat of the Prime Minister

นายณัฐวัฒน์ กฤษณามระ ช่วยราชการสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

Mr. Nadhavathna Krishnamra, seconded to the Secretariat of the Prime Minister

ข้อมูลภาพถ่าย

Photographic Credits

นายกันต์ สุธังกรกาญจน์ ช่างภาพ

Mr.Gun Susangkarakan Photographer

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ข้อมูลภาพถ่ายในอดีต

National Archives of Thailand

ฝ่ายพระที่นั่งวิมานเมฆ. สำนักพระราชวัง

Vimanmek Mansion. Bureau of the Royal Household

สำนักพิมพ์สารคดี. ภาพถ่ายทำเนียบท่าช้าง

Feature Magazine. Thamniap Tha Chang

ธนาคารแห่งประเทศไทย

Bank of Thailand

นายฉัตรมงคล วิบูลย์สินธุ์

Mr.Chatmongkol Viboontawesin

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล

The Secretariat of the Prime Minister, Government House

